

Tractatvs De// Beneficiis// Amplissimvs,// Et Doctissimvs

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Cap. 10. De vacatione per priuationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98550](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98550)

18 Et licet $\dagger$ in causa Toletana nullitatis professio-
nis coram D. Orano 12. Ianuar. 1598. fuit dictum,
*Quod testamentum à moniali factum sit nullum, si
non fuit factum intra duos menses ante professionem ut
requirebatur iuxta ordinationem Tridentini sess. 25.
de regular. capit. 16. habentis decretum irritans.
&c.*

19 Non tamen placet $\dagger$ quod docet Molina, ibi va-
lere renuntiationem, seu donationem factam à no-
uitio sub conditione professionis, id est, si profes-
sionem fecerit: nam non seruatur forma dicti decre-
ti.

20 Et videtur $\dagger$ etiam facta in tempus inhabile, nam
facta professione non poterat donare, cum non sit
sui iuris, & omnia acquirantur monasterio, *auth. in-
gressi, C. de sacrosanct. eccles. & paria sunt aliquid fieri
tempore inhabili, seu conferri in tempus inhabile,
l. quod sponsa, C. de donation. ante nupt. nisi essimus in
religione bonorum incapace: nam tunc posset dici
incipere ab hærede, iuxta l. unicam, C. ut ab hæredib.
& contra hæredes, nisi obstatet dictum decretum Con-
cilij, ut quia esset facta à nouitio, licet renuntiatio
hæreditatis futuræ, seu pactum de non succedendo,
factum sub dicta conditione professionis valeret cū
iuramento, (nisi obstat Concilium, ut quia sit fa-
ctum à nouitio) Couar. in d. cap. quamuis pactum 3. p.
§. 2. num. 3. & 4. & ibi Ioannes Gutierrez verb. Dum
nuptui, num. 1.*

21 Sicut etiam $\dagger$ donatio facta à nouitio, cum pacto
& modo, ut eo non proficiente sit nulla, non valet, ob
non seruatum formam dicti decreti, Nauar. d. consil.
82. & 83. de regul. & videtur tenere Manuel Rodri-
guez d. c. 90. n. 3. & d. art. 8.

22 Nec placet quod docet idem $\dagger$ Manuel d. c. 90.
num. 5. & d. art. 10. dictum decretum non habere lo-
cum in donationibus causa mortis: nam licet istæ
donationes absolute, & ex natura sua sint irreuoca-
biles, & quoad effectum legatis & ultimis voluntatibus
æquiparentur, & connumerentur, *leg. fin. C. de do-
nat. causa mortis, & princip. instit. de donat. vbi Dd. ta-
men in fieri sunt instar contractus, & actus inter vi-
uos, & respectu formæ, solemnitatis, & ordinatio-
nis, æquiparantur contractibus, Anton. Gomez 2.
tom. variar. cap. 4. num. 16. Couar. in rubr. de testam. 3.
par. a. num. 1. Crassus de success. §. donatio causa mortis,
quæst. 2. qui alios plures referunt, & communè di-
cunt: & Zavallos quæst. 695. num. 2. Mol. de iustitia, 2.
tom. disp. 288. & Rota decis. 245. p. 1. diuers. numero 4.
vbi dicunt, Doctores omnes conuenire, quod donatio
causa mortis quoad ipsam in esse deducendam, sit con-
tractus, &c.*

23 Verum ut redeamus ad nostrum $\dagger$ propositum,
stante constitutione 58. Pij V. de qua supra cap. 3. a.
n. 267. ex qua non possunt ordinarij admittere resi-
gnationes beneficiorum, nisi in certis casibus ibi
expressis, inter quos vnus est religionem ingressuri,
vel matrimonium cōtracturi, si statim postea id re
ipsa exequatur, dicendum est, non posse ordina-
rium admittere retentionem beneficij religionem
ingressuri: nisi statim rei ipsa profiteatur. Ita enim
sunt intelligenda illa verba, *religionem ingressuri*, sci-
licet per professionem, non per habitus susceptionem
iuxta subiectam materiam, de qua agitur, alias enim
si posset admittere resignationem illius qui vult ha-
bitum suscipere, si postea exiret intra annum, rema-
neret sine beneficio, & sustentatione.

24 Nec $\dagger$ potest dici, ut dicunt Fuscus, d. lib. 2. c. 28.
num. 18. & Elam. Parif. lib. 5. q. vlt. nu. 166. & seq. quod

ordinarius potest amittere renuntiationem illius,
qui vult ingredi religionem, si statim ingreditur,
sed eo ingressio statim non potest conferre illud be-
neficium, sed debet expectare per annum, intra quem
potest exire, & quod prius non dicitur vacare bene-
ficium, &c. Nam si daremus, ut isti volunt, quod il-
la verba, religionem ingressuri, intelligerentur de
habitus susceptione: & quod sic ordinarius posset
admittere renuntiationem illius, qui vult habitum
religionis suscipere, si statim id exequatur, dicendum
etiam esset posse statim illud beneficium conferre,
nam per renuntiationem legitime admissam statim
vacat beneficium, & potest conferri, ut supradictum
est d. cap. 3.

Ec ita $\dagger$ iuxta d. constitut. Pij V. & non iuxta men-
tem Concilij d. c. 16. procedet quod ait Manuel Ro-
driguez d. q. 37. art. 2. 1. tom. q. regul. quod renuntiatio
beneficij non possit fieri per nouitium, nisi paulo
ante professionem, quando scilicet d. nouitius iam
ad ipsam professionem accingitur, & est receptus ad
professionem à fratribus, & omnia sunt parata, ita
ut moraliter loquendo, professio indubitanter fieri
debeat, &c.

Videtur tamen, $\dagger$ quod in casibus alias permis-
sis poterit ordinarius admittere resignationem no-
uitij, seu religionem ingressuri, etiam si statim non
profiteatur, seu religionem ingrediatur, non obstante
d. constitutione Pij V. quia id quod dicit quod sta-
tim id exequatur, &c. est quādo resignat ex causa in-
gressus religionis, &c.

Sed cum per ingressum $\dagger$ religionis ante profes-
sionem non vacent beneficia nouitij non resignata,
restat dubium an nouitius interim lucratur fructibus.

In quo $\dagger$ breuiter dicendum est, quod in bene-
ficiis habentibus fructus in absentia nouitius interim
eos lucrabitur, nec debet eis priuari, siue postea ex-
eat, siue profiteatur, cum sit absens ex iusta causa, &
relatiuum, de cleric. non residen. & lege permitte, &
& sic non mereatur pœnam, l. Gracchus, C. ad leg. Iu-
liam de adulter. ita Archid. & Francus, nu. 2. & 6. in
d. cap. beneficium, de regular. in 6. Syluest. verb. religio.
2. q. 8. Man. Rodriguez dict. q. 37. art. 1. & sentit Agor.
li. 12. c. 3. q. 1. quidquid teneant gloss. vlt. & Domin.
d. c. beneficium. & Fuscus d. lib. 2. cap. 15. n. 84. tinte-
rim tamen debet per aliū deferri beneficiu, si ser-
uitium requirit, assignata sibi cōgrua de ipsius pro-
uentibus portione, ut in d. c. beneficium.

Et si est curatum, debet obtinere licentiam or-
dinarij in scriptis, iuxta decretum Concilij Triden-
tini sess. 23. de refor. cap. 1. & si ordinarius nollet eam dare,
esset appellandum & recurrendum ad superiorem,
ut alias dictum est supra 3. par. cap. 2. nu. 86. in $\dagger$ be-
neficiis vero non habentibus fructus, in absentia, ut
in canonicatibus & præbendis, quorum fructus re-
sidendo lucrifunt, non lucrabitur nouitius interim
fructus, cum non resideat: licet enim absit ex iusta
causa, non tamen ad effectum, ut habeatur pro præ-
senti, quia iste non est de casibus in iure expressis,
maxime cum propter priuatam vtilitatem absit, ut
ait Franc. d. num. 6. & facit declaratio S. Congreg.
adducta, d. c. 2. n. 332. vers. an durante: vbi dicta vide.

CAP. X.

De vacatione per priuationem.

SUMMARIA.

Beneficium vacat, & amittitur priuatione seu deposi-

tionis, quæ propter graue delictum imponitur, n. 1. nec est locus pænæ privationis beneficiorum, nisi in casib. a iure expressis, n. 2. sed quia non omnia crimina comprehenduntur certa diffinitione, debet iudex in his quæ similia sunt expressis, in quibus imponitur depositionis pænæ, eandem regulam sequi, n. 3. non tamen debet iudex attendere multum ad canones antiquos, quia illi de facili imponebant pænâ depositionis, nec nisi pro graui crimine depositioni, seu privationi locus esset, n. 4.

Nullum crimen, etiam depositione dignum, inducit privationem beneficii ipso iure, nisi sit iure cautum, sed est privandus per sententiam: & ita in dubio præsuntur n. 5. & casus in quibus quis ipso iure privatur beneficiis, & in quibus venit privandus remissus, n. 6.

An qui commisit crimen, propter quod incurrit pænâ privationis beneficii, ipso iure amittat statim titulum, ita ut teneatur in conscientia illud dimittere, etiam ante sententiam declaratoriam, numer. 7. & partem negatiuam tenent relati numero 8. pro qua facit quod de lege pænali inponente pænâ ipso iure seu ipso facto, ultra eos tradunt Doctores communiter contra Abb. Felin. Caslr. & alios, quod non obligat in conscientia ad pænâ ante sententiam, quando requirit aliquam actionem seu executionem positiuam, seu imponitur iure iam quæsitâ, & c. num. 9. adeo ut committens delictum, propter quod ipso iure privatur bonis, non amittat dominium eorum ante sententiam secundum aliquos, n. 10. quamuis contrarium alij teneant, n. 11. quæ sententiæ concordantur, n. 12.

Id in beneficiis intelligendum est, quando non subiungitur aliud verbum, unde consert mentem Papæ esse, ut amittantur nulla expectata sententiâ, secundum Molin. & alios, num. 13. Sed etiam tunc non teneri delinquentem in conscientia dimittere beneficium ante sententiam, tenet Couarr. & alij num. 14. imo ait Couarr. posse retinere beneficium priuatum per sententiâ, vel ipso iure etiam sequenti sententiâ declaratoria donec sententiâ executio fiat, cui consonant Enriquez & Agor, n. 15. pro quo facit quod priuatus bonis ipso iure, etiam post latam sententiam, non tenetur pænâ exequi, & bona offerre fisco, nisi illi præcipiatur, n. 16. & seq.

Verius videtur quod committens delictum, ob quod priuatur ipso iure beneficiis seu officiis publicis, tenetur in conscientia illa dimittere non solum post sententiâ, quod certum videtur contra Couarru. Enriquez & Agor, sed etiam ante sententiam, numero 18. nam licet in pænâ amissionis propriorum bonorum non debeat lex, imo nec secundum aliquos possit obligare delinquentem, ut sit executor illius contra se ante sententiam, & sic per illa verba ipso iure, seu ipso facto non censeatur ad id obligari, tamen in bonis communibus, quæ iam sunt beneficia, & officia publica, recte potest obligare delinquentem ad illa dimittenda ante sententiam, n. 19. & seq. quod confirmatur, nam lex potest in pænâ impedire acquisitionem fructuum beneficiorum, & aliorum publicorum, ita ut in conscientia debeant restituere, & c. num. 21. & quod per illa verba ipso iure seu ipso facto censeatur velle obligare in conscientia ad illa dimittenda ante sententiam, patet ex ipsa significatione, & ex verborum, & subiecta materia, & etiam quia in pænâ excommunicationis suspensionis, inhabilitatis, & similib. ex illis solis verbis censetur lex obligare ad pænâ in conscientia ante sententiam, & c. n. 23.

Confirmatur prædicta sententiâ, nam secundum Dd. communiter cum quis est priuatus beneficio ipso iure etiam in pænâ, statim potest provideri contra Lapum, & Lancelorum, n. 23. & 24. & sic tempus datum ad providendum curret à die sententiæ commissi criminis, ob quod quis priuatur beneficio ipso iure num. 25. unde sequitur quod ille non habet in eo titulum, nec potest illud retinere, sed tenetur relinquere ei cui priuatum est, n. 26.

Confirmatur etiam, nam secundum Dd. communiter gesta ab eo, qui est priuatus beneficio seu officio ipso iure, non valent si priuatio est notoria, quæ tamen alias deberent valere, n. 27.

Confirmatur etiam, nam in casu c. licet canon. de elec. lib. 6. obtinens parochialem, si non sit infra annum ad sacerdotium promotus, ob quod ipso iure illa priuatur, non potest illam retinere, sed debet relinquere n. 18. nec satis, quod dicitur Navarr. & alij, quod in illo casu constat de mente Legislatoris id volentis, & quod priuatio, de qua ibi, non imponitur proprie ut pænâ, sed ut quadam conditio, vel motus rei eradicat, & c. n. 29. & 30.

Improbatur Zerola dicens in casu d. c. licet canon. non teneri parochum dimittere parochialem, nisi post latam sententiam, num. 21. & D. Sabagun dicens iudicis pronuntiatione opus esse in specie d. c. licet canon. num. 32. qui improbat etiam dum ait iudicis pronuntiatione opus esse in specie, cap. licet Episcopus 2. p. de præb. in 6. ubi non agitur de pænâ, & requiritur ibi vocatio possessoris, nam & iniustus possessor non debet amoveri à possessione inaudiuit, & sine causa cognitione, n. 33. & 34. Ex dictis plane conuincitur illa communis sententiâ, de qua num. 8. quæ non potest admitti nisi forte ex usu, & consuetudine, si illam recepit, nec tunc esset admittenda, ubi beneficium esset alteri collatum, nec ubi priuatio esset notoria, n. 35.

Inferuntur leges collegiorum imponentes pænâ priuationis collegij ipso iure, seu ipso facto, tale quid facientibus obligare in conscientia ad pænâ, etiam ante sententiam contra aliquos, n. 36.

Qui effectus resultent ex illis verbis, ipso iure, vel ipso facto, remissus, n. 37.

Videndum est quæ crimina priuationem inducant, & de homicidio an priuationem inducant, & quomodo n. 38. Resolutum homicidam non esse priuatum beneficiis ipso iure, sed priuandum per sententiam, n. 39. quod procedit non solum in simplici homicidio, in quo id receptissimum est, sed etiam in qualificato numero 40. & seq. quamuis in qualificato contra teneat Fel. & in parricidio Rebus, & Corras, num. 42. & ita intelligitur cap. minor. 50. dist. de priuatione per sententiam, numer. 43. potest etiam intelligi de priuatione executionis, & exercitij ordinis sacerdotij, numero 44.

Prædicta concl. procedit etiam stante Conci. Trid. sess. 14. c. 7. cuius verba accipienda sunt secundum ius antiquum contra Maiolum, & precipue ibi agit Concilium de incapacitate homicidæ ad acquirenda beneficia de nouo, n. 45. & 46.

Regulariter irregularis non est priuatus ipso iure beneficio iam quæsitâ, sed illud retinere potest antequam priuatur per sententiam, per quam illo priuatur, quando irregularitas sequuta est ob eius culpam seu delictum, n. 47.

Cum homicida non perdat ipso iure beneficium antea acquisitum, faciet suos fructus illius irrenocabiliter, donec per sententiam priuatur n. 48. quicquid dicant

relati, nu. 49. Et si esset canonicus, posset canonicatus deseruire stando, & canendo in choro, nu. 50. nam irregularis eas functiones obire potest, quas laici licite obeunt, vt canere, numero 51. & sic sacerdos excommunicatus in choro cantans cum alijs, licet peccet, non incurrit irregularitatem, nu. 52. & similiter etiam suspensus ab ordine seu officio potest canere in choro sicut laici, n. 53.

Predicta conclusio non procedit in assassino, qui est priuatus beneficio ipso iure, n. 54. nec in occidentibus Cardinalem, qui beneficijs sunt ipso iure priuati, n. 55. nec in occidentibus Episcopum qui etiam sunt priuati beneficijs, quia Ecclesia, cui talis Episcopus praest, obinet, n. 56. nec in occidentem praelatum, vel cōbeneficiarium, qui est priuatus ipso iure beneficio, quod obinet in sea Ecclesia n. 57. & seq. vbi quod dictio prorsus importat ipso iure.

DEnique beneficium ꝑ vacat, & amittitur priuatione seu depositione, quæ propter graue delictum imponitur, vt homicidium, simoniam per iurium, &c. Selua de benef. 3. p. q. 2. & 3. Rebut. in praxi, tit. de modis amittendi beneficia, nu. 61. & 62. Corra. de benef. 1. par. cap. 10. numero 1. Rosiniacus, cap. 20 numero 1. & 2. Bernar. Diaz de Lugo in praxi crimin. canonic. cap. 131. & Mandol. de signatura grat. tit. de priuatio. in princip.

Quin etiam docent non esse locum poenæ priuationis beneficiorum, nisi in casibus à iure expressis, & Aymon de an. iquitate temporis, 4. par. sect. 1. n. 148. & Achilles decis. 201. seu 1. de iureiur. n. 5. ex glos. in c. fin. de iure patro. communiter approbata, vt per Tiraq. in l. si vnquam, C. de reuoc. don. verb. reueratur, n. 249. seu 206. Didac. Per. ad Seguram, in tract. de bonis lucrat. constante mari. nu. 166. & ad Villad. de irreg. c. 1. n. 17. & segg. Hoiedam de incompatib. benef. c. a. n. 5. Azeuedum in l. 2. ti. 1. lib. 2. recop. regul. 10. Rotam dec. 769. n. 2. p. 1. diuers. & Enriquez in sum. li. 13. c. 56. §. 4. & post hæc tradit González ad reg. de mensur. glos. 15. a nu. 136.

Sed quia non omnia ꝑ crimina comprehenduntur certa diffinitione, debet iudex in his, quæ similia sunt expressis in quib. imponitur depositionis poena, eandem regulam sequi, quia de similibus ad similia procedendum est, ita Abb. in ca. at si clerici de iudic. numero 34. Selua d. q. 3. numero secundo & Duaren. de benef. lib. 8. cap. 6. §. 6. qui ꝑ admonent non debere iudicem attendere multum ad canones antiquos, quia illi de facili de imponebant poenam depositionis ad tex. in cap. fraternitatis, 34. dist. nec nisi pro graui crimine depositioni, seu priuationi locus est, cap. inuentum 16. q. 7. & Dd. supra citati, num. 1.

At nullum crimen, ꝑ etiam priuatione dignum, inducit priuationem beneficii ipso iure, nisi sit iure cautum, sed est priuandus per sententiam, & ita in dubio praesumitur, Feli. in cap. 2. de rescrip. nu. 3. Selua d. quæst. 2. num. 61. & 9. Rebut. de pacificis possess. numero 318. seu 2. 64. Corra. supra & 3. part. c. 6. numero 12. Tiraquel. d. verb. reueratur nu. 248. seu 205. Bernar. Diaz supra, Mandol. d. tit. de priuatio. in princip. & vers. sciendum est, quod poena. Plaça de delictis ca. 11. numero secundo. Hoieda cap. 24. numero 82. Azeuedo supra, & Hieron. Gabr. conf. 196. lib. 1. & 187. lib. 2. Enriquez dist. lib. 13. cap. 56. §. quarto & González supra numero 153. Ioan. Quint. in reper. cap. de multa, de praebend. numero 80. & Farin. in praxi crim. 1. par. q. 19. nu. 46. Rota decis. eiusdem Farin 134. Sua-

rez de relig. tract. 3. lib. 4. cap. 58. n. 4. & tract. 5. lib. 3. c. ult. n. 4. & 6.

Et casus in quibus ꝑ quis ipso iure priuatur beneficijs, & in quibus venit priuandus, vide per Fel. in d. cap. 2. & in cap. quærelam. de iureiur. an. Stap. hil. de literis grat. tit. de varijs modis vacationis, §. quando quis veniat priuandus beneficio. Rebut. in praxi tit. de modis amittendi beneficia, & pacificis possess. n. 319. alias 295. & in concord. rubrica de regia ad praelaturas nominatione, §. monasterijs, verb. vacantibus, Iulium Clarum, lib. 5. q. 73. Mandol. d. tit. de priuatio. vbi ponit casus, in quibus potest impetrari beneficium ob priuationem, Corra. d. cap. 6. 3. part. Hier. Gabr. d. conf. 196. & 187. p. Greg. de benef. cap. 25. & 20. Quintanaduennas Ecclesiast. lib. 1. cap. 10. num. 1. Ham. Paris. de resignation. benef. li. 3. q. 1. Zechum de benef. pensio. c. 5. n. 4. & Lud. Carb. de restitut. q. 61. 6. dictio, Lessium de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. Agor insit. moral. 2. p. lib. 7. cap. 17. & 18. Moscouum de maiestate militantis Ecclesiæ, lib. 1. p. 3. c. ex pag. 437. & post hæc late Gonçal. d. gloss. 15. ponit casus & modos vacationum ipso iure.

Sed hic est ꝑ grauis difficultas, an qui commisit crimen seu delictum, propter quod incurrit poenam priuationis beneficii ipso iure, amittat statim titulum: ita vt teneatur in conscientia illud dimittere, etiam ante sententiam declaratoriam.

Et partem ꝑ negatiuam tenet Couarr. in 4. 2. par. cap. 6. §. 8. nu. 8. vers. quod ipse intellexerem, Nauarr. in comment. de datis & promissis num. 61. Didacus Perez in l. 2. tit. 8. lib. 2. ordinam. Simancas de Cathol. cis institut. cap. 46. num. 72. ibi: tum quia semper. D. Sahagum d. e Villafante in cap. fin. de sequestratione possess. numer. 79. So. & 81. Ioann. Gutier. cano. q. lib. 2. c. 5. n. 28. Vgolinus de simonia tabula 1. cap. 21. §. 3. vers. sic. quo ad priuationem, & cap. 22. §. 4. num. 4. Zerol. in praxi episcopali verb. priuatio. Merla in enpositio iuris 1. par. tit. 1. quæst. 9. numero 42. & ex Theologis Soto de iustitia & iure, lib. 1. quæst. 6. art. 6. præsertim ad vltim. Enriquez in sum. lib. 7. cap. 36. §. 1. litera F. & lib. 13. cap. 56. §. 2. Manuel Rodrig. in sum. 1. tom. cap. 129. numero tertio cap. 149. num. 3. & cap. 208. num. 2. & 2. tom. c. 56. sub numero 6. vers. 9. Vega 2. part. cap. 101. casu 68. Molin. de iustitia, 1. tom. tract. 2. dist. 96. Agor insit. moral. 1. par. lib. 5. cap. 8. q. 3. Zechus d. nu. 4. circa fin. Suarez 5. tom. de censuris dist. 27. sect. 1. num. 8. ad fin. & dist. 40. sect. 2. nu. 17. & 22. de relig. tract. 3. lib. 4. cap. 43. nu. 13. & cap. 58. nu. 2. & nouissime P. Ledesma in sum. 2. par. tract. 1. c. 6. 14. conclus. & tract. 9. c. 4. 21. conclus. vlt. difficultate, par. 1090. & tract. 27. c. 15. 4. conclus. vlt. diff. & Gabr. Vazquez 1. 2. tom. 2. dist. 168. ex num. 23. Quaranta in summa bullarij verbo, alienatio num. 49. & Prosper de August. in addit. ad eum verb. beneficiorum resignationes. & verb. simonia, & verb. sodomi. Lessius d. lib. 2. c. 19. a. n. 63. & d. cap. 34. n. 14. & 188. & cap. 53. numer. 47. & 148.

Pro quo facit quod de lege ꝑ poenali imponente poenam ipso iure, seu ipso facto, ultra istos tradunt Couarr. ibi num. 10. & in reg. peccatum 2. part. cap. 8. §. 6. Nauarr. in manual. cap. 2. numero 69. Simancas latissime dist. tract. de Cathol. institut. cap. 9. a numero 157. Lud. Mexia in pragmatice frumen. conclus. 6. a numero sexagesimo quarto, Penna in directorio inquisitionum 3. part. comment. 158. Anton. Gomez variarum 3. tom. cap. 2. numero quinto præsertim in npijs editionibus. & cap. ult. numero 3. Botteus de synodo 3. var. articul. 2. numero 106. & 107. Padilla in l. si quis maior. num. 58.

num. 58. C. de transactio. Azevedo in initio tit. 1. lib. 2. recopit. a num. 23. Ioan. Gutier. can. g. lib. 1. cap. 1. num. 23. & lib. 2. dist. cap. 5. num. 28. Vgolin. de finonia tab. 2. caput. 6. §. 1. num. 2. Zerola d. verb. privatio. §. 5. Morla d. quest. 9. & Domin. Ioan. Vela de pœnis delictorum caput. 14. versio. tertio heretici. & c. 31. versio. contra eos vero. Zauar. quest. 113. & 687. Parla. differ. 1. nu. 17. & ex Theologis. Caiet. 2. 2. q. 62. art. 3. & in sum. verb. pœna. Syluest. versio. assassinum numero 4. & verb. heresis 1. §. & verb. pœna num. 25. Victoria in relect. 1. de insularis. 1. par. numero 14. Cord. lib. 1. qu. 36. Bart. Med. 1. 2. quest. 96. ar. 4. Bannez 2. 2. quest. 12. art. 3. & 9. 62. art. 3. Aragon. quest. 12. ar. 2. & quest. 62. ar. 3. & ibidem Salon controuers. 1. Valen. 2. tom. disput. 7. quest. 5. punct. 6. & 3. tom. disput. 1. quest. 11. pun. 3. Molina dist. disput. 96. & præced. & 75. num. 10. Ludou. Lopez instruat. negotiantium lib. 2. c. 30. & instruat. conscient. 1. tom. caput. 296. Cosmas Philiar. de offic. sacerdotis 2. part. lib. 6. cap. 22. Graffius in decr. aureis lib. 2. caput. 11. Ludou. Carb. de legib. lib. 8. disput. 9. Vega in sum. 2. part. caput. 23. casu 6. & 7. Manuel Rodriguez quest. regul. 1. tom. quest. 6. art. 16. & Azor lib. 5. caput. 7. & alii plures quos refert Cenedo collect. 2. ad decretum numero tertio, qui contra Abb. & Felinum in caput. de constitut. Corsetum in singular. versio. pœna ubique. Ludouicum Gomezium in caput. 1. de rescrip. in 6. numero nono, Tiraquel. d. verb. reuertatur, num. 446. seu 236. Guill. Benedict. in repetit. cap. 1. Remytius verb. & uxorem §. n. 276. Alphonsi à Castro de iusta hereticorum punition. li. 2. cap. 6. & latissime de lege pœnali lib. 2. per totum, & alios quos ipsi referunt, docent quod etsi lex pœnalis imponens ipso iure seu ipso facto pœnam, quæ consistit in mera privatione, & non requirit aliquam actionem seu executionem positivam, sed quod in idem recidit, primam rei acquisitionem impedit, obligat in conscientia ad pœnam absque alia iudicis declaratione, vt in excommunicatione, suspensione, irregularitate, inhabilitate, incapacitate, & similibus: tamen quando pœna requirit aliquam actionem seu executionem positivam, seu imponitur in re iam quæ sita, non obligat in conscientia ad pœnam ante sententiam saltem declarationis, seu condemnationem de crimine cap. cum secundum leges, de heret. in 6. facit leius qui delatorem off. de iure fisci.

10 Quod adeo verum est secundum aliquos excitatis, vt committens delictum, propter quod ipso iure priuatur bonis, non amittit dominium eorum ante sententiam, sed illud retineat, & non solum legitimam possessionem, Archidia. in d. cap. cum secundum leges, Simancas supra a numero 228. & Ioan. Gutierrez dist. numero 28. Victoria, Soto, Medina, Bannez, Enriquez, Molina, & Man. Rodrig. supra, & Ludouic. Lopez instruat. conscient. 1. tom. cap. 112. Petrus Ledesma d. tractat. 1. cap. 6. 15. conclus. & tract. 8. c. 9. 7. conclus. & dicit probabile Corduba supra, & nouissime tenet Gabriel Vazquez 5. disputat. 170. a num. 4.

11 Quamuis contrarium, & nempe, quod statim amittat dominium, & acquiratur fisco, sentiunt Ancarran. Domin. Francus, & alij, in d. cap. cum secundum leges, & tenent Caiet. d. art. 3. Ioan. Medina C. de rebus restituendis. quest. 1. §. post verum dominium, Cord. Aragon. Salon. & Carb. supra Valen. dist. 2. tom. disputat. 7. quest. 5. punct. 6. & 3. tom. disput. 1. quest. 12. punct. 2. ad fin. Graff. d. cap. 11. numero 25. Veg. d. c. 23. casu 6. & dicit probabile 1. part. c. 12. casu 6. licet i-

bi probabilius censet contrarium D. Ioan. Vela supra d. cap. 54. & Azor dicens communem d. cap. 7. q. 2. & cap. 8. q. 2. & 3. Lessius d. cap. 29. num. 64. & videtur probari in d. cap. cum secundum leges. Quæ tamen sententiæ concordari possunt, vt prima intelligatur de dominio naturali, seu de iure naturali, secunda vero de dominio ciuili, seu de iure ciuili, & canonico, Siman. ibi. nu. 230. 233. & 242. Sed ait t. 13 Molina dist. disp. 96. illud in beneficiis præsertim Ecclesiasticis intelligendum esse, quando non subiungitur aliud verbum, vnde conflet mentem summi Pontificis esse, vt amittantur nulla spectata sententia, quale ait videtur esse illud Pauli Secundi in extrauagant. ambitiosa, clericus qui bona Ecclesiæ alienauerit, ipso facto priuatus existat beneficiis Ecclesiasticis, illaque absque declaratione aliqua vacare censeantur. Idem tenet Syluest. verb. assassinus in fin. & videtur tenere Sot. dist. art. 6. ad fi. & sequuntur Ioan. Gutier. dist. numero 28. Salon. d. controu. 1. ad fi. Cosmas Philiar. supra in fi. Ludou. Carb. circa fi. Azor d. c. 7. q. 6. & c. 8. q. 3. & Zech. supra. Auila de censu. 1. par. dub. 7. & idem tenet Viuald. author Candelabri aurei in explanat. constit. Sixti V. de habitu, & tonsura 11. notab. in terminis illius constitutionis, vbi clerici obtinentes beneficia non deferentes habitum clericalem, & tonsuram, elapso tempore eis præfixo priuantur beneficiis, sac sine vlla alia monitione citatione iudicis, decreto, aut ministerio ipso facto priuari declarantur, &c. licet Ledesma contradicat. d. 2. p. sum. tract. 7. c. 2. circa 14. conclus. ad fi. pag. 384. & 385.

Sed etiam tunc non t. teneri delinquentem in conscientia dimittere beneficium ante sententiam tenet Couar. in 4. 2. p. cap. 6. §. 8. n. 10. ver. 3. ibi, Morla supra nu. 43. Zerola dist. verb. priuatio. §. 6. Graffius d. cap. 11. numero 41. Man. Rodrig. dist. 1. c. 194. num. 3. Vega d. 2. p. cap. 23. casu 7. & Enriq. dist. lib. 13. caput. 56. §. 3. & addita sola particula absque declaratione, Vazq. dist. disp. 168. a numero 23. Quarant. dist. verb. alienatio numero 49. & Prosp. de Aug. in append. ibi pag. 505. Lessius d. c. 29. numero 63. Imo amplius tait Couar. ibi num. 8. non esse intrusum, imo posse retinere beneficium priuatum per sententiam, vel priuatum ipso iure, etiam secuta sententia declaratoria, donec sententiæ executio fiat, sequitur Lessius d. nu. 63. ad quod etiam alludit, quod dicit Enriq. d. §. 3. in fine, post datam sententiam, oportere vt reus spoliatur antiqua possessione, alias in vtroque foro videri gaudere fructibus suæ præb. sequitur Prosp. de Aug. de append. pag. 506. & in add. ad verb. sodomia in fi. etiam quod priuatus ipso iure, etiam post sententiam non teneatur in conscientia beneficium dimittere, donec sibi adimatur, tenet etiam Azor d. c. 8. q. 4. qui tamen 2. p. li. 7. c. 17. q. 3. ait priuatum ipso iure beneficio non facere fructus suos, quia caret titulo, sed eos debere restituere, quod etiã dixit d. c. 8. q. 3. & sic non procedit satis consequenter. Pro t. quò facit, 16 quod priuatus bonis ipso iure, etiam post latam sententiam non tenetur pœnam exequi, & bona offerre fisco, nisi illi præcipiatur, Couar. §. 8. n. versio. secundo inferitur. Simancas d. c. 9. n. 184. 209. & 233. Ludouic. Mexia nu. 134. Padilla, & Azevedo nu. 24 supra, Bannez d. q. 62. art. 3. dubio 2. qui tamen contrarium tenet di. q. 12. art. 2. 2. conclus. Molina d. disp. 95. ad 2. principale arg. & in fi. Ludo. Lopez d. c. 2. 96. Ludou. Carbo. d. disp. 9. ad fi. Vega 2. par. c. 63. casu 2. ad fi. Enriq. d. c. 56. §. 2. in glos. luer. 1. & Azor d. c. 8. q. 4. t. quamuis 17 enim lata sententia saltem declaratoria statim reus

amittit omnino donarium bonorum, & transfer-
tur in fiscum, quicquid sit ante sententiam d. c. cum
secundum leges, Bannez d. dub. 2. conclus. 7. tamen ea
conditione censetur transferri in fiscum, vt ipse fi-
scus sit executor sententiæ illius, non vero reus, nisi
illi in sententia iubeatur, Bannez d. conclus. 7. alias e-
nim durum esset obligare reum ad se spoliandū bo-
nis, & exequendum sententiam contra se, &c.

18 His tamen non obstantibus, & verus mihi vide-
tur, quod committens delictum, ob quod priuatur
ipso iure seu ipso facto beneficiis seu officiis publi-
cis, tenetur in conscientia illa dimittere non solum
post sententiam, quod certum existimo, quicquid
dicant Couar. Enriquez, & Agor, sed etiam ante sen-
tentiam, vt in specie tenent Abb. in repetit. cap. ex-
spiranda, §. qui vero numero vigesimoquarto de preben-
d. Felinus in cap. in nostra de rescript. corol. 2. numero 12.
& 13. & in cap. inquisitionis, de accusatio. numero septi-
mo, Nauarr. in man. cap. vigesimotercio, numero 67. &
Flamin. Paris. dist. lib. 3. question. 1. numero 22. & 81. &
post hæc Lorca 1. 2. disputat. 24. de legibus mem. 2. §.
vltim.

19 Nam licet in pœna & amissionis propriorum bo-
norum non debeat lex, imo nec secundum aliquos
ex citatis possit obligare in conscientia delinquen-
tem, vt sit executor illius contra se ante sententiam,
talis enim non esset tolerabilis, & moraliter possi-
bilis, vt requiritur cap. erit autem lex 4. dist. quamuis
ad aliquas paruas pœnas recte possit lex obligare in
conscientia ante condemnationem, Nauarr. d. cap. 23.
num. 67. Molina d. disput. 95. circa fin. & alij iuxta tra-
dita per Suarez d. 5. tom. disputat. 3. sect. 1. num. 10. & 11.
Valquez d. disput. 168. & Lorca d. disput. 24. & sic per
illa verba ipso iure seu ipso facto non censetur ad id
obligare.

20 Tamen in bonis communibus, & qualia sunt bene-
ficia, & officia publica, recte potest obligare delin-
quentem ad illa dimittenda ante sententiam, cum illa
particulariter dependant à lege Ecclesiæ, seu repu-
blica, vel Principis, à quibus conferuntur, & sic possint
ab eis dari, vel auferri, vt placuerit, maxime ex causa,
& tenent Syluest. Soto, Ioannes Gutierrez, Salon,
Molina, Vivaldus, & Agor supra relati, 13. & Enriq.
d. cap. 5. §. 2. in princip. cum alius citatis in gloss. lit. T.
ait ius ob crimen posse clericum titulo de beneficij
habitu, quod tanquam bonum commune pertinet ad
dispensationem Ecclesiæ, priuare ipso facto absque
alia declaratione.

21 Et confirmatur, & nam vt est in confesso apud om-
nes, lex potest in pœnam impedire acquisitionem fru-
ctuum, & prouentuum beneficiorum, & aliorum of-
ficiorum publicorum, ita vt in conscientia debeant
restitui absque aliqua sententia, & ita sæpe de facto
facit, vt in non recitantibus horas, & non iacentibus
professionem fidei, &c. Ergo potest etiam obliga-
re ad illa dimittenda, alias enim non posset impedi-
re dictam acquisitionem fructuum, cum esset indire-
cte obligare ad illa dimittenda, sicut in bonis priua-
tis propriis, quemadmodum non potest, aut non de-
bet lex obligare aliquem in pœnam ad illa dimitten-
da in conscientia, & se illis spoliandum, ita non po-
test aut non debet obligare ad restitutionem fru-
ctuum illorum, &c.

22 Quod autem & per illa verba ipso iure seu ipso facto
censetur velle obligare in conscientia ad illa di-
mittenda ante sententiam, patet ex ipsa significa-
tione, & vi verborum, & subiecta materia, cum et-
iam, quia pœna in excommunicationis, suspensio-

nis, inhabilitatis, & similibus ex illis solis verbis cen-
setur, lex obligare ad pœnam in conscientia ante
vllam sententiam, ergo similiter in proposito dicen-
dum est, per illa verba velle obligare in conscientia
ad pœnam amissionis beneficiorum seu officiorum
publicorum, stante, quod ad illam recte potest obli-
gare, vt dictum est, & si aliquando addunt alia ver-
ba est ad maiorem declarationem, & abundantiam
facit quod tradit Suarez d. 5. tom. disput. 3. sect. 3. num.
8. & ita tenet Lorca d. disput. 24. mem. 1. reg. 1. & mem.
2. §. vlt.

Et confirmatur & prædicta sententia, nam secun-
dum Dd. communiter, cum quis est priuatus benefi-
cio ipso iure, etiam in pœnam, statim nulla expecta-
tata sententia, nec citato possessore potest conferri,
& impetrari presentatio, quæ vel electio fieri, vt in
cap. licet Episcopus de prebend. in 6. & gloss. verb. te non
vocado, & Franc. in fin. & in cap. 1. de homicidio eodem
lib. & ibi gloss. vlt. Domin. & alij, & in c. felix de pœ-
nis eodem lib. & ibi Dd. & in d. extraneus ambrosius,
in d. consuet. Sixti V. de habitu & consuetudine, ibi: Ac tam
beneficia ipsa per priuationem huiusmodi vacare, & li-
bere aliis conferri posse. Et in bulla Sixti IV. de qua
in motu proprio, & bulla Leonis X. de canonicatu
Doctorali, & magistrali, supra adductis, §. p. cap. 4. n.
169. vbi diximus num. 125. Cardin. in Clem. 1. num. 15.
de pœnis, Felin. in cap. ceterum, numer. 24. de rescript.
Lapus allegat. 127. num. 7. & ibi Mandos. luer. P.
& allegat. 16. addit 1. Rochus de iure patron. verb.
honorificum, num. 87. Lambert. 1. part. 1. lib. 9. articu-
10. Probus ad Monachum in cap. alma mater. de sen-
tentia excommuni. in 6. num. 8. Rebus. in praxi titul. de
modis amittendi beneficia num. 5. Tiraquel. d. verb. re-
uertatur, numero 275. Bernard. Diaz in præf. cap. 13.
numero 3. Rosiniacus de benef. cap. 20. numero 7. Petr.
Gregor. dict. cap. 26. numero 13. Hojeda cap. 4. numero
7. Caualinus milleloquo 69. numero 1. Flam. Paris. d.
libro 3. quest. 1. num. 32. & lib. 11. §. 10. num. 10. Achilles
decis. 345. in fin. & Rota decis. 707. & 728. lib. 3. parti. 3.
diuer.

Quamuis & Lapus allegat. 78. ad 4. quest. versic. imo 24.
etiam si censuerit, teneat requiri sententiam declara-
toriam priuationis. Et quamuis Lancel. de attentatis,
cap. 5. num. 36. dicat id non videri omnino tutum cum
etiam in hæreticorum bonis, quamuis sint ipso
iure confiscata requiratur declaratoria, vt per Milin-
ger singular. obseruation. centur. 2. decis. 43. & Burla.
consil. 14. num. 18. & 19. lib. 1. sed inde solum conuincit-
ur requiri sententiam declaratoriam ante executio-
nem, & ablationem possessionis, vt in cap. cum secun-
dum leges, de hæretic. & cap. licet Episcopus, de prebend.
in 6.

Vnde tempus & datum ad conferendum, seu præ-
sentandum, curret collatori seu patrono à die scien-
tiæ commissi criminis, ob quod quis priuatur bene-
ficio ipso iure, seu ipso facto, sed probabiliter, & iuste
ignoranti, non curret. Lapus d. allegat. 78. ad 4. quest.
Lamber. 2. par. 2. lib. 1. art. 20.

Si ergo & beneficium, quo quis est ipso iure priua-
tus, potest tanquam vacans alteri conferri ante sen-
tentiam, sequitur, quod ille non habet in eo titulum,
nec potest illud retinere, sed tenetur relinquere eis
cui prouisum est, &c.

Confirmatur etiam & prædicta sententia, nam 27.
secundum Dd. communiter gesta ab eo qui est pri-
uatus beneficio, seu officio, ipso iure non valent, si
priuatio est notoria, vt per Dd. citatos d. part. cap. 4.
num. 329. vbi de hoc: quæ tamen deberent valere, si il-

le ante sententiam non teneretur dimittere beneficium, seu officium, alias enim daretur quædam implicatio.

28 Rursus confirmatur, tñ in casu *cap. licet canon. de elect. lib. 6.* omnes fere conveniunt obinentem parochialem, si non sit infra annum ad sacerdotium promotus, ob quod ipso iure illa priuatur, non posse illam retinere, sed debere relinquere.

29 Nec satisficit, tñ quod dicitur *Nauarr. in man. cap. 25. num. 117. & de orat. c. 21. n. 54.* Salzedo in *praxi cap. 53. addit. 1.* Ioan. Gutier. *d. cap. 5. nu. 15.* Lud. Lopez *l. 10. cap. 256.* Cosmas Philarcus *d. 2. par. lib. 6. cap. 22. circa fin.* Man. Rodrig. *l. 1. com. cap. 30. nu. 3.* & Vega *l. p. c. 36. cas. 20.* Lessius *lib. 6. cap. 34. num. 101.* quod in illo casu constat de mente legislatoris id volentis & quod priuatio, de qua ibi, non imponitur proprie, vt pœna, sed vt quædam conditio, vel modus rei traditæ, sub qua beneficia conferuntur quodammodo, &c. Ad quod etiam alludit, tñ quod aiunt Soto *lib. 10. quest. 10. artic. 6.* & Bartol. *Medin. 12. dist. quæst. 96. artic. 4. ad 9.* quod ista lex non est pœnalis, sed conuentionalis, &c.

30 Nam non magis tñ constat de ista mente in illo casu, quam in aliis, in quibus imponitur pœna priuationis beneficiorum ipso iure, & si in illo casu est vt quædam conditio, vel modus rei traditæ, idem etiam erit in aliis, & ita Naua. ibi non solum loquitur in illo casu, sed etiam in aliis, vt patet ibi, *vt illo, vel illo casu, &c.* consequenter ad id, quod dicit *d. c. 23. n. 67.* Negari tamen non potest illam esse proprie pœnam, & legem pœnalem.

31 Nec audiendus tñ est Zerola *l. par. verb. benef. §. 4. d. 4.* dicens in casu *d. cap. licet canon.* non teneri parochum dimittere parochialem, nisi post latam sententiam.

32 Nec tñ etiam audiendus est Doctor Sahagun in *d. cap. fin. de sequestrat. possess. numero 81.* dicens iudicis pronuntiatione opus esse in specie *dist. cap. licet canon.* quem videtur sequitur Morla *dist. 1. parte, tit. 1. quæstion. 9. numero 45.* in quo male loquitur, & contra communem.

33 Et peius tñ ibi loquitur idem Sahagun, dum ait, iudicis pronuntiatione opus esse in specie *dist. cap. licet Episcopus, 2. parte de prabend. in 6.* quem etiam videtur sequi Morla ibi numero 46. nam in specie illius textus absque controuersia debet dimitti, etiam ante sententiam iudicis primum beneficium, quod vacauit per assecutionem secundi incompatibilis, quia ibi non agitur de pœna, Enriquez *disto libro 13. cap. 56. §. 2. versicul. sic sine crimine, & in gloss. litera C.* & alij.

34 Requiritur autem ibi vocatio possessoris, tñ cui forsitan ius posset competere retinendi, nam & iniustus possessor non debet remoueri à possessione inauditus, & sine causæ cognitione, *argum. cap. in literis de restitut. spoliator. Felin. in cap. fin. de presumptio. num. 24.* Nauarr. in *cap. accepta, de restitution. spoliator. opposit. 8. solut. numero 18.* Ferret. *consil. 1. numero 4. & 9. & consil. 10. numero 10. & consil. 339. num. 7.* Mandos. *regul. 16. quæst. 23. num. 5.* & ad Lapum *d. allegat. 16. lit. H.* Grauiatus ad Vestrium in *præf. libr. 5. cap. ultim. num. 22.*

35 Ex quibus tandem plane tñ conuincitur meo iudicio illa communis sententia, de qua *supra num. 8.* quæ non potest admitti, nisi forte ex vsu, & consuetudine, si illa recipitur, nec tunc esset admittenda, vbi beneficium vt vacans per priuationem ipso iure esset alteri collatum iuxta supradicta, nec vbi priua-

2. Tom.

tio esset notoria, vt *supra num. 27.*

Et ex supradictis inferitur tñ leges collegiorum imponentes pœnam priuationis collegij ipso iure, seu ipso facto tale quid facientibus, obligare in consequentia ad pœnam etiam ante sententiam, Soto *d. lib. 1. q. 6. ar. 6.* Medin. *d. quæst. 96. ar. 4. ad 4.* & alij, maxime cum istæ leges in effectu impediunt acquisitionem eorum, quæ accepturi sunt à collegio, Aragon, *d. g. 11. art. 3. vers. ad aliud de legibus collegiorum, licet contra teneant Nauar. d. c. 23. n. 62.* Ioan. Gutier. *d. c. 5. n. 17.* Molin. *d. disput. 96. circa fi.* & Cosmas Philiar. *supra.*

Et qui effectus resultent tñ ex illis verbis ipso iure, vel ipso facto, vide Dd. citatos, & maxime Tiraquell. *37 d. verb. reueritur à nu. 266.* leu 249. Ludou. Gomezium in *d. cap. de rescrip. in 6. à num. 4.* & Pet. Gregorium *d. cap. 26. de beneficiis numero 13.* Graffius *d. lib. 2. cap. 11. à num. 25.* Vega *d. part. summa capit. 23. casu 6.* & Enriquez *d. lib. 13. cap. 56. §. 2. vers. ea tamen verba legis in tex. & in gloss. & Gonzalez dist. gloss. 15. ex numero 141. qui numero 158. ponit consil. 20.* Pij IV. circa beneficia per priuationem vacantia ipso iure, vel per sententiam non conferenda iudicibus ipsarum causarum, &c. & Agorem *d. libro septimo 2. parte c. 17. quæst. 2.*

His præmissis, tñ operæ pretium erit discurrere & videre, quæ crimina priuationem inducant, & in primis dubitatur de homicidio, an priuationem inducat, & quo modo.

Et concludendum est, tñ homicidam non esse priuatū beneficiis ipso iure, sed priuandum per sententiam, *cap. cum non ab homine, de indic. cap. clericis, ne clericis vel monachi, & c. ex literis, de excess. pralat.* vbi Dd.

Quod procedit tñ non solum in simplici homicidio, in quo id receptissimum est, vt tenent capella Tolosana *decis. 208.* Bernard. Diaz in *praxi crim. canon. cap. 94.* & ibi Salzed. *addit. 1. Plaça de delict. cap. undecimo, numero secundo.* Couarr. in *Clem. si furiosus 2. par. §. 3. numero 6.* Iulius Clarus, *§. homicidium num. 21.* Didac. Perez *additio. ad Villad. de irreg. cap. 1. num. 21.* Ioan. Gutier. *cap. 9. lib. 2. cap. 5. num. 6.* D. Ioan. Vella *de pœnis delictor. cap. 15. pag. 74.* Zerola in *praxi Episc. l. par. verb. priuatio. §. 2. & 2. p. verb. clericus §. 6. & verb. homicida, §. 11.* Zuallos in *suis communibus contra communes quæst. 147. numer. 9. & quæst. 569.* & Cardin. Toletus in *summa in edition. nouissim. libro 1. cap. 88. vers. 7.* qui alios plures referunt: sed tñ etiam in homicidio qualificato, vt tenet Ioan. Ign. in *l. necessa. 41 rios, §. non alias, ff. ad Silaniam, dicens, quod omnes pœne canonistæ & legistæ ita tenent.* Corraf. *l. par. cap. 10. numero 3. & 3. p. c. 6. num. 12. & 14.* Rosin. *de beneficiis 1. n. 59.* Iul. Clar. *d. num. 21.* Salzed. *supra,* & optime Hieron. Gabr. *consil. 196. lib. 1. & 187. lib. 2.* vbi resoluit, beneficium aut pensionem non amitti ipso iure propter homicidium etiam qualificatum, & parricidium, sed esse priuandum per sententiam, quia, vt dictum est, pœna non incurritur ipso iure, nisi vbi ius exprimitur, &c. & Pet. Greg. *de beneficiis cap. 6. à numero 7.* Tolet. *dist. cap. 88. vers. 7. & 8.* & Pet. Franc. Suar. *5. tom. de censur. disputat. 44. sect. 4.* & post hæc Gonzal. *gloss. 15. num. 79. & 80.* & Agor *l. par. lib. 7. cap. 17. quæst. 1.*

Quamuis tñ in homicidio qualificato contra tenet Felin. in *cap. acquisitionis nu. 5. de accusatio. & Farin. consil. 14. nu. 5.* & in parricidio Rebuffus in *praxi tit. de modis amittendi beneficia num. 47.* & Corraf. *d. cap. 6. nu. 15.* cum Felino *supra* de quo parricidij cri-

66

mine curiosum librum nouissime edidit C. Ioannes Solorzanus.

- 43 Et ita debet intelligi text. in cap. minor 50. dist. ibi Sacerdotio priuatus, intelligendus est enim per sententiam, vt dicit Felin. in d. cap. inquisitionis, n. 4. & in c. 2. de rescript. n. 3.
- 44 Potest etiam iste text. intelligi de priuatione executionis, & exercitij ordinis sacerdotij qua homicida priuatus est ipso iure propter irregularitatem, quam ex homicidio incurrit: qui videtur genuinus intellectus illius tex. & ita intelligit Suar. supra disput. 40. sect. 8. n. 15. Et prædicta conclusio procedit etiam stante Concilio Trident. sess. 14. de reform. c. 7. Nauar. consil. 13. de homicidio, Man. Rodrig. q. regularium 1. tom. quest. 24. art. 16. & in summ. 1. tom. cap. 179. n. 1. Auila de censuris. 7. par. disp. 6. sect. 5. dub. 3. in fin. Molina de instr. art. 3. disp. 78. n. 2. quamuis Maiolus de irregularitate lib. 5. cap. 48. n. 1. docet, quod illa communis opinio Dd. quam recentet Turzanus in suis communib. opinionib. conclus. 102. quæ habet, quod homicidium sine assassino non inducit vacationem ipso iure, non procedit hodie, neque in foro interno, neque in foro externo, ob verba dict. cap. 7. neque potest defendi opinio Felin. in c. de quarta, col. 10. de prescript. quæ habet, quod homicida irregularis potest retinere suas dignitates & beneficia, &c. Hæc Maiolus.
- 46 Sed certe verba Concilij ibi accipienda sunt secundum ius antiquum, cum non exprimat contrarium, & precipue ibi agit Concilium de incapacitate homicidæ ad acquirenda beneficia de nouo, de qua supra 7. par. cap. 11. & ita contra Maiolum recte tenet Sua. d. sect. 7.
- 47 Et regulariter irregularis non est priuatus ipso iure beneficio iam quesito, sed beneficium ante irregularitatem quesitum retinere potest, antequam priuetur per sententiam, per quam tamen illo priuatur, quando irregularitas sequuta est ob eius culpam, seu delictum, vt per Rebus. de pacific. possess. n. 280. alias 226. Nauarr. in Manuali cap. 27. numero 251. alias 249. vers. 5. & in cap. cum contingat, de rescript. 2. rem. numero 5. & consil. 13. 41. & 43. de homicid. & 44. & consil. 10. de tempor. ord. numero 2. & consil. 69. & 91. numero 2. & consil. 97. numero 14. de simon. Flamin. Parif. libro 5. de resignat. q. 3. a numero 182. Vgol. de irregul. cap. 65. s. 2. Zerolam 2. par. verb. irregularitas s. 4. Valen. 4. to. super 3. par. disput. 7. quest. 19. puncto 3. Suar. dict. disput. 40. sect. 2. ex numero 14. Toletum dict. vers. 7. Sairum de censur. libro 6. s. 2. numero 24. & Vegam in libro Espeio de curas cap. 12. numero 313. Auilam d. 7. p. disput. 2. dubio 6. 4. concl. Molinam supra.
- 48 Vnde cum homicida non perdat ipso iure beneficium antea acquisitum, faciet suos fructus irreuocabiliter, donec per sententiam eo priuetur, vt post alios tradunt Felin. in d. cap. de quarta, de prescript. ex num. 33. Bcerius decis. 98. numero 4. Petr. de Baisio in director. elect. 2. par. cap. 30. numero 3. Ludou. Gomez in cap. 1. de rescript. in 6. numero 9. Plaça dict. cap. 11. a numero 3. & numero 8. & 12. Salzedo supra vers. ex quibus omnibus, Nauar. dict. consil. 41. de homicid. & dict. consil. 69. & dict. consil. 97. numero 1. de simon. & consil. 14. de cler. excomm. Flam. Parif. libro 3. de resign. quest. 16. numero 7. D. Ioannes Vela supra, Zauillos d. quest. 569. & Cord. in sum. 9. 41. Ludou. Lop. in struct. conscient. 1. tom. cap. 193. Graffius libro 2. cap. 62. numero 11. Man. Rodriguez in summa 1. tom. c. 179. numero 1. & 2. tom. c. 21. numero 10. Vega in sum. 1. par.

capitulo 36. casu 13. & 2. p. capitul. 23. casu 6. & cap. 65. casu 8. Enriquez libro 13. capitulo 56. y. 4. & Suarez d. disp. 40. sect. 2. numero 20. & seq. Gonzalez gl. 15. numero 150. & Azor 2. p. libro 7. c. 17. q. 2. 2. effectu, Mol. supra.

Quamuis contradicat post alios Antonius de Burgos in c. ad nostram, de empr. & vendit. numero 34. & quidquid teneant Bernardus Diaz in dict. pract. cap. 131. alias 123. Iulius Clarus libro quinto quest. 73. numero 9. Zerola dict. s. 4. Graffius dict. libro 2. cap. 11. numero 30. & Couarr. in 4. 2. par. cap. 6. s. 8. numero 7. cum quo semper assentiendum existimat in proposito, Did. Perez supra n. 2. & Ioan. Gutierrez d. c. 5. a numero 8.

Et si esset canonicus, posset canonicatus deferri. 50 re, stando & canendo in choro, vt per Namarrum consil. 14. de rescript. quod est 43. de homicidio nam irregularis eas functiones obire potest, quas laici licite obeunt, & t. laici licite possunt canere, & psallere in choro officia diuina, vt videmus Ita Nauarr. ibi, & Vgolin. d. c. 65. de irregularitate s. 4. n. 2. Auila d. dub. 6. 5. conclus.

Vnde etiam t. canonicus, vel alius sacerdos excommunicatus, quia in choro cantat cum aliis licet peccet, non incurrit irregularitatem, vt docet Nauar. consil. 37. n. 9. & consil. 48. n. 9. de materia excommunicationis, Man. Rodriguez d. 1. tom. c. 167. num. 8. Vega in Espeio de curas d. c. 12. n. 226. Tolet. d. lib. x. c. 72. vers. 4. & cum communi Suar. d. 5. tom. disp. 12. sect. 2. numero 12.

Et similiter etiam suspensus ab ordine, seu ab officio, potest canere in choro sicut laici, Nauarr. in Man. cap. 27. n. 163. Ludou. Lop. d. 1. tom. instruct. consil. cap. 247. & 2. tom. 2. par. cap. 21. & Valentia dict. 4. tom. disput. 7. quest. 18. puncto 1. Auila de censuris 3. par. disput. 2. dub. 1. 6. conclus. & 7. p. disput. 9. sect. 2. dub. 2. & 3.

Limitatur tamen prædicta concl. primo, vt non procedat in assassino, qui est priuatus beneficiis ipso iure, ex c. 1. de homicid. in 6. vbi DD. Hier. Gabr. & P. Greg. supra, & Tolet. d. c. 88. vers. 7. & 8. & Suar. dict. disp. 44. sect. 4. dicens nullum esse ius, quod priuationem ipso facto adiungat irregularitati homicidij voluntarij, etiam alias qualificati, nisi in assassino, in d. c. 1. & alij supra citati, & Gonzalez dict. gloss. 15. numero 76.

Secundo t. limitatur, vt non procedat in occidentibus Cardinalem, qui beneficiis sunt ipso iure priuati, ex cap. felices, de penis in 6. Toletus vbi proxima.

Tertio t. limitatur, vt non procedat in occidentibus Episcopum, qui etiam sunt ipso iure priuati beneficiis, quæ in Ecclesia, cui talis Episcopus præest, obtinet, ex elem. 1. de penis, & notat etiam Toletus vbi supra, & Gonzalez nu. 75. Molina de instr. art. 3. disput. 65. n. 7.

Quarto t. limitatur, vt non procedat in beneficiis, quæ occidit prelatum, vel combeneficiatum, is enim est priuatus ipso iure beneficio quod obtinet in ea Ecclesia, ex c. in quibusdam, de penis, vbi DD. quamuis in hoc contrarium teneat Felin. in d. c. inquisitionis, de accusat. nu. 3. & in d. c. 2. de rescript. nu. 3. dicens quod tex. in dict. cap. in quibusdam, non loquitur de beneficio Ecclesiastico, sed de beneficio temporali, seu profano, id est feudo, vel similibus, & placet abbatibus ibi n. 6. Sed reuera de utroque videtur expresse loqui, & tenent Rebus. d. tit. de modis amittendi beneficia num. 45. Hier. Gabr. P. Greg. & Toletus supra, & dicit communem Abb. d. numero 6. & communem & verior

& veriolem Alex. de Neuo in addit. ad eum ibi.

Et tenuit Rota in vna Viridunen. canonicatus 6. Martij & 19. Iunij 1595 coram illustrissimo Cardinale Pamphilio, vt in decisionibus supra adductis 5. par. c. 3. num. 43. & seq. & in eadem coram eodem 13. Maij 1596. vt in decis. supra adducta c. 3. nu. 332. & posthac Gonzal. gloss. 15. a n. 77. & ita tenendum est, quamuis etiam Agor dist. libro 7. cap. 18. question. 1. versicut. de inde quares, dicat, quod in dist. cap. in quibusdam, non dicitur, ipso iure, vel ipso facto amittat, sed simpliciter tantum amittat: quod verbum, vt omnes testantur, non continet sententiam ipso iure latam, sed iudicis sententia ferendam: & sic ex eo capit. non constare talem priuationem ipso iure, vt etiam quosdam dicere, ait Abbas, ibidem numero 7. Respondetur enim, in dist. cap. in quibusdam, non dici simpliciter amittant, sed prorsus amittant, quae dictio, prorsus, importat ipso iure, vel ipso facto, vt ibi tenent communiter Dd. Abbas numer. 7. & addito eius, glossa verb. ipso iure in cap. fin. de prescriptione in 6. vbi Dd. Matthelan. singulari n. 2. Corset. verb. penitus, Felin. in cap. Rodulphus, num. 34. de rescripti. & alij: & de simili dictione penitus dictum est supra, 8. part. c. 1. numero 5.

S. I.

De Hæreticis, Apostatis & Schismaticis.

SUMMARI A

An hæreticus sit priuatus beneficiis ipso iure, an sit priuandus per sententiam, n. 59. & communis sententia est, esse priuatum ipso iure, num. 60. pro quo citatur cap. cum secundum leges, de hæretic. in 6. Quod tamen non loquitur de beneficiis, sed de bonorum temporalium confiscatione, nu. 61. Citatur etiam cap. quo iure, 8. dist. quod parum probat, vltra quod non est iuris decisio: sed D. Aug. sicut etiam alia tria iura allegata num. 62. Allegatur etiam cap. ad abolendam, §. 1. de hæretic. ibi, & sic omni officio, & c. nam verbum Ipoliatus, executionem importat, ideo denotatur priuatio ipso iure, numero 63. Sed hæc inductio cessat, & tollitur ex verbis precedent. numero 64.

Contrariam sententiam, quod hæreticus non sit ipso iure priuatus beneficiis, sed per sententiam priuandus, tenent Castro & alij, quia in iuribus in quibus hæc poena non statuitur, non inueniuntur verba significantia ipso iure, n. 65.

Nihilominus tenetur communis, quæ recte probatur per dictum cap. cum secundum leges nam verb. bonorum, beneficia etiam Ecclesiastica continentur, & c. n. 66. Probatur etiam per c. vt commissi §. priuandi, ibi, vel priuatos nuntiandi, quæ expositiue accipiuntur, & non solum ad hæreticos, sed etiam ad receptatores, fautores, & defensores referuntur, contra Couar. & c. n. 67. & 68. & reprobat interpretatio, quam ad dictum §. priuandi aliqui tradunt, quod verbum, priuandi, sit propriè, & referatur ad beneficia obienta ante hæresim, & verba, vel priuatos nuntiandi, referantur ad obienta post hæresim, & c. n. 69.

Clarius probatur communis ex cõstitutione 2. Nicolai III. num. 70. & facit cõstitutio 29. Py V. vbi dispositioni Sedis Apostolicæ reseruantur beneficia vacan-

2. Tom.

tia propter hæresim, & c. num. 71.

Non solum hæretici credentes, receptatores, & defensores ipsorum, sed & ipsorum filij & nepotes, priuantur ipso iure beneficiis obientis tempore commissi criminis, ita quod non solum sunt inhabiles ad obinenda beneficia, sed etiam ipso iure priuantur obientis, n. 72. quæ sententia omisso fundamento ex cap. felicitis, §. quod si quis de pœnis lib. 6. quod parum arget, probatur ex d. §. priuandi, & ex cõstitut. 8. Innoc. IV. & clarius ex d. cõstitutione Nicolai III. n. 73. & tenent relati n. 74. licet contra teneant alij relati, n. 75. & 76.

Primam sententiam tanquam magis de iure veram, & communiter receptam, amplexa est Rota dicens procedere etiam in personibus, numero 77. & præmittens communem conclusionem, filios natos ante hæresim pœnis canonicis affici, & comprehendi, contra alios, numero 78. quæ decisio ponitur, numero 79.

An hæreticus sit irregularis, & inhabilis ad acquirenda beneficia, & affirmatiue tenent Speculator & alij, n. 80. qui tenent, quod qui est, vel fuit hæreticus, irregularis est, etiam si conuersus fuerit ad catholicam fidem, & pœnitentiam peregerit: aiunt tamen, quod post abiurationem, & peractam pœnitentiam, dispensari potest, vt in susceptis ordinibus administret tantum, nu. 81. Et quis possit cum eo dispensare, videndus Vgolius & Suarez, qui tamen Vgolius male ait, potestatem, quam de iure antiquo Episcopus habebat ad dispensandum cum eo, quoad ordines susceptos ante hæresim, ipsi sublatam esse de iure nouissimo Concilij, sess. 24. de reform. cap. 6. vbi hæresis non est occulta, & vbi ad forum cõtinentium deducta est, & c. num. 82.

Ita alogata videntur loqui & procedere in hæretico publico, & c. 2. §. hæretici, de hæretic. in 6. loquitur de his qui sunt hæretici, & nondum conuersi, & c. nu. 83. & secundum Sarum, cum Philarcho & alijs, ob crimen hæresis secundum se, & simpliciter sumptum, non incurritur irregularitas: & si sit hæreticus occultus, non est irregularis post pœnitentiam, & absolutionem ab excommunicatione, quia in iure non est expressum, n. 84. Et sic hæreticus occultus, si a secreta hæresi, vel apostasia sit in foro conscientie legitime absolutus, non videtur manere irregularis, quicquid alij dicant, n. 85.

Iuxta id cessat illa questio, quam tractat Vgo, an irregularitate orta ex hæresi occulta dispensare Episcopus possit ex decreto Concilij d. c. 6. in quo partem affirmatiuam tenet contra Maiolum: quia hic non agitur de absolutione ab hæresi, quæ est ablata Episcopis, sed de dispensatione irregularitatis eius permissa a Concilio, & sic cessabat ratio c. cum illorum sententia excom. & c. n. 86.

Suspectus de hæresi abiurans de vehementi, & publice priuatus, non est inhabilis ad beneficia, n. 87.

Hæretici sunt excommunicati de iure antiquo, sed illa excommunicatio non est reseruata, n. 88. Excommunicantur etiam excommunicatione reseruata in Bulla Cœne Domini, primo casu, quem explicant relati, nu. 89. Et an sit vna, vel plures excommunicationes, remissus n. 90.

Ista excommunicatio non incurritur per hæresim mentalem, sed requiritur quod sit verbo aut facto exterius prolata: nam lex humana non ligat actus mere internos, nec in eos Ecclesia potestatem habet, etiã ad præcipiendum, n. 91. Quæ sententia est hoc tempore communissima, & sumitur ex D. Thom. docente, quod de

GG 2

his potest homo legem facere, de quibus potest iudicare, &c. & habet fundamentum in scriptura, nu. 92. & tenenda est, quamvis contrarium teneant gl. & alij citati, n. 93. & ratio ponitur n. 94. quae confirmatur, & explicatur, n. 95.

Respondetur iuribus, quibus excommunicantur aliquid credentes, seu sentientes, quod intelligunt de credentibus & sentientibus in foro Ecclesiae, &c. n. 96.

Propter opus factum cum ignorantia comitii non incurritur excommunicatio, irregularitas, & obligatio restituendi, quae cessanti ignorantia incurreretur, numero 97.

Quanta expressio heresis requiratur, ut excommunicatio incuratur, & aliqui dicunt requiri expressionem verbo, signo, vel opere exteriori, quod de se, vel ex circumstantiis illam significet, seu manifestet, alioquin non incurritur excommunicationem, numero 98. & idem tenet in effectu Nauarr. relatus, & alij, numer. 99. & sequitur etiam Suarez, relatus, numero 100.

Secundum alios, actus exterior, qui est effectus interioris, non tamen representans in se malitiam interioris, potest puniri ab Ecclesia per censuras, quia ille actus est peccatum externum, &c. n. 101. sed quod de facto Ecclesia non punit tales actus, & sic quando in actu exteriori nulla est significatio expressa, vel interpretativa malitiae interioris, non incurritur censura lata simpliciter contra committentes tale peccatum, num. 102. Vnde secundum istam sententiam, quamvis posset, tamen de facto non punitur haereticus, cum in actu exteriori nullo modo appareat malitia heresis, num. 103.

Author dicit, actum exteriorem, qui est effectus interioris, etiam non representantem in se malitiam interioris, posse puniri ab Ecclesia per censuras, & generaliter posse ab Ecclesia praecipi, prohiberi, & puniri actus exteriores, ut procedentes a talibus interioribus, seu quod idem est, actus interiores, ut informantes, vel efficientes exteriores, n. 104.

Dicit etiam, haereticum in casu quo heresis in mente concepta oculis, vel digitis, aut capite, aliave annuit, vel dicit, ita est, incurrere excommunicationem latam contra haereticos, quamvis in illo actu exteriori non manifestetur illo modo malitia heresis, numero 105. & respondetur cap. fin. de simonia procedere in paenis simpliciter latis contra aliquod vitium, seu peccatum: secus vero in proposito, &c. n. 106.

Plaacet quod docet Acor, quod qui ex interna heresi aliquid opus externum indifferens facit, verbi gratia, coram sanctissimo sacramento caput non nudat, seu non flectit genu, non est haereticus exterior, ita ut excommunicationem incurrat, &c. n. 107. licet secus quando omisio exterioris, quod debet quis facere, sit ad exprimendam heresim, & sic intelligitur Toletus, &c. n. 108.

Ab excommunicatione incursa propter heresim Papa reservata in dicta bulla cœna non potest quis absolui virtute bullae Cruciatæ, vel aliterus privilegij, seu iubilæi, in quibus non datur specialis facultas absolventi ab heresi, quia in facultate generali non censetur concessa absolutio ab heresi, nisi id exprimat, numero 109. quamvis contra teneant Soto & alij numero 110. & patet ex breui Gregorij XIII. ex quo hodie in bulla Cruciatæ Hispana expresse excipitur heresis. sed contraria sententia approbatur per magistrum sacri Palatii, & sacram Congregationem, quae non procedit in bulla Cruciatæ ex dicto breui,

& c. numero 11.

Episcopi ex decreto Concilij Sess. c. 6. possunt ab heresi occulta in foro conscientiae absolvere per se ipsos, non per eorum vicarios illo modo, quamvis in aliis casibus occultis, etiam sedi Apostolica reservatis, possint absolvere per se ipsos, aut vicarium ad id specialiter deputandum, n. 112. & 113. unde conuincitur sententia Cordubæ, quam a ij sequuntur, & tenet Nauarr. & c. num. 114.

An dicta facultas concessa Episcopis ex dicto decreto sit hodie sublata, dicitur primo tam absque dubio fuisse sublata per bullas cœnae Domini, Py V. & Gregor. XIII. veris ceterum, & alias similes, numero 115. quamvis contrarium teneant Bannes, & alij relati, num. 116. qui non recte respondent verbis bullae, numer. 117. nec fuit opus specialiter, & expresse derogare Concilio n. 118. & ita fuisse sublata censui sacrae Congregationis in declaratione, positus num. 119. & an sit derogatum facultati Inquisitionum numero 120. & seq.

Accedit ad praedicta Gregor. XIII. declarasse dict. decretum Concilij non habere locum in casibus post Concilium ex noua lege reservatis, quia illa absolute reservando censetur derogare Concilio, ut in declaratione, positus, numero 122. & teneant relati, numero 123. licet contrarium teneant Nauarr. & alij, & Suarez, respondens prima declarationi, quam adducit: sed eius interpretatio non satisfacit, & c. numero 124. & 125.

Secundo dicitur, quod non videbatur sublata dicta facultas per bullas cœnae Domini, Sixti V. saltem anni 1586. & 1587. quia quia in d. veris ceterum. in fine, ponuntur illa verba, nisi in eis etiam casus praesentibus literis expressi comprehendantur: quae etiam ponuntur a Clemen. VII. in bulla anni 1593. & 1598. numero 126. per quae verba videtur restituta, & incorrelta manere facultas Episcopis concessa in dicto decreto Concilij circa absolutionem ab heresi, & ceteris casibus bullae cœnae, qui etiam in dicto decreto comprehenduntur, num. 127. sicut etiam facultas bullarum, & privilegiorum, & etiam Cruciatæ, in quibus datur facultas absolventi a casibus sedi Apostolica reservatis, etiam in bulla cœna: nam si horum non sit expressa mentio, non veniunt in generali facultate absolventi a casibus sedi Apostolica reservatis, n. 128. licet quoad facultatem bullae Cruciatæ, etiam si non ponentur dicta verba, non censetur enocata per bullam cœnae ex alia ratione doceant aliqui, n. 129.

In bulla cœnae Clemen. VII. anni 1599. non ponuntur illa verba, & fuisse derogatam facultatem Cruciatæ quoad casus dictae bullae cœnae, & dictae facultatem a Concilio Episcopis concessam, dixisse Clemen. VII. refertur nu. 130. & sic videbatur considerandus tenor bullarum quae in suis annis publicantur, num. 131. quamvis Man. Rodriguez dicat, quod etiam si non exprimentur dicta verba, nisi in eis, & c. non censetur Papa in bulla cœnae renovare facultates, & privilegia, quae concedunt expresse casu bullae cœnae, cuius interpretatio improbat, num. 131. & eius ratio non seq.

Etiam sanctis d. verbis, nisi in eis, etiam casus praesentibus literis expressi comprehendantur, verius videtur esse sublata d. facultatem Episcopis concessam, nu. 134. nam illa verba non referuntur ad facultates, & indulta concessa, & immutata ad concedenda, immutanda post bullam, & ad verba immediate praecedentia numero 135. & regula cap. inquisitioni de appellat.

pellat. quod claus. in fine posita refertur ad omnia precedentia, non procedit ubi est diuersa ratio, nec ubi adest maior ratio, quod refertur ad proximiora, quā ad precedentia, nec ubi constat de mente contraria, ut hic n. 136.

Supposito, quod illa facultas absoluedi in foro conscientie data à Concilio Episcopis, adhuc duraret, quæ saltem durat quo ad alios casus ante Concilium sedis Apostolicæ reseruatos, quomodo intelligantur illa verba in foro conscientie, Doctores communiter ea intelligunt, quod absolutio data proficit tantum quo ad forum conscientie: tamen quod ab excommunicatione poterit Episcopus absolueri, etiam extra confessionem sacramentalem vigore illius decreti, nu. 137. & seq. sed aliud videtur dicere, quod absoluant in foro conscientie, aliud, quod absoluant quo ad forum conscientie, licet ubi agitur de dispensatione in foro conscientie, non requiratur sacramentalis confessio, & sic sacra Congregatio videtur intelligere illa verba in foro conscientie, id est in foro sacramentali poenitentia, & in confessione sacramentali, ut in declaratione. adductis n. 136. & ita tenet Candelabrum aureum, qui tamen male ait, quatenus idem dicit in dispensatione in qua non dicit Concilium, quod fiat in foro conscientie, n. 140.

Inferitur adhibere, in quibus datur facultas absoluedi in foro conscientie, quod virtute eorum non possit dari absolutio, etiam à censuris extra confessionem sacramentalem, n. 141.

Ad an. Rodriguez docet, quod facultas data Episcopis à Concilio circa absolutionem ab heresi, intelligitur solū quando ipse hereticus solus absque eo, quod ab alio audiuerit, committit occulte crimen nemine audiente, & non extenditur ad heresim occultam, quando adest complex, atque Concilium non dat facultatem absoluedi ab obligatione denunciandi complicem, & c. num. 143. Sed ista restrictio non placet, nam ex uno etiam non complice non desinit esse occulta: neque etiam si sint plures complices, nisi sint plures quam duo, quia per duos solos non probatur, nec ex eo destruitur machina sancti Officii, nec tollitur obligatio denunciandi complicem, & c. à numero 143.

De materia heresis, ac de hereticis, qui sunt videndi nu. 146.

De apostatis à fide idem dicendum, quod de hereticis, cum & ipsi heretici, & plusquam heretici sint: & sic ipso iure amittunt beneficia, n. 147. licet alij apostate non sint ipso iure priuati beneficiis, n. 148. & de apostatis qui sunt videndi, n. 149.

Similiter dicendum de schismaticis, quod ubi schisma est cum heresi, sunt ipso iure priuati beneficiis, ut heretici, & ut tales etiam sunt excommunicati iure antiquo n. 150.

Si schisma est sine heresi, non videtur ius expressum, ubi ipso facto priuentur beneficiis, n. 151. & respondetur cap. nos consuetudinem 12. distin. & cap. quia diligentia, de elect. allegatis n. 152.

Huiusmodi schismatici non videntur absolute, ut in vniuersum excommunicati iure antiquo, quidquid aliqui dicant, nam cap. licet de electione loquitur in casu particulari n. 153. nec capitulum firmissime de heret. probat contrarium n. 154. nec etiam excommunicantur in cap. de liguribus 23. quæst. 4. nec in cap. 2. de schismaticis, n. 155. nec etiam in cap. nulli 19. distin. n. 156. nec in cap. 1. de schismat. n. 157. sed quicquid sit iam in bulla cœne casu 1. excommunicantur absolute schismatici n. 158.

2. Tom.

Non possunt etiam de iure antiquo schismatici conferre beneficia, n. 159. quamvis videatur valere collatio ratione publici officij facta à schismatico occulto, & tolerato, n. 160.

Non possunt sine dispensatione obtinere beneficia, etiam si ad ecclesiam unitatem redierint, sed schismatici etiam ad unitatem ecclesie reuersus de iure communi contra, ineligibiles, inhabiles, & irregularis remanet, numero 161. quod videtur posse intelligi de schismatico publico, secus de occulto maxime emendato & conuerso, qui non videtur inhabilis seu irregularis, numero 162.

An requiratur dispensatio Papæ, an vero sufficiat dispensatio Episcopi à numero 163. resoluitur requiri dispensationem Papæ cum Abb. licet alias aliter dicat.

De schismaticis qui sunt videndi n. 165.

Secundo dubitatur de crimine heresis, an hereticus sit priuatus beneficiis ipso iure, an sit priuandus per sententiam.

Et quidem communis sententia est esse priuatum ipso iure, quam tenent Ioann. Andr. Domin. Francus nu. 2. & Dd. communiter in cap. ut commissi. de priuandi de hereticis in 6. dum exponunt illa verba, Vel priuatos nuntiandi, ut dictio, vel, stet expositiue pro, id est, & Abbas in cap. inter dilectos, de excessibus prelatorum numero 11. Millis in repert. verb. hereticis. Probus ad Monach. in cap. alma mater, de sentent. excommunic. in 6. num. 8. Cassador. decis. 14. super regulis numero 1. Rebus, dictum, de modis amittendi beneficia numero 4. Corras. de benefic. 2. part. cap. 4. numero 33. & 3. part. cap. 6. numero 13. & 17. Rosiniacus cap. 20. numero 3. Duaren. libro 8. cap. 6. §. 5. Bernard. Diaz in pract. crimin. cap. 114. numero 2. & ibi Salcedo 1. addit. Couarr. libro 2. variar. cap. 8. numero 4. Roias in singularib. in fidei fauorem singul. 73. D. Penna in directorio Inquisitorum 3. part. commun. 162. Lancel. de attentatis cap. 5. à numero 34. Flam. Paris. libro 3. de resignat. quæst. 1. numero 31. & seq. dicens communem. Quintanaduennas eccl. libro 1. cap. 10. numero 1. Açor libro 8. cap. 13. §. 3. & 8. Mand. Rodriguez in sum. 1. tom. cap. 129. numero 3. & Pet. Ledesm. 2. part. summ. tractat. 1. cap. 4. 14. conclus. & Rota in Mutinen. Capellæ de anno 1562 quæ est 3. pars diuersor. libro 3. decis. 707. & 728 de qua supra 5. part. capitulo 1. numero 80. & post hæc Gonzalez gloss. 15. numero 65. Açor 2. p. libro 7. capitulo 17. in princ. & plures alij relati per citatos.

Propterea sententia Corrasius, Rosiniacus, Duarenus, Rota, Açor, & alij citant text. in cap. cum secundum leges, de heret. in 6. qui tamen non loquitur de beneficiis, sed de bonorum temporalium confiscatione.

Citat etiam Corrasius text. in cap. quo iure. 8. dist. qui tex parum probat, ultra quod non est iuris decisio, sed D. Augustini, sicut etiam text. in cap. si vos 23. quæst. 5. & cap. 1. & 2. 23. §. 7. qui pro hoc etiam allegantur, & similiter parum probant.

Rebus. t. vero, Rosiniacus, Duarenus, Flam. Paris. & Quintanaduennas, & Gonzalez, & Açor supra allegant text. in cap. ad abolendam §. 1. de hereticis. ibi: Et sic omni officio, & beneficio spoliatus ecclesie secularis relinquatur arbitrio potestatis. Nam verbum spoliatus executionem importat, ideo notatur priuatio ipso iure, ex Butrio in c. si de postul. Felin. in cap. 2. numero 3. & in cap. Rodolphus, numer. 25. de rescriptis.

GG 3

- 64 *in c. insinuatione de simon. in princ. & dixi sup. 8. p. c. 1. n. 22. quod placet Salc. ubi sup.*
Sed hæc inductio cessat, & tollitur ex verbis præceden. ibi: *Totius eccles. ordinis prerogativa nudetur.* Quæ verba important priuationem per sententiam, vt patet ex adductis per Felinum in d. cap. Rodolphus: vnde dicta verba statim sequentia, *Et sic omni officio, & beneficio spoliatus, & c.* important executionem dictæ priuationis per sententiam faciendæ, non priuationis ipso iure, & non intrat doctrina Butrij & Felini. *ubi supra.*
- 65 Vnde contrariam sententiam, nempe quod clericus hæreticus non sit ipso iure beneficiis priuatus, sed per sententiam priuandus, tenet Alphonsus Castro lib. 2. de iusta hæreticor. punitione cap. 9. quia in iuribus quibus hæc pœna statuitur, non inueniuntur verba significantia priuationem, & sententiam ipso iure latam, vt in d. c. ad abolendam, & in c. excommunicamus §. credentes eod. sequitur Simancas de Cathol. institut. c. 46. n. 72. quamuis in Enchirid. iudicum violata religionis tit. 58. de peniten. num. 3. videatur cum communi tenere, ibi: *Et hæretici beneficiis ecclesiasticis priuati sunt.* Sequuntur etiam Arag. 2. 2. q. 11. art. 3. ver. 2. pœna, qui tamen contrarium tenet 7. 1. art. 10. pag. 66. Candelabrum aureum in appendice cap. 1. nu. 15. & Zerola in praxi Episcopali t. p. ver. priuatio, in princip.
- 66 Nihilominus tamen tenenda est cõmunis sententia, quæ recte probatur per d. c. cum secundum leges, ex quo bona hæreticorum ipso iure confiscantur, & eis priuantur, nam verbo, *bonorum*, beneficia etiam eccl. continentur c. 1. de præb. §. bonorum ff. de verb. signif. ubi Rebus. & in praxi tit. de simonia in resignatione n. 31. & Quintanaduennas lib. 2. eccl. n. 3. & 93. & 94. & quamuis in beneficiis non habeat locum confiscatio, quia non sunt transitoria ad fiscum, habet tamen locum priuatio, de qua ibi Achilles dec. 345. seu 1. de hæret. n. 5.
- 67 Probatur etiam cõmunis sententia per tex. in d. c. ut commissi, §. priuandi, ibi: *Vel priuatos nuntiandi,* quæ verba expositiue accipienda sunt, id est priuatos nuntiandi, vt ibi volunt Ioan. Andr. & alij Doct. vt diximus.
- 68 Et non solum ad hæreticos, sed etiam ad receptatores, fautores, & defensores hæreticorum referuntur, quicquid dicat Couarru. *supra*, tenens hæreticorum fautores, & receptatores non esse ipso iure priuatos beneficiis obtentis, sed per sententiam priuandos, iuxta cap. excommunicamus, §. credentes ver. si vero clericus, de heret. quod idem tenet penna supra: sed licet verum sit de iure decretalium iuxta d. §. credentes: tamen de iure nouo non est verum iuxta d. §. priuandi, & constitutionem Nicolai infra allegan.
- 69 Nec valet solutio, & interpretatio, quam ad d. §. priuandi, aliqui tradunt, nempe quod verbu, *priuandi*, stet proprie, & referatur ad beneficia obtenta ante hæresim, quibus per sententiam est priuandus hæreticus, & verba, *Vel priuatos nuntiandi*, referantur ad beneficia obtenta post hæresim: & sic nulliter collata ex c. 2. §. hæretici, eod. tit. in 6. conuincitur enim ista interpretatio ex seq. ver. *sunt autem diocesani in priuando tales, vel nuntiando priuatos, & c.* ubi apparet omnia ista verba priuandi, vel priuatos nuntiandi, referri etiam ad beneficia obtenta post hæresim, & sic non potest stare ista solutio.
- 70 Et clarius probatur communis ex constitutione 2. Nicolai III. quæ est in bullario rom. 1. fol. 30. ubi sic

dicatur: *Hæretici autem, & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filij usque ad secundam generationem ad nullum ecclesiasticum beneficium seu officium admittantur, quod si secus actum fuerit, decernimus irritum, & inane, nos enim prædictos ex nunc priuamus beneficiis acquisitis, volentes ut tales, & habitis perpetuo careant, & ad alia similia nequaquam in posterum admittantur.* Quæ constitutio, licet non sit inserta in lib. 6. tamen non est per proœmium illius abrogata: nam constitutiones editæ super negotio hæreticæ prauitatis nõ contrariæ constitutionibus eiusdem 6. referuntur in cap. si in fi. de heretic. eod. lib. & notat gloss. in d. proœmio verb. reseruantur.

Facit etiam pro hac sententia constitutio 29. Pij V. incipiens, *cum ex Apostolatus.* ubi dispositioni sedis 7. Apostolicæ perpetuo reseruantur beneficia vacantia propter hæresim, & sic denotatur hæreticos ipso facto priuari beneficiis, vt per Penna supra, & Azor d. 9. 8.

Non solum autem hæretici credentes, receptatores, & defensores ipsorum, sed & ipsorum filij, & nepotes, priuantur ipso iure beneficiis obtentis tempore commissi criminis, ita quod non sunt solum inhabiles ad obtinenda beneficia, vt in d. c. 2. §. hæretici, & cap. statum 2. de heret. in 6. Palacios Rubios, & alij infra citandi, quicquid dicat Man. Rodriguez d. cap. 129. n. 4. & Pet. Ledesma d. tractat. 1. cap. 6. 17. concl. 2. difficul. citantes Simancas, & Iulium Clarum, *ubi infra* n. 75. & 76. qui tamen loquuntur de beneficiis antea obtentis: sed etiam ipso iure priuantur obtentis.

Quæ sententia t̄ omisso fundamento desumpto ex cap. felices, §. quisquis, de penis, libro 6. quod parum 73. virget, cum in pœnalibus non sit faciendi extensio, vt recte aduertunt Villad. Couarru. & penna infracitandi, probatur ex d. c. ut commissi, §. priuandi, qui simpliciter, & indistincte loquitur, & ex constitutione 8. Innocentij IV. quæ est in bullario rom. 1. fol. 9. ver. *ceterum*, ad quam se refert Bonifacius in d. cap. ut commissi & clarius ex d. constit. Nicolai III. supra adducta, & latius deducitur in decis. Conchen. quam infra adducam.

Quam t̄ sententiam tenent Ioan. Andr. in d. cap. ut commissi, & ibi Domin. d. §. priuandi, nu. 4. & Francus n. 3. & alij, Enric. & Anania in cap. vergentis, de heretic. Palacios Rubios in tractat. de iustitia retentionis, & oblationis Regni Nauarræ 5. part. §. 8. dicens, quod cum hoc transeunt Doctores communiter in dict. cap. ut commissi, Gigas in tractat. de crimine laici Maiestatis libro 7. ritul. de penis, quas filij incurrunt quæst. 11. nu. 3. & alij quos referunt Couarru. & Penna statim citandi, & Rota in dict. conchen. & Lamber. de iure patro. 1. par. 2. libro quæst. 9. artic. 6. sub nu. 7. ait quod hæretici, & eorum filij, & nepotes, sunt priuandi iam habitis beneficiis, vt in d. §. priuandi, & quod vacent ipso iure beneficia, & pensiones, etiam prius obtenta à filiis hæreticorum, cum communi, & Rota in d. Conchen. tenet post hæc Gonzalez glos. 15. numero 67.

Licet t̄ contrariam sententiam, nempe, quod filij, aut nepotes hæreticorum non sint priuati, nec 75. priuandi beneficiis antea obtentis, teneant abbas, & Felin. numero 3. in d. c. vergentis, Villad. de heretic. quæst. 23. repertorium inquisitorum, ver. filij, aufferius ad Capellam Tolos. decis. 120. ad fin. Rebus. in praxi tit. de modis amittendi beneficia numero 25. Couarr. dist. libro secundo variar. cap. 8. numero 4. Simancas de Cathol. institut. tit. 29. numero 20. & in Enchir. iudicum violata re.

violata religionis iii. 63. n. 9. Penna d. part. directorij inquisitorum comment. 163. Otalora de nobilitate 4. part. cap. 9. num. 9. Card. Toletus in sum. in edict. novis. lib. 1. cap. 69. vers. 9. & Suarez d. 5. tom. diffut. 43. sect. 3. n. 2. & videtur tenere Flam. Paris. dist. lib. 3. quast. 1. n. 34. & 35.

76 Quam t sententiam dicit initiolem, atque benigniorem Iulius Clarus lib. 5. §. heresis nu. 6. & cum eo Salcedo ad Bernard. Diaz d. c. 114. addit. in fi. & consuetudine Hispanie receptam, & obseruatam, & ita tenendam contra communem dicit Hoieda de incompatibil. ben. c. 23. n. 100. & cum eo Ioann. Gutier. cano. q. lib. 2. c. 30. n. 38.

77 Sed primam t sententiam tanquam magis de iure veram, & communiter receptam amplexa est Rota in dict. Conchen. pensionis 6. Martij 1568. coram D. Peregrino, dicens procedere etiam in pensionibus pramittendo prius prout necessario supponi debet communem conclusionem, filios t natos ante heresim penis canonicis affici, & comprehendi, quam contra alios, quos sequuntur Simancas dist. 11. 29. de Cathol. institut. ex nu. 22. Molina de Hispanorum primogenitis lib. 4. cap. 11. numero 55. & segg. Vgolius de irregul. cap. 36. §. 1. nu. 6. Man Rodriguez in sum. 1. tom. d. c. 12. 9. numero 5. & Pet Ledesma d. tractat. 1. 6. 6. 17. conclus. 1. difficult. & P. Molina de iustit. tom. 3. dist. 658. numero 21. & Zualllos dicens magis communem quast. 633 late tenent post alios plures quos referunt Couarru. d. c. 8. numero 5. Gregor. Lopez in l. 2. tit. 2. part. 7. verb. sus. hij s. Anton. Gomez tom. 3. varar. cap. 2. numero 16. Otalora diti. 4. part. cap. 6. numero 8. Roxas de heretic. 2. part. numero 354. & sing. 68. Penna d. comment. 163. Hoieda d. c. 23. num. 99. Velazquez in l. 4. Tauri numero 10. Menoch. de praeump. lib. 5. praeump. 33. a num. 16. Ioan. Gutierrez dist. cap. 30. a numero 37. Parlad. differ. 108. num. 25. Castro de iusta hereticor. punition. lib. 2. cap. vlt. §. de lege poenali tit. 1. c. 7. & magis communem dicit Rota decis. 104. numero quarto lib. 2. part. 3. diuersor. & fortiter probatur ex d. c. statutum 2. vers. hoc sane, de heretic. in 6. nec contrarium fuit iudicatum in causa comitatus de Bailem.

78 Ad hoc etiam adducobant. tex. in c. filij cod. tit. & lib. vbi filios hereticorum, qui in articulo mortis heresim commiserunt, puniri sancitum fuit, quod non potest intelligi, nisi de iam natis, nec non c. tex. in c. vt inquisitio nis. cod. tit. & li. vbi a penis excimuntur tantum filij, qui reuelarunt delictum occultum patris, ita vt prae supponatur iam natos, qui non reuelauerunt penas hereticis statutas non effugere.

Et quidem cum pena filiis imponatur, non ex eo, quod ipsi prouenerint ex radice infecta, & sanguine improba, quandoquidem crimen sit mere spirituale non trahens originem, vel commercium a carne non inuicem distinctio, an sint nati ante, vel post delictum patris, vt tollens obiectis considerat Claudius, qui late ad partes hanc questionem disputat in l. si quis id quod, nu. 19. ff. de iurisd. omn. iud. & alij multi auctores praefici per informantes allegati.

Hereticorum enim filij puniuntur, vt filij, quod aequae conuenit natis, & nascituris, Zabai. in c. ex quibusdam, extra. de poe. vers. quero, an filij, & hoc, vt patet ipsi in filiorum personam acriter puniuntur, & affliguntur, iuxta l. isti quidem, in fi. ff. quod met. cau. c. afferte, de praesumpt. cum pater magis terreatur videns posse affligi filios, quam se ipsum, vt considerat Hostiens. in capit. vergentis, in final. verbis, de haeret. & ibi Ioann. Andr. in vers. primogeniem, & singulariter gl. in extrauag. Ioan. XXII. §. filij eius, in vers. sic. quomodolibet, de poen. qua quidem ratio magis militat in natis, quam in nascituris, quia fortasse heretici post delictum filios non suscipiunt, & maior est poena, & dolor videre insanatum filium iam adultum, & forte in dignitate constitutum, quam minorem, & fortasse infantem, qui nihil adhuc cognoscit, vltra quod iam nati facilius, quam nascituri possunt imitari patris actiones, quas vident, qua fuit ratio praecipua, propter quam filios in hoc puniri ob parentum delicta fuerit sancitum.

Quod etiam indistincte fuisse statutum per leges civiles in crimine laesae Maiestatis humanae, ex l. quisquis, C. ad l. Iul. Maiestatis, vbi communiter scribentes voluerunt, vt animaduertit Claudius loco supra citato, & Gig. tr. de crimin. laesae Maiestatis q. 5. Vnde multo magis id seruandum erit in crimine laesae Maiestatis diuinae, vt in terminis argumentatur Innocentius III. in c. vergentis, de haeret.

Cui firmae conclusioni non obstat visum fuit text. in cap. iam itaque i. q. vlt. 4. desumptum ex dicto S. Augustini, tum quia S. Augustini dictum debet intelligi respectu poenae spiritualis, cum adducit illud Domini per Ezechielem, anima, qua peccauerit, ipsa morietur, vt bene ex eiusdem S. Augustini dictis declaratur in cap. si

Conchen. pensionis Veneris v. Martij
M. D. XCVIII. decisio.

Coram R. P. D. Peregrino.

Fuerunt reseruatae duae pensiones a Felice. sec. Gregorij XIII. Gundisaluo, tunc in tertio, vel circa sua aetate anno consiliario, vt succedentibus annis commodius se sustentare posset: Vna trium mille ducatorum super Archidiaconatu de Alarcon ecclesiae Conchen. altera medietatis fructuum super uno ex Canonicatibus, & prebendis eiusdem ecclesiae soluenda Antonio Parri, tunc Catholici Hispaniarum Regis a secretis, & vbi ipse voluerit, durante minori aetate filij, cum primum fuisset clericali charactere insignitus. Verum, quia Antonius fuerat per sententiam diffinitiuam declaratus hereticus, ac hereticorum fautor, eiusque imago publice combusta, postquam in ipsius personam, qui e manibus Curiae se excimeret, & vt dicitur, ad hereticos,

habes 24 q. 3. tum etiam, quia crescente hereticorum corruptela ad illorum audaciam reprimendam, qui vix illis pœnis respiciunt, augenda erant pœna, ut inuit summus Pontifex in d. c. vergentis in princ. de heret. ubi arg. abbi ad hereticorum filios pœna extenduntur.

Et ad Concil. Toletan. c. 1. dum mandat restitui ex benignitate ad pristinos honores filios hereticorum natos post paternum delictum, si eorum parentes respuerint ultra quod illud Concilium est generale, fuit dictum necessario non inferri natos ante delictum dicta benignitate non egere, cum per Concilium fuerit promissum in eo casu tantum, vii magis dubitabili arg. l. fi. C. qui etat. l. c. excus. lib. 10.

Prout cessare quoque fuit consideratum illud alterum, quod ab impugnantibus hanc opinionem deducebatur, nempe hoc non reperiri iure tantum, cum contrarium verius sit, cum ex iuribus supra deductis hoc necessario inferatur, ut tenet Ioan. Andr. in cap. vt commissi n. 7. de heret. in 6. Gemina, ibidem sub num. 4. vers. & per eundem modum, Henr. Boich. in c. vergentis, n. 3. de heret. Conar. variar. resol. lib. 2. c. 8. n. 5. & illi omnes, quos ipse cumulat.

Non tamen DD. approbarunt illius, ac aliorum, qui hanc sequuti sunt sententiam, dum voluerunt, ut hereticorum filij, licet inhabiles, reddantur ex delicto patris ad obtinenda beneficia, non priuentur tamen obtentis ante delictum, nam imo contrarium magis de iure verum & communiter receptum existimant, idque precipue probari ex text. in cap. vt commissi, de heret. in 6. dum enumerando Pontifex facultates Inquisitoribus heretica prauitatis concessas, illa vii precipua ab ipso dinumeratur, videlicet priuandi, ac priuatos nuntiandi hereticos, hereticorum fautores, ac illorum filios, & nepotes, & hoc in executionem constitutionum Innocentij, Alexandri, & Clementis illius predecessorum, si enim huiusmodi pœna hereticorum filios possunt ab Inquisitoribus imponi, utique aut id iam fuisse tantum, aut postquam a potestate habente tales pœnas constituendi id exprimitur, de nouo statui necessario est presupponendum.

Sed vere dicebant hoc fuisse antea statutum, ab Innoc. IV. in ipsius constitutione, quæ est octaua in ordine inter suas constitutiones in versicul. ceterum, quæ habetur in Bullario tom. 1. fol. 9. ad quem se refert Bonifacius in d. c. vt commissi, dum canonizat Federici constitutionem latam contra hereticos, & hereticorum fautores, ipsorumque filios, & nepotes, priuando eos omnibus beneficiis, honoribus, & dignitatibus, quæ quidem constitutio licet ex defectu potestatis ad beneficia ecclesiastica non extendere, ad illa tamen extendi est dicendum, postquam Pontificis constitutio dicitur effecta per ipsius approbationem l. 1. §. sed nec. C. de veter. iur. enucle. c. ad Apostolicæ, de præb. in 6.

Et certe satis foret absurdum, ut hereticorum filij priuarentur beneficiis, honoribus, ac dignitatibus ex benignitate, ac largitate Imperatoris prouementibus, non quidem, quia particulariter eorum parentes in ipsorum Principem machinauerint, sed quia in Deum peccauerint illius Catholicam Ecclesiam scindendo, ex permisso vero Pontificum, ad quos ex inuncto officio precipue spectat in huiusmodi sceleratos homines, ac illorum progeniem animaduertere, bonis ecclesiasticis, quæ dicuntur patrimonium Christi, potuerunt, ac forsitan luxuriarentur, nimirum igitur si pro absoluto, presupponitur in constitutione Alexand. IV. quæ est decima in ordine, inter suas constitutiones in fine vers. frequenter in dicto Bullario 1. tom. fol. 19. re-

lata in d. capit. vt commissi, quod etiam beneficiis ecclesiasticis sunt priuandi hereticorum filij, dum explicando, quomodo se gerere debeant heretica prauitatis Inquisitores, si quando eis ab Apostolica Sede committitur, ut in hereticos, & hereticorum filios animaduertant, illos priuando beneficiis ecclesiasticis, honoribus, ac dignitatibus, quod frequenter accidere dixit Pontifex, quod quidem non esset, si tales pœna contra eos a iure non fuissent statuta, ut scilicet id exequatur, dummodo tunc tales reperti fuerint, non etiam in iis, quos emendatos constituit.

Prout etiam hoc pro absoluto presupponitur a Pontifice in c. 1. de schif. in 6. ubi cum schismatici, & eorum filij, uti heretici veniunt puniendi, eorundem in beneficiis omnibus ecclesiasticis obtentis, & obtinendis indignos reddit, & propterea ex hoc cessat obiectio, quod ille sit casus specialis, nam licet fuerit particularis promissio, pœna tamen in dicto casu inuncta presupponitur omnibus hereticis communes, dum schismatici uti heretici infliguntur, ita ut si qua extensio ibi fiat, ea est, ut hereticorum pœna ad schismaticos etiam extendatur, quod animaduertit etiam Bero. in c. item cum quis, sub n. 44. in fi. de rest. spol.

Sed hoc clarius disponitur in constitutione Nicolai III. in fine, quæ est secunda in ordine inter suas relata in Bullario dict. tom. 1. fol. 30. ibi, Nos enim predictos ex nunc priuamus beneficiis acquisitis, volentes, ut tales, & habitus perpetuo careant, & ad alia similia nequaquam in posterum admittantur, quæ constitutio non potest dici antiquata, & contrarium de consuetudine seruari, tum quia per constitutionem Pauli IV. quæ est in ordine quadragesima secunda inter suas constitutiones in Bullario d. 1. tom. fol. 620. renouantur omnes antiquæ Summorum Pontificum constitutiones late contra hereticos, & hereticorum fautores, eorumque filios, tum etiam quia non multo ante a Paulo III. in eius extrauaganti 20. in ordine inter suas eodem Bullario tom. 1. fol. 185. & nouissimis temporibus ab alius Summis Pontificibus contra hereticorum & criminis lese Maiestatis reorum filios id seruatum videmus: tum denique quia sacrorum Canonum insignes interpretes, hoc iuri consonum semper fuisse indicatum, attestatur, Ioan. Andr. in d. c. vt commissi nu. 2. Ioan. Monac. ibi, ante num. 1. vers. sexto, Gemin. numero quarto Fran. in c. felix num. 5. de pœn. in 6. hoc etiam videtur sensisse Annan. in c. vergentis sub nu. 12. de heret. & ibi Henric. Boich. sub numer. 3. vers. si de beneficiis Ecclesiasticis, Præposit. c. satis peruersum, num. 4. 56. dist. Bero. in c. cum quis num. 43. de rest. spol. Imol. in l. insulam numer. 2. vers. & adde. ff. solut. mat. Alex. ad Bartol. in l. quisquis in lit. L. C. ad leg. Iul. Maiest. Rom. sing. 693. Restaur. de Imp. q. 118 num. 13. & idem videtur voluisse Direct. Inquis. questio. 114. Lupus & Palat. Rub. de retent. Reg. Naua. p. 5. §. 8. vers. quarta obiectio, & alij multi relati per informantes, & qui contrarium senserunt, hanc tamen esse communem opinionem affirmant, & propterea ab ea in indicando non esse recedendum fuit dictum.

Nec contrarium sensi gloss. in d. cap. satis peruersum 56. dist. dum voluit, quod si pater commiserit crimen lese Maiestatis humana in Principem secularem filius beneficiis ecclesiasticis non priuatur, ea ratione, quia secularis Princeps non potest suis legibus clericos ligare, & sic in Principe ecclesiastico, cuius Maiestas esset lesa, aliter videtur sensisse, ut bene deducit Præposit. ibi sub num. 4. vers. & nota rationem, Franc. Mart. Dec. Delph. 1. 390. in fi. & multo magis in crimine lese Maiestatis diuina, prout ista illa gloss. ad hoc poterat Imo. loco pro-

loco proxime citato, *Anan.* in dict. cap. vergentis n. 12. de heret. *Couarr. variar. resol.* cap. 8. n. 4. verific. hoc vero glos. licet ipse ab hac opinione, quam communem dicit, dissentiat, & male.

Ex ex prædictis tollitur fundamentum illud præcipuum, contrarias partes tenentium, nempe non fuisse iure cautum, quod hereticorum filij obtentis priuentur, cum imo expresse id dispositum fuisse, ex supra deductis satis apparet.

Nec ex eo, quod, in cap. quicumque, solum filij ad obtinenda inhabiles declarantur, sequitur, quod etiam obtentis non priuentur, quia quod ibi statutum non fuit, alibi cautum fuisse videmus, & hac ratione attempta, cum ibi heretici, & hereticorum fautores solummodo ad beneficia obtinenda inhabiles erant, utiq. obtentis priuandi non essent, quod tamen nemo unquam dubitauit, licet disputetur, an sint priuati ipso iure, an vero veniant per sententiam priuandi.

Imo cum semper respectu penarum temporalium, & earum, quæ non sunt corporis afflictivæ, parificentur heretici, hereticorum fautores, & illorum filij, utique quod de uno disponitur, & de alio dispositum censeri debet, & sic etiam cessat illa alia obiectio, nempe quod inhabilitas ad obtinenda non priuentur obtentis, gloss. in *Clem. 1.* §. ipsius de pen. ubi *Zauar.* num. 3. *Inol.* sub num. 33. quia hoc procedit, quando simpliciter essent hereticorum filij ad obtinenda inhabilitati, sed ut fuit demonstratum, fuerunt etiam obtentis indigni, iudicati non solum in crimine læsæ Maiestatis diuinæ, ut in iuribus supra deductis, sed etiam in crimine læsæ Maiestatis humanæ. Et in cap. fecelicis. §. quod si quis de pen. in 6. crimen enim de quo in d. cap. fecelicis. puniri ratione læsæ Maiestatis ex illis verbis deprehenditur (sicut reus criminis læsæ Maiestatis) ut in indiuiduo considerat *Præpos.* in d. cap. satis peruersum in fin. 56. dist. & prius animaduertit *Gemin.* in dict. cap. ut commissi. §. priuandi sub numero 4. verific. nec obstat de heret. in 6.

Quæ pena non per extensionem, sed per comprehensionem capere dicitur, etiam hereticorum filios, postquam sacri canones non solum parificentur hæc crimina, sed statuunt, tanto grauius puniendos fore hereticorum filios, bonis omnibus illis spoliando, (quæ verba possunt comprehendere, etiam beneficia ecclesiastica) quando grauior est offensæ, quæ in æternam, quam quæ in temporalem Maiestatem committitur, sic *Innoc. III.* in d. c. vergentis.

Nec aliter quidem dici potest, nam cum isti hereticorum filij sunt perpetuo infames infamia iuris c. si quis 6. quæst. 1. in dict. cap. vergentis de heretico. *Couarr. variar. resol.* libro 2. cap. 8. sub numero 1. verific. tertio ab hac ead. resolutione, *Alphonsus à Castro* de iust. heret. puni. libro 2. cap. 11. paulo post princip. verific. propter hanc causam filij hereticorum, sequitur necessario, quod sint ipso iure priuati, vel saltem veniant priuandi etiam beneficiis obtentis l. 2. §. miles ff. de his qui not. infam. l. infam. C. de decurio libro 10. glo. in reg. infam. de reg. iur. libro 6. *Ioan. de Imo.* in l. infulam in fi. princ. ff. sol. matr. *Præpos.* post glos. in c. satis peruersum 50. dist. *Rom. ling.* 693. *Barb. ad Panorm.* in c. querelam sub n. 3. de iure iur. cum aliis per informantes adductis.

Vnde iure Inquisitores in sententia per eos lata contra Anton. declarauerunt, eius filio inhabiles ad habendū, reneudum, & possidendum dignitates, beneficia, officia, & ecclesiastica, quæ secularia, quæ sententiæ verba apte quidem comprehendunt, & obtenta, & obtinenda, ut bene-

per informantes.

Et licet Rota non soleat attendere aliorum tribunalium sententias nisi visis actis, & confiso de bono iure, hoc tamen non seruat in sententiis latis ab Inquisitoribus heretica prauitatis, quorum tribunalis acta pandi non solet, *Verbal. dec.* 134. par. 3.

Quod si priuantur hereticorum filij quibuscumque Ecclesiasticis beneficiis, quin etiam pensionibus. priuati censentur, non dubitarunt Domini, tum quia in hac materia verbum, beneficium late sumitur, ut dicit gloss. in cap. quicumque §. heretici in verb. beneficium libro sexto, ex qua not. *Gemin.* ibi sub numero secundo, verificul. nota bene, quod constitutio penalis extenditur, de stricta significatione ad latam, & in terminis, quod id id comprehendat etiam pensionem voluit *Abb.* in cap. ad audientiam, el. 2. sub numero 2. verific. dicere tamen, de rescript. cum quo transit ibi *Felin.* in princ. tum iam quia canones non simpliciter eos priuantur beneficiis, sed quibuscumque beneficiis, ut in d. c. vt commissi, verbum enim (quodcumque) importat omnimodam generalitatem, c. solita benignitatis, circa fin. de maioritat. & obed. in qua comprehenduntur etiam pensiones, ut voluit *Caccialupus*, tract. de pens. quæst. 39. etiam in iuris ad beneficia, quæ uti ambitiosæ & strictissimè interpretantur, & de hoc est gloss. in *Clemen. 2.* in verb. quodcumque de vit. & honest. cleric. quam sequitur *Felin.* in cap. postulasti, numero 39. de rescript. & late prosequitur *Gig.* de pens. quæst. 28. multa ad propositum deducens, qui in propriis terminis pensionem comprehendendi tradit in quæstio. nonagesima quarta numero 10. & 7.

Tum denique, quia omnibus bonis priuatos hereticorum filios canones voluerunt, d. c. vregitis, & propterea si appellatione beneficii non veniret pensio, saltem sub nomine bonorum, comprehenderetur, maxime vigente indomite rationis, prout in proposito casu vigere non fuit dubitandum, nempe ut hereticorum filij in summa, ac perpetua egestate viuant, ac continuo merore tabescant, ita ut eis sit mors solatium, & vita supplicium, cap. si quis cum militibus, 6. quæst. 1. & ut illorum parentes grauius, acriusque puniantur, omnibus bonis spoliatos filios videntes, ut in d. cap. vergentis, & hoc pro absoluto alius habuit Rota in vna *Hispal.* portionis, de qua per *Pur. dec.* 350. libro 1. *Peregr. Fabium.* num. 109. lib. 2. *Acorambona.* 17. lib. 1. *Mohed.* 6. de rescript. *Anton. August.* 1266. libro 3. part. diuers. & in epito. tit. de pensio. c. 2.

Nec obflare dicebant quod Anton. fuisset in contumaciam condemnatus, quasi ex hoc in præiudicium filiorum non haberetur pro heretico, ad doct. *Barr.* in l. cum filiisfam. ff. de verb. obligat.

Nam in crimine heresis post annalem contumaciam iuxta terminos, cap. excommunicamus el. 1. de heret. & cap. cum contumacia, eodem titulo in 6. cum vehemens præsumptio transeat in violentiam, talis contumacia equiparatur pertinaci, & ob id habetur pro heretico, sic *Hostien. Ioann. Andr. & cæteri* & in d. cap. excommunicamus, & idem *Ioann. Andr. Gemin. & Fran.* in dict. cap. cum contumacia, & iste dicitur unus modus probandi, quem esse hereticum, ut animaduertit *Socin.* in dict. cap. excommunicamus, numero 15. & propterea omnes hereticorum, penas patitur, inter quas illa est præcipua, quæ in personam illius filiorum exequitur.

Quod indubitanter procedit sequens sententia condemnatoria contra contumacem, non propter contumaciam, sed quia plene fuit probatum delictum, ut fuisse

probatum enuntiat in ipsa sententia lata contra Antonium, priuando etiam illius filios omnibus dignitatibus, ac beneficiis, ut supra sic Bald. in l. 2. n. 4. C. quibus iudic. noc. Alex. in l. cepti, nu. 79. ff. de iudic. Fel. in cap. cum Bertoldus, num. 24. de re iudic. & alij de quibus per informantes, cui sententia in causa heresis, ut dixi: standum est etiam si non visis actis, maxime cum ab ea reclamatum non fuisset, & duraret adhuc post quinquennium pertinacia d. Antonij, cum non redierit ad Ecclesiam.

Et propterea ex his omnibus cōsuerūt unanimiter DD. beneficiatos amplius ad dictarum pensionum solutionem non esse astrictos.

Quam quidem sententiam eo libentius sunt amplexi, tum quia animaduertunt, hunc rigorem, quod filij puniantur ob delictum patris, posse dici in equitate canonica fundatum, cum etiam in aliis minoribus introducerentur canones, quos citat gl. in dict. capit. vergentis, in versic. canones, & in cap. cum multa 15. quæst. 8. dicti Pontifices ex multis exemplis, de quibus in testamento veteri, Genes. 29. Reg. 21. cap. 12. & 13. Iosue cap. 6. Exod. 24. & Iudicum lib. 2. cap. 11. 14. quæ & alia in proposito deducit Alphons. de Cast. de iust. heret. pun. lib. 2. cap. 2. Couarr. variar. resol. lib. 2. cap. 8. Simanc. de Cathol. inflit. tit. 29. numero quinto.

Tum quia, si quādo ab hoc rigore ex benignitate esset recedendum, quod tamen nequaquam DD. admiserunt favore fidei, propter quam nedum à iure scripto non receditur, sed imo penales eiusdem iuris constitutiones extenduntur, lo. Andr. in c. ex tenore, el. 1. ver. dic ergo qui fil. sint legit. & ibidem Host. in fi. vers. dicas ergo, occurrentis tamen facti circumstantia totum contrarium suaderent.

Hæc enim pensio fuerat contemplatione reservata, quod patet ex literis reservationis, ibi: Dilecto filio Gundisaluo Perez dilecti filij Antonij etiam Perez, laici multis virtutibus præditi, &c. & quia dedit electionem patri durante minori ætate filij, quæ hodie durat, eligendi locum, ubi vellent pensionem solui, intra vel extra Hispaniam, ut in facto consideratur, & colligi etiam ex eo facile potest, quia tunc in Gundisaluo, in tertio vel circa sue ætatis anno constituto nulla merita considerari poterant, ultra quod de hoc cum iuramento fuit attestatus excellentissimus Dux Sora, quæ illius tunc fuit intercessor apud Pontificem, & hoc, ut est credendum, in gratiam Serenissimi Hispaniarum Regis, cuius tunc D. Antonius pater erat à Secretis, & cuius Maiestatem ipse postea laesi, ut fidem faciunt ipsius Regis verba, de quibus in quodam mandato procure dato in personam fiscalis Regni Aragonum ab eadem Maiestate Catholica, & cum pensiones fuerint fere quatuor mille ducatorum, non quidem pro alimentis simpliciter, sed ad dignitatem illam tuendam, quam ut intus Regis acquisierat, concessæ quoque dicebantur, unde & æquitas suadebat, & benignitas patiebatur, ut Gundisalvus amitteret id, quod contemplatione patris delinquentis acquisierat in gratiam illius, cuius grauissime Maiestatem pater laeserat, & ad dignitatem illam tuendam, quæ ob tam graue delictum, imo delicta una cum patre priuatus, ac perpetua notatus infamia reperiatur.

Sed hic se offert difficultas, an t. hereticus sit irregularis, & inhabilis ad acquirenda beneficia, in qua affirmatiue tenet Specul. tit. de dispensat. §. in xtra num. 16. versic. 6. dicens, quod est irregularis hereticus, cap. inter sollicitudines, de purgatione canonica, & qui fuit hereticus cap. conuenientibus, & §. fi. 1.

quæst. 7. & capit. omnis, 1. q. 1. sequuntur Felin in capit. eam te, de rescript. numero duodecimo limitat. 1. Lamber. de iure patron. 1. part. 1. lib. 9. 7. capit. nos consuetudinem 12. distin. ad idem cap. si qui presbyteri. 1. capit. saluberrimum. 1. q. 7. artic. 4. num. 26. Mandos. de signatura gratia, in. de absolutione ab heresi in princip. & vers. ultra absolutionem, Maiolus de irregularitate lib. 5. cap. 46. num. 1. & 2. Nauarr. in man. cap. 27. nu. 105. & cons. 19. de heretic. qui allegat cap. si quis omnem 1. q. 7. & capit. 2. §. hereticus, de heretic. lib. 6. Penna d. 3. part. directiorij inquisitionum, commen. 162. vers. num. autem, & commen. 175. Vgolinus de irregularitate, c. 36. in princip. numero 1. 2. & tercio, Syluester, verbi irregularitas, §. 5. Felicianus de censuris, cap. septimo de irregularitate, Candelabrum aureum de irregularitate, n. septuagesimo primo & 72. Lud. Lop. 2. to. in script. conscient. 2. part. c. 24. Toletus in sum. lib. 1. c. 69. in editionibus nouissimis, qui citat cap. qui in aliquo si. dist. 1. & d. capit. 2. de heret. in 6. & nouissime Suarez 5. tom. disputat. 43. sect. 1. Auila de censuris, 7. part. diff. 4. dub. 2.

Hi omnes t. tenent, quod qui est vel fuit hereticus, irregularis est, etiam si cōuersus fuerit ad catholicam fidem, & penitentiam peregerit, quamuis Parisius cons. 2. n. 185. & 188. lib. 4. & Rolan. cons. 63. num. 26. lib. 3. dicant communem esse opinionem, quod hereticus formaliter abiurans prima vice, non efficitur inhabilis ad beneficia, sed illa retinere, & recuperare potest virtute reconciliationis Ecclesiæ, etiam pro misericordia factæ, de qua opinione meminit Rota in Gadicensi. canonicatus, de qua infra nu. 87. aiunt, tamen prædicti Dd. post abiurationem & peractam penitentiam dispensari potest, ut in susceptis ordinibus administret, sed non ut ad alios ascendat, vel de nouo ordinetur. d. cap. conuenientibus, d. c. saluberrimum, & d. c. nos consuetudinem, Maiol. 2. Penna, Vgolin. 1. Syluest. & Suarez, nu. 2. ubi proxime.

Et t. quis possit cum eo dispensare, vide eundem Vgolinum d. cap. 36. §. 5. & Suarez ibi à num. 5. qui tamen Vgolinus ibi n. 2. male ait potestatem quam de iure antiquo Episcopus habebat ad dispensandum cum eo quoad ordines susceptos ante heresim ex d. c. omnis, & d. cap. saluberrimum, ubi Archid. & presbyteros, 50. dist. ubi gl. ipsi sublatæ esse de iure nouissimo Concilij Triden. sess. 24. de refor. c. 6. ubi heresis non est occulta, & ubi ad forum contentiosius deducta est, &c. non aduertens quod illud decretum non tollit facultatē dispensandi, quam alias Episcopi habebant, quia non venit in diminutionem, sed augmentum potestatis eorum.

Verum prædicta iura t. videntur loqui, & procedere in heretico publico, & text. in d. §. heretici loquitur de his, qui sunt heretici, & sic nondum emendati, & conuersi, sicut respectu filiorum intelligitur de filiis hereticorum, qui tales esse, vel tales decessisse probantur, non autem emendatorum, ut explicat in capit. statutum 2. eod. tit. de quo Lessius de iust. & iur. lib. 2. capit. 34. numero 123. & 124. Acor secunda par. lib. 6. capit. 4. quæst. prima, secunda & tercia, & Auila supra dub. 3.

Et t. Sairus de censuris lib. 7. c. 12. n. 16. cum Cosma Philiarco, lib. 4. c. 15. & aliis ait, quod ob crimen heresis secundum se & simpliciter sumptum, non incurritur irregularitas, & quod si sit hereticus occultus, non est irregularis post penitentiam, & absolutionem ab excommunicatione, quia in iure non est ex-

est expressum, & d. cap. in aliquo, non probat esse irregularem, sed quod non debet ordinari, sicut etiam alij, qui in aliquo crimine detecti sunt, aut qui concubinas, aut fornicarias habuerunt, qui tamen non sunt irregulares, &c.

85 Unde hereticus & occultus si à secreta hæresi, vel apostasia sit in foro conscientie legitime absolutus, non videtur manere irregularis, Enriquez in summ. lib. 14. cap. 4. §. 6. & candelabrum aureum in append. cap. 1. n. 13. ubi ait hereticum fieri irregularem, si hæresis sit publica, secus si sit secreta etiam verbo, si quis vel aliter expressa exterius: quia tunc non inducit irregularitatem, & Auila supra dub. 2. quatuor præcitati auctores generaliter loquantur, & contrariumclare teneat Vgolinus d. cap. 36. in princip. num. 6. & §. 5. num. 3. & Manu I. Rodrig. in addit. bullæ ad §. 13. numero 12. & Suarez supra num. 4. & quamvis Didacus Perez in l. 3. tit. 4. lib. 8. ord. an. in tract. de hæresi, 1. part. prope fin. pag. 99. dicat hereticos occultos ex Concilio, d. c. 6. fieri irregulares, dispensationem tamen pertinere ad Episcopos, & eorum Vicarios, quod est sine fundamento, nam Concilium non inducit irregularitatem, nec loquitur de dispensatione, sed de absolutione in foro conscientie ab excommunicatione, & peccato hæresis, & ita merito eum reprehendit Auila supra.

86 Ex iuxta id cessat illa questio, quam tractat Vgolinus d. §. 5. num. 3. an in irregularitate orta ex hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum, dispensare Episcopus possit ex decreto Concilij d. cap. 6. in quo partem affirmatiuam tenet contra Maiolum supra num. 3. quia hic non agitur de absolutione à peccato hæresis, seu ab excommunicatione ob eam incursum, quæ est iam ablata Episcopis. Nec obstat quod ex quo non permittitur eis absolutio, nec dispensatio, quod maius est, ea cum illorum, de sententia excommunic. ex qua ratione probabilissimum existimat Suarez supra n. 7. etiam dispensationem huius irregularitatis nunc esse referuatam summo Pontifici, non solum quoad promotionem, sed etiam quoad exercitium ordinum.

Quia recte respondebat Vgolinus, quod ex quo à Concilio id eis vtrumque permissum est, & in absolutione tantum prohibitum in reliquo à Concilio non est discedendum, & ratio d. cum illorum, procederet, ubi maius non est expresse permissum: & idem tenet Toletus d. c. 69. in fin. licet idem quod Suarez, videantur tenere compendium Bernardorum Hispaniarum, verb. dispensatio. 1. sub §. 8.

87 Suspectus autem & de hæresi, qui adiurauit de vehementi, & fuit publice penitentiarius, non est inhabilis ad beneficia, vt resoluit Rota in Gadice. canonici 20. Jul. 1587. coram D. Comitulo posita per Farin. dec. 51.

88 Nunc non abs erit tagere de excommunicatione, quam heretici incurrunt, & de eius absolutione: sunt igitur heretici excommunicati per cap. ad abolendam, & cap. excommunicamus, 1. & 2. de heret. directorium inquisitorum, 2. part. cap. 8. & 13. & 3. part. quest. 122. P. Ledesma 2. part. summa, tract. 1. cap. 6. 8. conclus. sed illa excommunicatio non est referuata.

89 Excommunicantur etiam & heretici excommunicatione referuata in Bulla Cene Domini 1. casu Valentia 3. tom. disputat. 1. quest. 11. pun. 3. 3. pena, explicant Caietan. verb. excommunicatio, cap. 1. Nauar. in Man. cap. 27. a numero 55. candelabrum aureum in

explanat. Bulla Cene 1. casu a nu. 1. Grassius lib. 4. cap. 18. a numero 10. Vega in summa 1. part. cap. 85. casu 133. Vgolinus in Bulla Cene, seu de censuris Rom. Pontif. reseruatis. 2. part. capit. 1. Card. Tolet. in sum. in explicat. casuum Bulla Cene Domini, 1. excommunicatione, alias in editione Roma. lib. 1. capit. 19. Sairus de censuris lib. 3. cap. 4. & 5. & Suarez §. 10. disp. 21. sect. 2. Acosta de Andrada ad Bullam Cruciatam, quest. 61. 62. & 63.

Et an sit & vna vel plures excommunicationes, vide Nauar. in cap. ita quorundam, de Indultis notab. 11. ad fin. Vgolinus de censuris tab. 1. c. 16. §. 3. Sairum, lib. 1. cap. 10. num. 11. & Suarez d. disputat. 21. sect. 1. n. 3. & 4.

Quæ tamen & excommunicatio non incurritur per hæresim mentalem, sed requiritur quod sit verbo aut facto exterius prolata: nam lex humana non ligat actus interiectionis, nec in eos Ecclesia potestatem habet etiam ad præcipiendum, Caietan. 2. 2. quest. 11. artic. 3. & 4. & in sum. verb. hæresis, in fi. Syluest. excommunicatio. 7. numero 3. & 4. Armilla verb. hæresis, numero 1. & 19. Soto in 4. distict. 22. quæ. 2. artic. 3. conclus. 5. Calisto de iusta hereticorum, punitione lib. 2. cap. 18. & de lege penali lib. 2. ca. fin. Bannez d. 9. 11. art. 3. & 4. dub. 2. & ibi Aragon. Valentia 2. tom. disputat. 7. quest. 15. pun. 7. & d. 3. tom. ubi supra Enriquez in sum. lib. 4. c. 4. §. 1. in gloss. littera D. Grassius, lib. 2. capit. 9. numero tertio, Lud. Carbo. de legibus lib. 8. disputat. 14. Vega dict. 1. part. capit. 54. casu 1. & capit. 85. casu 26. & 133. & c. 125. casu 10. P. Ledesma in sum. 1. part. de censuris, c. 3. & 2. p. d. tract. 1. cap. 6. 9. & 10. conc. Toletus supra 1. conclus. dicens communissimam & tenendam, & ibi Victorellus in a. motu, & capit. 8. Gabr. Vazq. 1. 2. tom. 2. disp. 160. & Lorc. disputatio. 16. de leg. Azor. libro 5. capit. 10. & lib. 8. capit. 10. 9. 3. & capit. 19. 9. 4. Sairus lib. 1. c. 9. num. 14. & 15. & lib. 3. c. 4. a nu. 20. & Suar. d. sect. 2. numero 2. & disp. 4. sect. 2. & disp. 4. sect. 3. a nu. 5. Auila de censuris, 1. p. dub. 10. & 7. p. disp. 2. dub. 1. & ex canonistis, Couarr. in regul. peccatum 2. p. in princip. numero 7. Nauar. in Man. c. 11. num. 17. & ca. 27. num. 56. & in cogitationis, de penitent. dist. 1. & in princ. de penitent. dist. 5. num. 19. & 20. & in rubric. de iudic. num. 67. Simanc. de Cathol. instr. tit. 42. Ioan. Gutierrez cano. quest. lib. 1. c. 13. num. 4. §. 5. & 28. Vgoli. de censur. tab. 1. c. 9. §. 12. & de irregular. c. 36. in princip. numero sexto & in Bulla Cene, p. 2. cap. 1. §. 1. nu. 16. & seq. & §. 4. numero 12. & alij plures, Villaguta de extensio. iur. de extensione penarum infidelium hereticis a nu. 94.

Et hanc & sententiam dicit hoc tempore communissimam Cordub. infra, prout reuera est maxime Theologorum, & sumitur ex D. Tho. 1. 2. quest. 91. art. 4. ubi docet, quod de his potest homo legem facere, de quibus potest indicare iudicium autem hominis non potest esse de interioribus motibus, quæ latent, sed solum de exterioribus actibus qui apparent: & habet fundamentum in Scriptura 1. Cor. 4. Nolite ante tempus iudicare, &c. & 1. Regum, 16. Homo videt quæ apparent, Deus autem intuetur cor.

Et ita tenendum est, quamvis contrariam sententiam teneat glo. in Clem. 1. §. verum, verb. eo ipso, 92. de heret. quam ibi DD. sequuntur, D. Ant. 3. p. tit. 24. capit. 4. & 7. Adrianus quodlib. 8. & 4. 9. 2. de confes. Roias de heretico. 1. p. n. 246. Cantera quest. crim. 2. p. capit. 1. D. Ioan. Vela de penis delictorum. capit. 14. vers. in re vero can. Zanall. 9. 698. & Cordub. lib. 4. quest. 1.

93. qui ait Ecclesiam habere potestatem in actus, pure interiores, & illos posse punire poena Ecclesiastica, vel spirituali, & dicit probabilem Ioan. Med. de o-
rat. 9. 15.

94 Et ratio nostrae sententiae est, Nam Ecclesia tantum potest leges condere circa actus, de quibus potest cognoscere, & habere per se notitiam, licet per accedens sint occulti, sed actuum cordis, & pure interiorum, nullam potest habere notitiam, sed sunt ei incognoscibiles per se, & ex natura sua: ergo circa illos non potest legem condere.

95 Confirmatur & explicatur ratio, cum Suarez d. disp. 4. sect. 2. n. 6. nam Ecclesia est visibilis ac sensibilibilis, & ideo sicut directe non habet potestatem, nisi in homines sensibiles, & in animas non nisi vt corporibus vnitas: ita non habet directe potestatem in actus pure internos, sed in eos qui ex internis, & externis componuntur, & in internos non nisi vt informant externos: Aliam rationem adducit Gab. Vazq. d. disp. 160. n. 8.

96 Et ad tria iura & decreta, quibus excommunicantur aliquid credentes, seu sentientes, dicendum est intelligi de credentibus & sentientibus in foro Ecclesiae, seu verbo aut opere, &c.

97 Vnde Gabriel Vazquez, i. 2. disput. 123. n. 9. & 10. docet, propter opus factum cum ignorantia comitati non incurri excommunicationem, irregularitatem, & obligationem restituendi, quae cessante ignorantia incurreretur: nam Ecclesia non ligat, nec ligare potest propter actus omnino internos, neque propter externos, qui non sunt peccata: cum autem aliquis peccat ignorantia comitante, solo affectu peccare potest, & opus exterius non est peccatum: quod etiam docet Suarez 5. tom. disp. 4. sect. 8. nu. 8. & 9. & Tho. Sanchez de matrim. lib. 9. disp. 32. n. 26. & Zumel. 12. quest. 76. art. 4. disp. 3. Auila de censur. 2. par. c. 5. disput. 5. dub. 6. Molina de instr. tract. 3. disp. 53. num. 2. & 3. Lorca. 1. 2. disput. 32. de peccatis mem. 2. & disp. 33. mem. 1. licet contra teneant Coua. in cap. alma mater. 1. p. 9. io. n. 15. Vgolin. de censur. tab. 1. c. 9. § 8. n. 8. Graff. lib. 4. cap. 9. num. 42. & Ludou. Lopez 2. tom. 2. par. 6. 13. & alij.

98 Sed est difficultas quanta expressio haereticis requiratur vt excommunicatio incuratur: in qua aliqui dicunt requiri expressionem verbo, signo, vel opere exteriori, quod de se, vel ex circumstantiis illa significet, seu manifestet, & alioqui non incurri excommunicationem, vt si quis praconcepta in mente haereticis oculis, vel digitis, aut capite illi annuat, vel externis proferat, ita est, inquiunt, non incurrere excommunicationem, quia ista non sunt sufficientia signa, per quae possit deueniri in cognitionem haereticis. Ita Bannes supra, & candelabrum aureum tit. de absolutio. nu. 10. & de excommunicatione 1. casu bullae aena n. 2. Vega d. c. 125. casu 13. P. Ledesma d. tract. 1. c. 6. 10. concl. 2. dubio & alij, & dicit satis probabile Azor lib. 8. c. 9. § 12. & tenet Gabr. Vazq. d. disp. 160. n. 20. & seq. allegans Castrum, dist. cap. 18. qui tamen id non tenet, sed potius contrarium, nec insinuat Simancas.

99 Et idem tenet in effectu Nauarr. in c. si de simon. nu. 20. dicit enim citans Almainum, quod sicut Ecclesia propter malum opus omnino inter ius, seu mentale, punire non potest, sic nec propter exterius, quod solum malum est ratione, & relatione ad inordinatam voluntatem interiorem, sicut insinuat inquit, Bonifacius VIII. in c. venerabilibus, §. pen. cum ei annotatis de sentent. excommunicat. lib. 6. & quod huius-

modi est simonia mentalis, scil. datio & acceptio exterior, nulla conuentione praecedente, de qua in illo c. fin. quod dicit esse textum singularem pro praedicta conclus. sequitur Vgolin. de simon. tab. 2. c. 2. n. 3. & P. Nauar. licet sub verbo fortasse de restitutione lib. 2. c. 2. n. 378.

Et sequitur etiam Suarez, d. disp. 4. sect. 2. a nu. 18. 108 vbi docet, quod quamuis Ecclesia possit prohibere, & per censuram ipso iure punire actionem externam alioqui in se malam, vt procedentem ex tali intentione, vel affectu, aut dispositione interiori, & non alias, vt in Clem. 1. §. verum, de haeret. nam illa limitatio non est ratio per se talis censurae, sed potius adhibetur ad coarctandam & restringendam prohibitionem, & censuram: & quamuis quando actus interior est veluti de substantia exterioris actus, vt moralis est, tunc recte possit ab Ecclesia praecipui, vel prohiberi, illo eodem praepcepto quo praecipitur, vel prohibetur actus exterius, vt talis actus moralis est, vt in praepcepto de recitando attente, de quo in c. dolentes de celebratione Missarum, & in praepcepto confessionis exterioris fidei, &c. quia tunc exterior & interior non sunt duo, sed vnus actus, veluti compositus ex spirituali forma, & materia sensibili, & ideo totus sensibilis est, & sub obiecto Ecclesiasticae potestatis contentus, &c. tamen quando actus exterior secundum se non est malus, nec absolute prohibitus, non potest Ecclesia prohibere, ne ex praua intentione extrinseca fiat, & consequenter, nec censuram ferre in eum qui praua intentione talem actum effecerit: nam esset directe punire, vel prohibere intentionem, &c. & hoc ait recte probari ex d. c. si & c. tua nos. de simo. cum ergo in illo casu, quo quis haereticus in mente concepta oculis aut digitis, vel capite annuit, aut dicit ita est, actio exterior non fit mala, sed indifferens, & solum ex praua intentione interna habeat malitiam, non potest ab Ecclesia puniri, & consequenter non incurritur excommunicatio lata contra haereticos.

Alij dicunt quod tria actus exterior, qui est effectus interioris, non tamen repraesentans in se malitiam interioris, potest puniri ab Ecclesia per censuras, quia ille actus est peccatum externum, non internum, & Ecclesia habet potestatem super peccata externa, & probatur in Clem. 1. §. quia vero, vers. quod si, de statu mon. vbi excommunicantur monachi, qui curiam adeunt animo nocendi praelatis, aut monasteriis, etiam si cum licentia vadant, vt recte inquit gl. ibi verb. ipso facto, & constat ex ipso text. & tamen animus ille non apparet, nec manifestatur in illo itinere, seu accessu: probatur etiam in Clem. 1. §. verum, de haeret.

Addunt etiam tamen quod Ecclesia de facto non puniat tales actus, & sic quod quando in actu exteriori nulla est significatio expressa, vel interpretatiua malitiae interioris, non incurritur censura lata simpliciter contra committentes tale peccatum, & probant ex dist. cap. fin. de simon. & quia secundum regulas iuris odia sunt restringenda, fauores vero ampliandi: ergo censura simpliciter lata contra aliquod vitium intelligenda sunt, quando exterius apparet tale vitium. Ita P. Ledesma d. c. 3. dubio. 3. & 4. & ante cum Bannes in lectura de censuris, in communi quaest. 4. c. 5.

Vnde secundum istam sententiam, quamuis in casu proposito posset haereticus puniri ab Ecclesia per censuras, dicendum videtur de facto non puniri, cum in actu exteriori nullo modo appareat malitia

hæresis, & sic videtur intelligendus Bannes in impresso loco supra citato, ne sibi contradicat, & P. Ledesma supra.

104 In hac difficultate † dico cum Bannes, & P. Ledesma ibi, actum exteriorē, qui est effectus interioris, etiam non representantem in se malitiam interioris, posse puniri ab Ecclesia per censuras & generaliter posse ab Ecclesia præcipi, prohiberi, & puniri actus exteriores, ut procedentes à talibus interioribus, seu quod idem est, actus interiores ut informantes, vel afficientes exteriores, ut videtur etiam tenere Vgolinus, d. 9. 12. num. 7. & alij supra citati, & recte probat d. Clem. 1. §. quia vero, & §. verum & ratio facta, sufficit enim actum esse exteriorē, ut legi humane subdatur, nam licet in individuo & particulari malitia actus non possit ab alio cognosci, satis est esse cognoscibilem de se, & ex genere suo tãquam exteriorē: nec Gabr. Vazq. supra n. 12. bene respondet d. Clem. sed eius solutio est violenta & diuinatoria, & eā confutat Lorca d. disp. 16. de legib. memb. 2. tenens hoc dictum, & dicens quod opinio Vazq. est singularis, & verbis canonum repugnat, & communi omnium sententiæ, & c.

105 Rursus dico, hæreticum † in illo casu, quo hæresis in mente cõcepta oculis vel digitis, aut capite, aliasve annuit vel dicit, ita est, incurrere excommunicationem latam contra hæreticos, quamvis in illo actu exteriori non manifestetur villo modo malitia hæresis, quia ille actus est malus, malitia hæresis, & peccatum hæresis: & ita videtur tenere Caiet. d. 9. 11. art. 3. & 4. vers. patet secundo, ibi: Etiam si nullus audiat, videat, aut quomodolibet percipiat, nisi ipsemet: & Sylu. d. verb. excommunicatio, 7. numer. 4. ubi dicit, quod si hæreticus procedat in opus etiam occultissime scribendo, vel aliud faciendo quantumcumque occulte, statim incidit, & Nauarr. d. cap. 11. num. 17. ubi ait hæreticum esse excommunicatum, dummodo errorem verbo vel scripto, vel opere etiam sibi soli exprefit, alioquin vere non esse excommunicatum, quoniam ob solum actum interiorē non incurritur excommunicatio, & Toletus supra 3. concl. ubi inquit, quod hæreticus, qui interius habet errorem, & exterior exprimit aliquo signo, vel verbo, vel omissione, alicuius exterioris, quod debeat facere, & ex errore omittit, quantumcumque sit occultissimus, incidit in excommunicationem istam: nam ille talis est hæreticus, super quem Ecclesia facultatem habet, & ligat, hæreticos quoscumque ligare potest, & c.

106 Nec obstat † text. in d. cap. fin. de simonia, ubi probatur, quod simonia mentalis non punitur, nec comprehenditur penis Ecclesiasticis contra simoniacos propositis: & respondet ibi Papa in facti consultatione, quia respondetur id procedere in penis simpliciter latis contra aliquod vitium, seu peccatū, secus vero in proposito, nam ut dicit Toletus ibi, canon ligare intendit hæreticos quoscumque ligare potest, quod patet tum ex pravitate & magno odio criminis, tum etiam ex verbis valde generalibus, enixis, & prægnantibus, quæ videntur comprehendere hæresim quomodocumque exteriorē, ut in d. cap. ad abolendam, ibi: Aliiter sentire, & c. & in dicto cap. excommunicamus, 1. ibi, omnem hæresim, & ibi: Condemnantes hæreticos universos, & in dicto cap. excommunicamus 2. ibi: Universos hæreticos, & c. & in Bulla Cœnæ, ibi, Quoscumque, & c. ac omnes, & singulos.

107 Placet tamen † quod docet Aşor d. lib. 8. c. 9. q. 12: quod qui ex interna hæresi aliquod opus externum

indifferens facit, verbi gratia, coram sanctissimo Sacramento caput non nudat, seu non flectit genus quia interius credit non esse ibi corpus Christi, non est hæreticus exterior, ita ut excommunicationem contra hæreticos latam incurrat, quia cum illud factum sit sua natura indifferens, hæresim externam non exprimit, nec fit ad proferendam, seu manifestandam hæresim, sicut fit actus illius, qui hæresi mente concepta ore dicit, ita est, & c. itaque ille actus non est actus hæresis exterior, sed omissionis reuentionis, & c.

Et quod dicit Toletus † supra relatus, num. 109. qui videtur tenere contrarium, intelligitur quando omisso exterioris, quod debet quis facere, & ex errore omittit, fit ad exprimendam hæresim, loquitur enim de exprimente hæresim omissione, & c. & iuxta hoc erit accipiendum quod tradit Sairus d. lib. 3. c. 4. num. 30.

Et ab ista † excommunicatione incurfa propter hæresim, quæ est Papæ reservata in d. Bulla Cœnæ, non potest quis absolui virtute Bullæ Cruciatæ, vel alterius privilegij, seu iubei, in quibus non datur specialis facultas absolendi ab hæresi, quia in facultate generali non censetur concessa absolutio ab hæresi, nisi id exprimat, Nauarr. in Man. cap. 27. num. 275. Couarr. in cap. alma mater, 1. par. §. 11. numero 15. Simancas de Catholice institutionib. tit. 3. numero 1. & 2. & in enchiridio cap. 15. numero 4. Rojas de hæretic. assert. 39. numero 321. & de privileg. inquisitor. num. 416. ubi ait, id hodie plenius declaratum per motum proprium Pij V. datum 1572. Ioann. Gusierr. cano. q. lib. 1. c. 13. n. 26. Vgolin. de censur. tab. 1. c. 10. §. 4. num. 13. Angles in Florib. Theologicar. q. de confes. art. de casu reseruat. difficult. 6. Arag. 2. 2. q. 1. art. 3. Cosmas Philiar. de offic. Sacerdotis, 1. p. lib. 3. cap. 27. & 2. part. libro 2. c. 25. & in addu. posita in fin. 2. tom. candelabrum aureum, tit. de absolutione numero 16. & in explanat. Bullæ Cœnæ, numer. 134. Graffius lib. 1. cap. 13. num. 33. & lib. 4. c. 15. numer. 25. Manuel Rodrig. in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 9. num. 70. Enriquez in sum. lib. 3. cap. 16. §. 2. & lib. 7. cap. 13. §. 1. & lib. 13. ap. 27. §. 5. Vega in sum. 1. p. cap. 125. casu 12. Led. Lopez in instrum. conscientia 2. tom. 2. p. cap. 8. & 19. Sorbo in compendio mendican. de b. absolutio ordinaria quoad fratres pag. 20. Rutilius Benzonius Episcopus Lauretanus, dicens tutiorem, & practicatam de fuga lib. 1. disputat. 1. quasi. 6. Aşor 1. p. lib. 8. cap. 10. q. 12. & cap. 19. q. 2. dicens ita habere stylum, & vsum Curie Romanæ Suarez 5. tom. disput. 7. sect. 5. numero 12. & P. Ledesma dist. 2. part. tract. 1. cap. 6. conclus. 19. & 20. vltim. difficult. Auila de censuris secunda parte cap. 7. disputatio. 1. dub. 7. Acoſta de Andrada ad Bullam Cruciatæ, & questione 59. & seq.

Quamvis contrarium † tenuerint Soto, & alij relati à candelabro supra, & Penna in directorio inquisitorum commentar. 25. Doctor Frechilla de excommunicatione 1. art. 4. p. n. 7. 1. dub. & Zerola in praxi Episcopali, 1. p. verb. absolutio §. 5. & 2. p. eod. verb. §. 8. & quavis Graffius d. n. 25. in fi. dicat aliter haberi in praxi de heretico occulto incidente in excommunicationis censuram, de qua praxi non constat maxime in Hispania.

Et patet predicta communis sententia ex Breui Greg. XII. quod ponit Manuel Rodriguez in addit. ad explicationem Bullæ, ad §. 9. num. 66. ex quo hodie in Bulla Cruciatæ Hispana, expresse excipitur hæresis, quamvis non sit excepta in Latino summario, & refert Arag. & Auila supra. Sed contraria

sententia approbatur per magistrum S. Palatij in indice librorum expurgan. in Eman. Sa. 184. n. 20. corrigentem sic, *Concessio omnibus casibus huius Bullæ intelligitur, etiam concessus casus heresi, ita declaravit S. Congreg. sed aduertendum, concessione eiusmodi singulis annis renouari, cum amplissimis derogatoriis, ad hæc Bulla in die Cœnæ Domini præmulgatur. Quæ sententia, & declaratio S. Congregationis non procedet in concessione Bullæ Cruciatæ saltim Hispaniæ, ex dict. Breui Greg. XIII.*

112 Episcopi tamen † ex decreto S. Concilij Trident. sess. 24. de reformat. cap. 6. possunt ab heresi occulta in foro conscientie absolueri per seipsos, tamen non eorum vicarios, vt patet ex illis verbis, *Eis tantum, non eorum vicariis.*

113 Per quæritur S. Concilium, quod quamuis in aliis casibus occultis etiam Sedi Apostolicæ referuatis, possint Episcopi absolvere per seipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputandum, vt ibi in heresi tamen crimine non possint vllō modo per Vicarium absolvere, Suarez 4. tom. de penitentia disp. 30. sect. 2. n. 9.

114 Vnde conuincitur † sententia Cordubæ in sum. quest. 8. punct. 1. quam sequitur Man. Rodriguez in d. explicat. Bullæ, § 9. num. 79. & in addit. eundem § 9. n. 69. & in sum. 1. tom. cap. 130. num. 5. & 99. regul. 1. tom. quest. 20. artic. 11. Enríquez libro 3. cap. 14. § 7. Ludou. Lopez d. cap. 8. Emanuel Sa. verb. Episcopus, numero 37. nec improbat Iacobus Seuertius in summa excommunicatione § 8. & tenet Nauar. conf. 1. de constit. a numero 88. & conf. 11. de priuileg. numero 4. quem sequuntur Vega 1. par. cap. 125. casu 12. Agor libro 8. cap. 10. quest. 11. & Zerol. 1. par. verb. V. arius, 1. dub. & 2. par. verb. absolutio, § 9. & verb. heretici, § 4. & in parte Lauretanus, d. 9. 6. Sed eam merito improbat Ioan. Gutierrez, d. cap. 13. numero 29. & cum eo P. Ledesma d. 1. tract. 1. cap. 6. 20. conclus. 6. difficult. & nouissime Acosta de Andrada, q. 57. & Molina de iustit. tract. 5. disp. 18. numero 2.

115 Difficultas est, † an dicta facultas concessa Episcopis ex dict. decreto sit hodie sublata. In qua difficultate breuiter dicendum est primo, eam abque dubio fuisse sublatam per Bullas Cœnæ Domini, Pij V. & Gregor. XIII. versu. c. æternum relato à Nauar. d. c. 27. numero 72. alias 73. & à Ioan. Gutierrez supra, & in Bullario constu. 92. Greg. & alias similes Et ita tenet Nauar. d. c. 27. num. 260. versu. septimo dico & 275. in nouis. editio. alias 27. Simanc. d. 11. 3. numero 6. Penna in d. directorio inquisitorum § 3. p. commen. 141. qui ait in supremo Inquisitionis Pretorio sanctæ & Romanæ generalis inquisitionis sæpe pronuntiatum esse, nec posse, nec debere Episcopos amplius virtute Concilij absolvere occultos hereticos in foro conscientie, siue quod per processum Bullæ in Cœna Domini, sit Concilio Tridentin. derogatum, siue quod ita Pius V. ac Gregor. XIII. alias expresse declarauerunt, vt etiam præcitato loco Nauar. testatur, Maiolus idem referens de irregularitate libro 5. cap. 46. numero 6. Ioan. Gutierrez supra numero 28. & 29. Zerol. 1. par. verb. absolutio, § 4. Vgol. de irregular. cap. 36. § 5. numero 3. Cosmas Philarcus, 2. part. libro 2. cap. 25. dicens, quod priuilegium de quo in d. decreto, & alia priuilegia quoad casus Bullæ Cœnæ Domini, sunt sublata vigore dict. Bullæ propter clausulas derogatorias in illa contentas, quod etiam ait Graf. his libro 1. cap. 13. numero 30. 31. & 34. post catechesim Neapol. libro 1. cap. 25. & libro 3. cap. 2. & libro 4. cap. 1.

& Lauretanus d. quest. 6. qui ait, quod tempore Gregor. XIII. est ablata sine dubio Episcopis facultas absoluerendi ab heresi, & ceteris casibus Bullæ Cœnæ Toletus supra in explicatione casuum Bullæ Cœnæ Domini, 14. excommunicatione ad fin. & in Rom. edit. libro 1. cap. 30. num. 2. & cap. 41. num. 5. versu. hic autem aduertendum est, qui exponit Bullam Sixti V. anni 1586. vt patet cap. 18. Sorbo in d. compendio, verb. absolutio ordinaria quoad fratres pag. 20. & in resolutionib. materie absolut. pag. 46. Agor libro 8. cap. 10. quest. 10. & cap. 19. q. 3. Suarez 4. tom. de penitentia, disp. 30. sect. 2. num. 10. & 11. & 5. tom. disp. 21. sect. 3. num. 3. & Marcus Anton. Genuen. in præf. Archiepiscopali curiæ Neapolitanæ, cap. 66. numero 10. dicens ita declarasse Gregorium XIII. clementem VIII. & S. congregationem, & nouissime Victorellus in annotationibus ad Toletum libro 1. cap. 63. Acosta de Andrada quest. 58. Molina de iust. tract. 3. disp. 64. numero 8. & tract. 5. disp. 18. numero 2. & magister S. Palatij in indice librorum expurgandorum in candelabrum aureum de absol. fol. 122. numero 13. & in Eman. Sa. pag. 156. numero 27. corrigens sic, & absolvere ab excommunicatione referuata Papæ occulta, dummodo non sit lata in Bulla cœnæ Domini aut modo simili referuata, Toletus, libro 1. cap. 41. & ita declaravit S. Congregatio, & seruat consuetudo, estque de se clarum, si legatur tenor ipse Bullæ, qualis iam ab aliquot annis edi. consuevit, idem tradit frater Iacobus Bleda in defensione Fidei in causa Moriscorum, parte 1. cap. 13. ex pag. 91. & videtur tenere compendium Bernard. versu. dissentatio sub § 8.

Quamuis † contrarium tenuerit: Bannes 2. 2. q. 11. art. 3. & 4. dub. 2. quem sequuntur Angles supra d. diff. candelabrum aureum d. 11. de absoluteione numero 13. & in explanatione Bullæ cœnæ numero 141. qui tamen in postrema edit. mutauit sententiam ex dict. censura, Enriq. d. libro 3. cap. 14. § 7. lit. M. & cap. 16. § 1. & libro 13. cap. 27. § 5. lit. Q. Man. Rodriguez in sum. 1. tom. cap. 130. numero 3. q. regul. 1. tom. q. 20. art. 10. Lud. Lopez d. 2. tom. 2. p. cap. 8. Vega d. cap. 125. casu 11. Eman. Sa. d. numero 37. Zerol. d. 2. q. verb. absolutio § 8. & 18. & verb. heretici § 4. Iacob. Seuert. supra, & P. Ledesma d. cap. 6. 20. conclus. 7. diff. & quidquid in concilio Prouinciali Toletano de anno 1583. dictum sit.

Nec Bannes † & sequaces recte respondent verbis Bullæ cœnæ, & eius solutionem ait metaphysicam, & non correspondere forme Bullæ, Lauretanus d. quest. 6. nam stante reservatione non poterat Episcopus absolvere, ni ex facultate concessa per concilium, quod non tollit reservationem, sed dat facultatem absolueri ea non obstante, sicut quando papa dat priuilegium, & facultatem absolueri à casibus referuatis, non tollit reservationem, & c. & illa facultas est renouata per Bullam cœnæ d. versu. c. æternum, vt clarissime patet ex illis verbis, *At cuiusvis Concilij decreta.*

Nec fuit opus specialiter, † & expresse derogare decreto Concilij, vt perperam dicunt candelabrum aureum, Man. Rodriguez d. art. 10. Zerola d. § 8. & P. Ledesma supra, quorum sententia, & responsio conuincitur ex dictis supra 4. par. cap. 5. ex n. 50. maxime cum finis in dispositione legis iuxta ibi dicta num. 47. & merito Lauretanus ibi reprehendit candelabrum.

Et ita fuisse sublatam † censuit S. congregatio concilij, vt per Nauar. conf. 11. de priuileg. m. 1. Agor. Suarez,

Suarez, & Genuen. *supra*, & apparet ex declarationibus seq. *super d. cap. 6. Congregatio consuevit huic decreto Concilij derogatum esse, non tantum in crimine heresis, sed in omnibus casibus comprehensis in Bulla Cœnæ Domini Py. V. Alia, Episcopus, aut Inquisitor ab soluere non potest hominem hereticum in foro conscientia, licet hac facultas à Concilio sit tradita Episcopis, refert Zerola d. 1. part. verb. absolutio §. 4. & 2. par. d. §. 8. ei non satisfaciens.*

¹²⁰ Quamvis Graffius *† d. nu. 31.* dicat fuisse decisum in quibusdam illustrissimorum Cardinalium decisionibus, quod per prædictam Bullam abrogata sit d. potestas Episcopis, non autem Inquisitoribus, & quod etiam videtur sentire Penna, & tenet Victorellus *supra*, & quod non sit abrogata Inquisitoribus, Bannes, & Lud. Lop. *supra*, & nouissime Fr. Iacobus Bleda *supra* dicens, Dominos Inquisitores habere facultatem absolendi à crimine heresis, & apostasie. Sed reuera d. Bulla Cœnæ etiam facultati Inquisitorum ad absolendum ab heresi derogare videtur: *†* quamvis quo ad facultatem Inquisitorum Hispaniæ, adhuc videtur tenendum non esse illi derogatum, quia ita habet obseruantia cum certa scientia Papæ, maxime quia Inquisitor generalis habet frequenter confirmationes, & reuocationes suarum facultatum: expediret tamen quod singulis annis post publicationem Bullæ Cœnæ statim peteretur reuolutio facultatum.

¹²¹ Accedit ad prædicta *†* Gregorium XIII. declarasse dict. decretum Concilij non habere locum in casibus post Concilium Triden. ex noua lege seu constitutione referuatis, quasi illa absolute referuando censetur derogare Concilio, cuius non est necessaria expressa derogatio, maxime in lege contraria, ut dictum est d. cap. 5. 4. part. ut in sequentibus declarationibus S. Congregationis. Concilij *super dict. cap. 6.* Item *quærentibus an hoc decretum locum habeat in casibus post Concilium Triden. ex noua lege Sedi Apostolica referuatis, S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis non habere locum respondit.* Alia, item in delictis occultis in materia clauis, idem respondit audita relatione eiusdem Congregationis per constitutionem *Py. V. ceteri huic decreto derogant.*

¹²² Et *†* tenet Lælius Zechus de casibus referuatis casu 1. de excommunicatione, §. de absolute ab excommunicatione, versu. secundo sciendum est, & casu 10. de violatione nominalium dicens, Episcopum absolueri non posse virtute dict. decreti à casibus licet occultis, quos sibi Papa referuauit post publicationem Concilij: & ita Congregationem Concilij censuisse, & respondisse Episcopo Cremonen. & refert, & sequitur Vega in speio de Curas cap. 12. num. 60. & nouissime Marc. Anton. Genuen. *dict. cap. 66. n. 11.*

¹²⁴ Licet contrarium teneant *†* Nauar. *consil. 10. de priuilegiis* Man. Rodriguez *in sum. 1. tom. c. 81. n. 4.* Vega *in sum. 2. par. cap. 15. casu 2.* & Lauretanus, d. lib. 1. *disp. 1. quæst. 6.* (qui non viderunt dictas declarationes) & Toletus d. lib. 1. cap. 41. circa fi. id intelligens, quando excommunicatio est tantum referuata, & non est appositae clausula non obstantibus: licet enim inquit, ita referuatur Papæ, ut nemo alius possit absolueri non obstantibus, &c. Episcopus vigore Concilij non potest, nam ut dicit Rota, per hanc clausulam tollitur facultas concessa per Concilium, & Bleda *supra*, sequens Toletum, & Suarez d. 4. tom. *disp. 30. sect. 2. a. n. 12.* qui adducit d. primam declarationem, quam ad suas manus fide digna autoritate peruenisse ait.

2. Tom.

Respondens *†* quod quamdiu de mente Apostolice Sedis certius non constiterit, & sub illius censura videtur probabile illam intelligendam esse de casibus postea referuatis cum aliqua clausula, aut verbis sufficientibus, per quæ dicto decreto derogari videatur, qualia essent, si in ipsa referuatione expresse adderetur, Etiam in casibus occultis, aut si adderetur clausula non obstante quocumque decreto etiam Concilij generalis, &c. Sed ista interpretatio non satisfacit & conuincitur, ex d. 2. declaratione, &c. & postea idem Suarez de *relig. tract. 3. libro 4. c. 61. n. 11. ad fi.* absolute ait, quod illa facultas Concilij non extenditur ad casus noua lege Pontificia referuatos post Concilium, iuxta quandam declarationem Gregor. XIII. audita prædicta Congreg. quæ inter responsa eius refertur.

Secundo dico, *†* quod non videbatur sublata d. facultas per Bullas Cœnæ Domini, Sixti V. scilicet anni 1586. & 1587. quia in d. versicul. ceterum, in fi. ponuntur illa verba: *Nisi in eis etiam casus presentibus literis expressi comprehenduntur*, ut apparet ex d. versicul. ceterum Bullæ Sixti V. dict. anni 1586. & 1587. relato à candelabro auaro in d. explanat. Bullæ ante nu. 132. & à Manuel Rodriguez d. addit. §. 9. num. 64. & quæst. regul. 1. tom. quæst. 20. art. 6. ubi ait eadem verba poni etiam à Clem. VIII. in sua Bulla publicata anno 1593. & eadem poni à Clement. VIII. in sua Bulla anni 1595. ait Suarez *dict. 5. tom. disp. 21. sect. 3. numero 4. iuncta sect. 1. num. 2.* sed in indice dicitur anni 1593. & eadem ponuntur à Clemente VIII. in Bulla anni 1598. ut per Sairum lib. 3. cap. 25. num. 3. & 13. & cap. 3. numero 2. & Vgolinum in Bulla cœnæ, qui eam ponunt.

Per quæ quidem verba *†* videtur restituta & in-¹²⁷ correctæ manere facultas Episcopis concessa in dicto decreto Concilij, cap. 6. circa absolutionem ab heresi, & ceteris casibus Bullæ cœnæ (qui etiam in dict. decreto comprehenduntur, ut clare colligitur ex limitatione illa quoad heresim, Nauar. d. consil. 10. de priuilegiis, num. 3. Manuel Rodriguez *in sum. 1. tom. c. 81. nu. 4.* Lauretanus d. 9. 6. & Suarez d. *disp. 21. sect. 3. num. 5.*) & sic intrat exceptio illa, *Nisi in eis, &c.* ita Manuel Rodriguez *in d. explicatione Bullæ §. 9. n. 70. & d. art. 9. & 10.* Ioan. Gutierrez d. cap. 13. in fin. in noua editione, Lauretanus *dict. 9. 6.* & Vgolinus in terminis d. Bullæ Clementis anni 1598. par. 3. cap. 2. versu. etiam prætextu quorumvis facultatum, &c. numero 3.

Sicut etiam *†* facultas Bullarum & priuilegiorum,¹²⁸ & etiam Cruciatæ, in quibus datur facultas absolendi à casibus Sedi Apostolicæ referuatis etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis (nam si horum non fit expressa mentio, non veniunt in generali facultate absolendi à casibus Sedi Apostolicæ referuatis, ut cum Staphileo, & Gomezio recte docet Manuel Rodriguez *dict. additio. §. 9. numero 64. & dict. art. 9.* Graffius libro 4. cap. 15. numero 76. & cap. 18. numero 2. summa Corona 4. par. cap. 6. de Sacramento penitentia numero 25. 7. dubio, Vgolinus de censuris, tab. 1. cap. 10. §. 4. numero 7. Frechilla de excommunicatione, artic. 1. 4. par. numero 7. ad fin. 1. dubij, & Suarez *dict. 5. tom. disp. 7. sect. 5. numero 11.* propter dict. verba, & exceptionem, non est reuocata, ut per Man. Rodriguez *in d. explicat. Bullæ §. 9. numero 69. in fin.* candelabrum aureum in d. explanat. Bulla, numero 134. & Suarez d. 5. tom. *disp. 21. sect. 3. num. 4. & 5.* quamuis sit contra Vgolinum d. cap. 2. versu. nisi in eis etiam

HH 2

n. 2. qui illam exceptionem intelligit quando casus Bullæ in indiuiduo expressi sunt, & non generaliter dicendo à casibus referuatis in Bulla cœnæ.

129 Licet quod attinet t̄ ad facultatem Bullæ Cruciatæ, etiam si non ponerentur d. verba, & exceptio, non censeretur reuocata per Bullam Cœnæ, ex alia ratione doceat Man. Rodriguez d. nu. 69. & in addit. eiusdem §. 9. num. 65. versic. de lo dicho, & Sorbo in d. Compendio mendicantium verb. Cruciatæ pag. 181. & Acosta de Andradæ 7. 55.

130 Sed in Bulla t̄ Cœnæ Clementis VIII. publicata anno 1599 anno 8. non ponuntur illa verba, & exceptio, nisi in eis, &c. Et fuisse derogatam facultatem Cruciatæ quoad casus dictæ Bullæ Cœnæ, donec peccatur reuocatio, audiui dixisse Clementem VIII. in quodam examine ad Episcopatum Caietanum, & refert Iacobus Bleda supra, pag. 93. quod duo viri Hispani cum examinarentur ad Episcopatum coram Pontifice Clemente VIII. repulsam tulerunt, quia responderunt à casibus Bullæ Cœnæ Domini posse absolui in Hispaniis virtute cuiusdam priuilegii in his partibus valde vsu recepti, nempe Bullæ Cruciatæ, quod certe contigit in examine ad dictum Episcopatum Caietanum, & in proposito Agor. d. qu. 10. ait, audiuisse à viro religioso, & docto, & fide digno idem respondisse Clementem VIII. nempe dictam facultatem à Concilio Episcopis concessam fuisse derogatam per clausulam Bullæ Cœnæ, ut etiam dicit Genuen. ubi supra, & Bleda supra dicens, idem etiam declarasse Paulum V.

131 Vnde videbatur t̄ considerandus tenor Bullarum, quæ singulis annis publicantur, & stante d. versic. Caietanum sine dictis verbis & exceptione, nisi in eis, &c. standum esse dictis in primo dicto, positis vero illis verbis & exceptione non esse sublatam dictam facultatem, ut in secundo dicto.

132 Quamuis nouissime Manuel Rodriguez d. additio. §. 9. a numero 65. & dict. quæst. 20. art. 9. dicat, quod etiam si non exprimantur dicta verba, nisi in eis, &c. non censetur Papa in Bulla Cœnæ reuocare facultates & priuilegia, quæ concedunt expresse casus Bullæ Cœnæ, & quod solum vult quod sub prætextu priuilegiorum & Bullarum, quæ dant facultatem absoluedi à casibus Sedi Apostolicæ referuatis, nullus audeat absolueri à casibus in Bulla Cœnæ referuatis. Sed hæc interpretatio est reuera contra mentem & verba d. versic. cæterum, & propterea conuincitur ex declarat. supra adducta.

133 Et minus valet ratio, t̄ quam idem tradit d. q. 20. art. 9. quod sicut in concessione generali casuum Papalium non includitur potestas ad absoluedum à casibus Bullæ Cœnæ Domini, nisi expresse in ea comprehendantur, ita etiam in reuocatione priuilegiorum & facultatum absoluedi, de qua in Bulla Cœnæ, non censetur reuocata priuilegia & facultates concedentia auctoritatem ad absoluedum à casibus Bullæ Cœnæ, ex quo in ea non fit expressa mentio de huiusmodi priuilegiis dicendo, etiam si in ipsis priuilegiis auctoritas ad eorum absolutionem concedatur: est enim longe diuersa ratio in reuocatione, ac in concessione in proposito, difficultas enim consistit in concessione, non in reuocatione, & cum Bulla derogat priuilegiis & facultatibus contrariis referuationi, clare derogat priuilegiis & facultatibus quibuscumque, per quæ daretur facultas absoluedi ab illis.

134 Sed & stantibus dict. verbis: Nisi in eis etiam casus presentibus licetis expresse comprehendantur, verius e-

xistimo esse sublatam d. facultatem Episcopis concessam, ut tenent Toletus d. lib. 1. c. 30. & 41. cum exponat Bullam Sixti V. anni 1566. ut patet cap. 18. ut dixit Sorbo in d. Compendio in resolutionibus materia absolutionum, pag. 46. & Suarez d. disp. 21. sect. 3. n. 5. quia licet fortasse inquit verba Bullæ prout ponderata sunt non cogere: hanc tamen nihilominus intelligi esse voluntatem Pontificum, & praxim Romanam, &c. & videtur sentire Molina & alij supra, & Magister sacri Palatii, supra relatus.

Nec obstant t̄ quidem illa verba, nam non referuntur ad facultates & indulta concessa & innouata, sed ad concedenda & innouanda post Bullam, & ad verba immediate præcedentia: Ad concedendum, & innouandum, ad significandum quod in futurum non manent ligatæ manus ipsius Papæ, vel eius successoris, vel ut dare facultatem, seu indulgentiam absoluedi à casibus ibi expressis, qui tamen sub facultate generali absoluedi à casibus, etiam Sedi Apostolicæ referuatis non veniunt, nec comprehenduntur, ut supradictum est sub num. 128. vnde respectu facultatum, & indultorum concessorum & innouatorum non erat opus facere derogationem, si noller derogare eis, in quibus casibus ibi expressi comprehenderentur. Nec t̄ obstat regula cap. inquisitionis, de appellatio- 134 quod clausula in fine posita refertur ad omnia præcedentia, quia non procedit vbi est diuersa ratio, Anton. Gabr. de clausulis conclus. 9. num. 3. Rota dec. 55. num. 18. part. 2. diuerso. Peregr. de fideicom. art. 16. n. 106. nec vbi adest maior ratio, quod referatur ad proximiora quam ad præcedentia, Rota dec. 666. nu. 2. part. 1. nec t̄ ibi constat de mente contraria, ut constet hic ex praxi Roma. & declarationibus ipsius Papæ & Congregationis, &c.

Sed supposito quod illa facultas t̄ absoluedi in foro conscientie data à Concilio Episcopis adhuc duraret, quæ saltim durat quoad alios casus ante Concilium Sedi Apostolicæ referuatos, est difficultas quomodo intelligantur illa verba in foro conscientie.

Et quidem t̄ Doctores communiter intelligunt illa verba, quod absolutio data proficit tantum quoad forum conscientie, tamen quod ab excommunicatione poterit Episcopus absolueri, etiam extra confessionem sacramentalem vigore illius decreti. Ita Nauarr. d. consil. 11. de priuilegiis numero 2. Grassius lib. 1. cap. 13. numero 32. Enriquez lib. 7. cap. 13. §. 2. Man. Rodriguez. 99. regul. 1. tom. 9. 20. art. 7. c. 9. 61. art. 10. Suarez 3. tom. disputat. 41. sect. 2. numero 11. P. Ledesma d. cap. 6. 20. conclus. 8. lissicul. & Marc. Anton. Genuen. d. cap. 66. numero 18. & Thom. Sanchez de matrim. lib. 8. d. 3. §. 3. 4. numero 29. Auila de censuris 1. par. cap. 7. disp. 13. dub. 13. Suarez de relig. 2. tom. tract. 6. lib. 6. c. 16. num. 4.

Sed aliud videtur dicere, t̄ quod absoluant in foro 135 conscientie, aliud quod absoluant quoad forum conscientie (licet vbi agitur de dispensatione in foro conscientie, non requiratur sacramentalis confessio, sed idem sit dicere, quod dispensent in foro conscientie, vel quoad forum conscientie.) vnde S. Congreg. Concilij videtur intelligere illa verba in foro conscientie, id est in foro sacramenti penitentiae, & in confessione sacramentali, ut apparet ex declarationibus sequentibus super d. ca. 6. Questum fuit à Cardinalibus Congregationis, an Episcopo in aliquod delictorum, de quibus hoc capite, prolapso liceat ad se absoluedum proprium confessarium deputare cū eadem

eadem auctoritate, quam ipse potest ex eodem hoc capite in sibi subditos exercere, Congregatio eorum ad Episcopos licere, etiam si Episcopus Roma esset, & si extra suam diocesim. Alia, Archiepiscopo Compostellano, Ordinarius potest ex decreto Concilii Tridentini, sess. 24. cap. 6. in illis verbis, Sibi subditos, absolueri in Sacramento penitentiae forensium, qui gerit officium Prætoris, medici, vel officialis, qui habet domum, & commoratur in civitate vel diocesi, & in eis Ecclesiastica sacramenta percipit, non tamen poterit cum eisdem dispensare. Alia, Qui non est subditus Episcopi, puta medicus, Prætor, & similes ceteri qui tantum habitant in civitate, hoc decreto comprehenduntur, etiam si commiserint crimina in aliis civitatibus, habita tamen hac distinctione, quod scilicet possint absolvi in Sacramento penitentiae a suis criminibus, non tamen dispensari, & ita S. D. N. Grego. XIII. audita relatione Congregationis declaravit. Alia, Querebatur an Episcopus in casu huius cap. 6. habeat facultatem dispensandi cum suo diocesano absente, in aliena diocesi legitime impedito commorante. Congreg. censuit, quod forensis in casu huius cap. 6. potest absolvi in Sacramento penitentiae ab illo Episcopo, in cuius diocesi, vel civitate commoratur, non autem dispensari facit ad hoc, quia Nuntii, qui possunt absolvere excommunicatos ob iniectionem manus in clericos, non possunt absolvere subditos extra provinciam excommunicatos ob iniectionem manus in clericos. Accedit etiam, quia Concilium loquitur de absolutione sacramentali in foro conscientie, qua requirit presentiam, exemplo confessionis, qua non potest fieri per nuntium vel per literas, quam refert Suarez dict. sect. 2. num. 10.

Et ita Candelabrum taurum in appendice, cap. x. n. 2. qui tamen male ait, quatenus idem dicit in dispensatione, nam quoad dispensationem in irregularitatibus, & suspensionibus non dicit Concilium, quod fiat in foro conscientie, ut alias aduertit Vgolus de irregulari, cap. 36. §. 5. n. 3. & Enriquez lib. 14. cap. 20. §. 1. in gloss. littera E. & ita constat ex dictis declarationibus.

Ex quo inferitur ad iubileum, in quibus datur facultas absolvendi in foro conscientie, quod virtute eorum non possit dari absolutio etiam a censuris extra confessionem sacramentalem, imo ex eis maxime confirmatur de sententia, nam cum data sit facultas absolvendi in foro conscientie tantum, postea declaratur quoad absolutionem in foro conscientie, non autem in foro fori suffragari.

Tandem t aduertendum est, quod Man. Rodriguez d. addit. §. 9. n. 69. docet, quod facultas data Episcopis a Concilio d. cap. 6. circa absolutionem ab hæresi, intelligitur solum quando ipse hæreticus solus, absque eo quod ab alio audierit, committit occulte crimen hæresis, manifestando illam aliquo actu exteriori, quamvis nemo cum audiat, & quod illa facultas non extenditur ad hæresim occultam quando adest complex, nam alias, inquit, esset destruere machinam S. Officii, &c. & quod Concilium non dat facultatem absolvendi ab obligatione denunciandi complicem, quem habet, alias est excommunicatus per editum S. Officii, cuius excommunicatio stat semper.

Sed ista restrictio non videtur omnino vera, & potius dicendum de facultate (modo non esset revocata) habere locum, etiam si ab alio audierit, & habeat complicem, maxime si non est nisi vnus complex, nam ex vno etiam non complice, non definit esse occulta, iuxta declarat, alias adductas, 7. par. cap. 11. n. 47.

2. Tom.

Imo etiam si sint plures complices, non ideo delictum definit esse occultum, nisi sint plures quam duo, quia per duos solos non probatur illud cap. in fidei fauorem de heret. lib. 6. Simancas de Cathol. institut. tit. 51. n. 10.

Nec ex eo quod dicta facultas extendatur ad hæresim occultam, quando est complex, destruitur machina S. Officii, quia illa absolutio data virtute Concilii solum datur, & prodest in foro conscientie, ut dictum est: nec rursus ex eo tollitur obligatio denunciandi complicem, bene enim stat quod ille possit absolvi ab hæresi occulta in foro conscientie, & quod teneatur denunciare complicem.

Et de materia hæresis fac de hæreticis, videndi sunt tit. de hæreticis in Decretal. Sexto, & Clement. & ibi Doct. Villad. Ambrosia Vignatus, Ioan. Lupus de canus Segobien. Nicolaus Arelatus, Zanchinus cum addit. Campegi, Grillandus, Conradus, Brunus, & Rojas in tract. de hæreticis. & idem Rojas in singul. in fidei fauorem, Simancas de Cathol. institut. & in enchiridio iudicum violata religionis, repertorium inquisitionum, & directurum inquisitionum cum comp. pæne, & lucerna inquisitionum, ac iudiciale inquisitionum, Albertinus ad tit. de hereticis in 6. & in tract. de agnoscen. assertion. Cantera in quæst. criminal. castro de iustia hereticorum, punit. & adversus hereses, Bo. fons, & Carrerius in suis præct. tit. de hereticis, Bernard. Diaz cap. 114. & seg. & ibi Salzedo, Iulius Clarus lib. 5. §. heresis, Palacios Rubios in allegatione in causa heresis, Corras lib. 3. Miscell. cap. 8. Anton. Gom. 3. tom. cap. 2. Didacus Perez in tract. de hereticis, super tit. 4. libro 8. ordin. Mascas, de probatio, a conclus. 855. ad 863. Menoch. de præsumpt. libro 5. præsumpt. 6. & 7. Doct. Ioan. Vela de pænis delictorum, c. 14. D. Thom. 2. 2. q. 11. per totam, & ibi Caiet. Bannes & Aragon. Valentia 3. tom. disput. 1. quæst. 11. Acor libro 8. ex cap. 9. ad 19. Angelus, Sylvest. Armil. & alij summi & verb. hæresis, & Tabiena verb. inquisitor, Gratius libro 2. cap. 8. & 9. Man. Rodrig. in explication. Bullæ Cruciate, §. 9. numero 70. & ibidem Licentiat. Anton. Gomez. ad 10. clausulam a numero 39. P. Ledesma i. sum. 2. p. tract. 11. c. 6.

De apostatis fac autem a fide idem dicendum quod de hæreticis, cum & ipsi heretici, & plus quam hæretici sint, Abb. in cap. 1. de apostat. nu. 3. & sic ipso iure amittunt beneficia, Rebus in præct. tit. de modis amittendi beneficia n. 47. & Gonzalez gloss. 15. n. 66. licet alij apostata non sint ipso iure privati beneficiis, ut per eundem Rebus. ibi, quia non est in iure expressum.

Et de apostatis fac vide titulum, & ibi Doct. de apostatis in Decretal. & Cod. Hostien. in sum. cod. directurum Inquisitionum, 2. p. quæst. 49. & ibi Penna comment. 74. Lucernam Inquisitionum verb. apostata, Simancas de Cathol. institutionib. tit. 7. & in enchiridio, tit. 4. Rojas de hereticis 1. part. ex numero 484. Alber. Trotium de vero & perfecto clerico, libro 2. cap. 30. Bertach. de Episcopo, 1. part. 2. libro quæst. 35. Lambertin. de iure patron. 1. part. 1. libro quæst. 7. artic. 7. & 1. part. 2. libro quæst. 9. art. 9. Achilles decis. 346. seu unica de apostatis, Bernard. Diaz in præct. crimin. cap. 111. & ibi Salzedo, Iulium Clarum, libro 5. §. fin. quæst. 78. Maiol. de irregularitate libro 5. cap. 34. Nauar. consil. de apostatis, D. Ioan. Vela de pænis delict. capitulo 2. Vgol. de irregularitate cap. 36. §. 4. & in Bulla Cœne 2. part. cap. 1. versio. & a Christiana fide apostatas, D. Thom. 2. 2. quæst. 12. & ibi Caietan.

HH 3

Bannes, & Aragon. D. Anton. in *sum. 2. par. tit. 12. c. 6.* Canonum de locis lib. 12. c. 9. Castro de iusta hereticorum. *punit. libro 1. cap. 7. & 23.* Valentiam 3. *rom. disput. 1. q. 12.* Agor libro 8. cap. 21. Suarez 5. *rom. disp. 43. sect. 2. numero 1. & 2.* Angel. Sylvest. Tabienam, Armillam, & alios Summissas, verb. apostasias, & P. Ledefmam, d. *tract. 1. c. 7.*

150 Similiter etiam dicendum est de schismaticis, quod ubi schisma est cum heresi sunt ipso iure privati beneficiis, ut heretici, ut per Rebus. d. *tit. de modis amittendi beneficia. n. 29.* & Flam. Paril. lib. 3. de resignatione, *quest. 1. n. 36.* Et ut tales etiam sunt excommunicati iure antiquo.

151 Si vero schisma est sine heresi, non video ius expressum ubi ipso facto priuentur beneficiis.

152 Nec obstat text. in *c. nos consuetudinem. 12. dist. 6.* in cap. *quia diligentia. de election. quos allegant Rebus. & Flam. ibi.* nam non agunt de priuatione antea obtentorum, ultra quod d. cap. *nos consuetudinem.* loquitur de hereticis.

153 Nec huiusmodi schismatici videntur absolute, & in vniuersum excommunicati iure antiquo, quicquid aliqui dicant, nam textus in cap. *licet de elect. in quo fundatur Abb. in rubr. de schismat. & Corraf. 3. p. cap. ultim. nu. 18.* id dicentes, loquitur in casu particulari, nempe de electo in Papam a tertia parte Cardinalium alio electo a duabus partibus, & illi adherentibus, ut contigerat in electione Alexan. III. cuius est ille text. ut per platinam, & Chacon. in eius vita, ut recte aduertunt Agor lib. 8. cap. 20. *quest. 6.* & Suarez d. 5. *rom. disputat. 23. sect. 3. n. 2.*

154 Nec capitulum firmissime de hereticis allegatum, etiam per Corrasium ibi probat contrarium, ut in eo patet.

155 Nec etiam excommunicantur in *c. de liguribus. 23. quest. 4.* nec in cap. 2. de schismaticis, quos duos text. ad id adducit Turrecremata lib. 4. *summa p. 1. c. 8. nam in cap. de liguribus.* Pelagius non excommunicat schismaticos, sed dicit quod excommunicantur, & in d. cap. 2. nihil dicitur de excommunicatione, ut inquit Valentia d. 3. *rom. disput. 3. quest. 15. punit. 3. vers. 3. certum est.*

156 Nec etiam excommunicantur in cap. *nulli. 19. dist. 1.* quod ad id citat Sylvest. verb. *schismatici. n. 5.* & Valent. ibi, & sequitur Toletus in *sum. in edit. Roma. lib. 1. cap. 19. circa princip.* nam quando loqueretur de schismaticis, non est canon latae sententiae, sed ferenda, ut patet ex illis verbis: *Sed extorris a sancto ministerio fiat, & ibi: Quia maioris excommunicationis deiectione est abiciendus.* Nec obstat verbum, *Iam damnatus,* quia intelligitur post latam sententiam, ut patet ex eo textu, & quod ille text. non agat de censura ipso iure lata, sed ferenda, non propter schisma, seu heresim sed propter inobedientiam Ecclesiae, tradit Suarez d. 5. *10. disp. 22. sect. 1. n. 1. & 2. & disp. 23. sect. 2. n. 5.*

157 Nec etiam excommunicantur schismatici in *c. 1. cod. tit. de quo Suarez d. disput. 23. sect. 3. numer. 1. & 2. nu. 4.*

158 Sed quicquid sit, iam in Bulla Cene Domini casu 1. excommunicantur absolute schismatici, notat Agor d. cap. 20. *quest. 5.* & explicantes Bullam ibi, & Suarez supra, *disput. 21. sect. 2. a n. 12.* & P. Ledefma 2. *par. tract. 3. cap. 12. 10. conclus.* Acosta de Andrada ad Bullam Cruciatam, *quest. 64.*

159 Non possunt tamen etiam de iure antiquo schismatici conferre beneficia, cap. 1. & si. de schismatico. Corraf. *supra n. 19.*

Quamuis videatur valere collatio ratione publici officij facta a schismatico occulto, & tolerato, ad tradita supra, 5. p. cap. 4. a n. 276. Abb. in d. cap. 1. circa fin. Nauar. *conf. 8. de clandest. de sponsar. & Agor d. cap. 20. quest. ult.*

Nec possunt sine dispensatione obtinere beneficia, etiam si ad Ecclesiam vnitatem redirent d. cap. *quia diligentia. de elect. & ibi Abb. & Decius, idem Decius in cap. ar. si clerici. §. de adulter. n. 251. de iudic. Rebus. d. n. 29. Corraf. d. n. 19. P. de Baifio in directorio elect. cap. 2. 2. part. Lambert. 1. part. 2. lib. quest. 9. art. 8. Maiolus lib. 5. cap. 46. n. 4. Penna in d. directorio inquisitor. 2. part. comment. 73. qui cum Butrio, Imola, & aliis in d. c. *quia diligentia.* & Maiolo ibi ait, talem etiam ad vnitatem Ecclesiae reuersum, de iure communi ineligibilem, inhabilem, & irregularem remanere, & idem Agor d. cap. 20. q. 8. & sequitur Vgolinus de irregularitate, cap. 36. §. 3. n. 7.*

Quod tamen videtur posse intelligi de schismatico eo publico, secus de occulto maxime emendato & conuerso, qui non videtur inhabilis seu irregularis iuxta supradicta de heretico a n. 83. & in hoc casu posset procedere sententia, Aymon. Crauetæ *consil. 293.* & Suarez supra *disput. 43. sect. 2. n. 7.* licet contradicat Agor ibi.

Sed an requiratur dispensatio a Papa, an vero sufficiat dispensatio Episcopi, Abbas in d. cap. *quia diligentia.* tenet requiri dispensationem Papa ex illo text. ibi: *Dispensare permittimus.* & sequuntur P. de Baifio & Penna *supra.* & in d. cap. ar. si clerici. §. de adulteris, tenet indistincte sufficere dispensat. Episcopi, & sequitur Decius in d. cap. *quia diligentiam.* n. 17. & Lambert. *supra.*

Verum talem Abbas in cap. 2. de schismaticis, n. 7. post Hostien. distinguit, quod in Episcopatu solus Papa dispensat, ut in d. cap. *quia diligentia.* & idem in dignitate exempta in aliis vero dispensat Episcopus, nisi receperint ordinem a schismaticis scienter, vel cum crassa ignorantia, & sequitur ibi Anania n. 11. & Decius in d. §. de adulteris n. 124. primum tamen mihi magis placet.

Et de schismaticis vide late per Baldum in *tract. de schismate. Doct. in tit. de schism. directorium inquisitorum. 2. part. quest. 148.* & ibi Penna *comment. 73.* rectorium & iudiciale, & Lucernam inquisitorum verb. *schisma.* Palacios Rubios de iusta retentione, & obtentione regni Navarrae 5. p. Brunum de hereticis. libro 1. cap. 16. & lib. 2. per totum. Simancas de Cathol. *inst. tit. 58. & in enchiridio. tit. 5.* Roias de hereticis, 1. p. n. 498. Lamber. de iure patr. 1. par. 1. lib. 9. art. 6. & 1. par. 2. libro 9. art. 8. Rebus. de pacific. poss. n. 138. alias 197. Bern. Diaz in *pract. crim. cap. 112.* & ibi Salzedo, Vgol. de irregular. c. 36. §. 3. D. Thon. 2. 2. q. 39. & ibi Caiet. Bannes, & Aragon, & eund. Caiet. in *sum. verb. excommunicatio. cap. 7.* D. Anton. in *sum. 2. par. tit. 3. cap. 11.* Angelus. Sylvest. Tabienam, Armillam, & alios summissas verb. *schisma.* Valentiam 3. *rom. disp. 3. q. 15.* Agor lib. 8. cap. 20. & P. Ledefma d. *tract. 3. c. 12.*

§. 2.

De periuris, falsariis, sacrilegis, concubiniariis & sodomitis.

S V M M A R I A.

An periurus sit priuatus ipso iure, an sit priuatus beneficiis.

ficiis, à nu. 166. resolutur cum communi non esse priuatum ipso iure, sed priuandum, contra Rebuffum, & de stylo non dari pro periurio priuationem beneficii, nisi sit iudiciale, & num. 169. adducitur resolutio Rote.

Falsarij literarum Apostolicarum an sint priuati beneficiis, resolutur affirmatiue ex c. ad falsarios de crimine falsi, ex quo etiam excommunicati sunt, & in Bulla cœna calu 5. seu 6. explicato per relatos n. 171. & generaliter de falsariis huiusmodi, qui sunt videndi, n. 172.

Sacrilegi an sint priuati, seu priuandi beneficiis, resolutur esse priuandos per sententiam: nam est graue delictum, & depositione dignum, num. 193. sacrilegusque sunt infames, & impediuntur promoueri, n. 174. sacrilegi autem insequentes, percutientes, aut capientes cardinalem, sunt ipso iure priuati beneficiis, n. 175. & percutientes, aut capientes, seu bannientes Episcopum, numero 176. & etiam procurantes capi Ecclesiasticos, ut suis renuntient beneficiis, aut ne citati vadant ad Curiam Romanam, numero 177. quamuis alias percutientes clericum non sunt priuati, nec regulariter priuandi beneficiis, sed incurrunt excommunicationem canon. si quis suadente diabolo, num. 178. de cuius can. excommunicatione qui sunt videndi, num. 179. & qui de sacrilegiis generaliter, num. 180.

Concubinarij an sint priuati, seu priuandi beneficiis, resolutur non esse priuatos, nec priuandos seu deponendos, sed suspensionis pena puniendos, num. 181. nisi fuerint moniti, & ad secundam vel tertiam monitionem non destiterint, nam tunc sunt priuandi beneficiis, numero 182. & hodie debet precedere tertia monitio ex Concilio sel. 25. cap. 14. ubi præfigitur ordo, & modus procedendi, & puniendi concubinarios, numero 183. & adducitur resolutio Rote, numero 184.

De penis concubinariorum, qui sunt videndi nu. 185. & viden. Concilium & declarationes S. Congregat. positæ num. 186.

Pius V. monet ordinarios, & præcipit, ut statuta Concilij contra concubinarios districte faciant obseruari, & c. num. 187. nihilominus ea non obseruant, nec puniunt concubinarios iuxta formam & dispositionem Concilij, sed semper contra eos vtuntur pecuniariis penis, quæ non causant emendationem & correctionem delinquentium, sed potius scandalum, & notam, & c. à nu. 188.

Pœna priuationis fructuum ipso facto imposita à Concilio d. c. 14. non videtur recepta in conscientia ante condemnationem, & sic non videtur in ea obligare, quamuis deberent iudices eam exequi, n. 190.

Sodomita an sint priuati beneficiis ipso iure, an priuandi, Rebuff. tenet quod ipso iure, n. 191. Sed id non est expressum, nec probatur in iure, sed quod sunt priuandi & deponendi, nu. 192. & qui videndi sunt de hoc crimine, n. 193. nec etiam est expressum in iure, quod sint ipso iure suspensi, aut irregulares, contra Doctores, n. 194. & seq.

Hodie ex constit. Pij V. omnes clerici tam diuini nefas exercentes omni privilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio Ecclesiastico ipso iure priuantur, & c. & sic sunt ipso iure depositi, & in effectu irregulares, numero 196. quod procedit etiam in foro interiori, saltem quoad priuationem executionis officij, & inhabilitatem seu irregularitatem, numero 197.

Cum de exercentibus sodomia crimen ista constitutio

loquatur, non habebit locum in eo, qui semel aut iterum illud perpetraverit, sed solum in eis, qui quasi ex usu continuo id exercent, & dici possunt exercitores eius, num. 198. licet contra teneant Salzedo & alij, ex alia constit. anteriori eiusdem Pij V. numero 199. cui respondetur, quod licet pœna istius primæ constitutionis comprehendat perpetrantes, pœna tamen secundæ, quæ sunt grauior, comprehendunt tantum exercentes, sicut etiam secundæ non habet locum in laicis, ut primæ, quæ responsio est melior alia adducta per Man. Rodriguez, & Ledesman, quod secundæ declarat primam, à nu. 200. nec comprehendit exercentes pollutionem extracordariam seu extravas, sed solum exercentes copulâ sodomiticâ, n. 203. An comprehendat exercentes bestialitatem, à n. 204. resolutur negatiue contra Man. Rodrig. & Ledes. saltem quoad pœnas ipso iure impositas: nam licet bestialitas sit crimen grauissimum, & contra naturam, & grauius sodomia, non tamen est sodomia, sed distincta species, & in pœnalibus non sit extenso, etiam ex identitate, & maiori rationis, & c. procedit tamen in cognoscente foeminam præposere, num. 207.

Tertio principaliter dubitatur de periurio, an periurus sit priuatus ipso iure, an sit priuandus beneficiis: & esse priuatum ipso iure, defendit Rebuff. de pacificis possess. à num. 269. alias 223. & in repet. rubrica de rescript. num. 1.

Communis tamen opinio est non esse priuatum ipso iure, sed priuandum, quam tenent Innoc. in cap. inter dilectos de excessibus prelator. Abb. & Felin. in cap. querelam, de iureiuran. & in cap. 2. de rescript. & ibi Decius & Ripasidem Decius in cap. cum non ab homine, de iudic. & ibi Alciat. Selua de benef. 3. p. 9. 2. à numero septimo & de iurament. q. vlt. Lambert. 1. p. 2. lib. 9. art. 15. Rebuff. sibi contrarius d. tit. de modis amittendi beneficia, n. 58. Corraf. 3. par. c. vlt. num. 11. & 12. Duaren. lib. 8. cap. 6. §. 3. Bernard. Diaz in pract. crimin. cap. 92. & ibi Salzedo, Iulius Clarus, lib. 5. §. periurium, Mandos. de signatura gratiæ, tit. de priuatio. vers. impetratur etiam, Couar. in cap. quæuis pactum, 1. part. §. septimo, Maiolus lib. 5. cap. 33. D. Ioan. Vela cap. 28. & Ioan. Gutierrez ca. quæst. lib. 2. cap. 5. à num. 95. & Suarez de relig. 2. tom. tractat. 5. lib. 3. cap. vlt. num. 6. & 17. 21. & 22. qui sunt videndi de hac materia, & Staphileus de literis gratiæ tit. de variis modis §. quando quis veniat priuandus beneficio à num. 6. Qui num. 8. ait, quod signatura non dat pro periurio priuationem beneficiorum, nisi sit periurium iudiciale, quod etiam, ait Rebuff. supra de pacificis numero 268. alias 221. & refert Bernard. Diaz d. c. 92. in fi. & Mandos. supra, & sequitur Maiolus num. 2. Et in vna Gerunden. priuationis regressus de anno 1550. coram D. Achille fuit resolutum: Periurum ob non seruata fidem, qui secundum omnes est infamis, Felin. in cap. testimoniū, de testib. & ideo inhabilem ad beneficia, tamen non priuari beneficiis obtentis, nec amittere regressum, ex quo habet causam de præterito, & c. Vt per Achillem decis. 201. seu 1. de iureiuran.

Quarto principaliter dubitatur de falsariis literarum Apostolicarum, an sint priuati beneficiis: & respondendum est affirmatiue ex c. ad falsarios de crimine falsi, ex quo text. falsarij literarum Papæ, qui per se, vel per alios eas falsant, excommunicati sunt, cum suis fautoribus, & defensoribus, & beneficiis

priuati ipso iure, &c. Abb. Anania, & alij ibi, Lamb.
1. par. 2. lib. 9. art. 22. Rebus. d. tit. de modis amittendi
beneficia numero. 43 P. de Baifo cap. 21. 2. part. & a-
lij.

171 Et in bulla cœnæ Domini t̄ excommunicantur
falsarii literarum Apostolicarum, & supplicationum,
vt in casu 5. seu 6. explicant Rebus. in bulla cœnæ
Domini posita post pract. benef. ibi Cai. in sum. verb.
excommunicatio cap. 26. Nauar. in man. c. 27. à nu. 62.
Salzedo ad Bernar. Diaz in pract. c. 117. Candelabrum
aureum in explanat. bulla cœnæ à num. 46. Vgol. in
bullâ cœnæ 2. p. c. 6. Toletus in sum. lib. 1. cap. 22. Sairus
de censuris lib. 3. cap. 10. & Suarez 5. tom. disput. 21. à
172 num. 44. Et generaliter de t̄ falsariis huiusmodi vide
Bernard. Diaz & Salzedo d. c. 17. Boffium in pract. ti.
de falsis, Iulium Clarum lib. 5. §. falsum, & Menoch.
de arbit. lib. 2. casu 306. Didacum Perez ad Villad. de
irregularitate addit. ult. versio. quaritur, an fal-
sificans literas, & D. Ioan. Vela de pœnis delictor. cap. 10.

Quinto dubitatur de sacrilegis, t̄ an sint priuati
seu priuandi beneficiis: & dicendum est cum Rebus.
173 d. tit. de modis amittendi beneficia numero 56. esse
priuandos beneficiis per sententiam, nam est gra-
ue delictum, & depositione dignum capit. si quis pres-
by. 50. dist. idem de pacificis numero 248. alias 203.
Bernar. Diaz in pract. cap. 87. numero 2. Sacrilegique
t̄ sunt infames capit. infames 6. quest. 1. & impediun-
174 tur promoueri capit. venerabilem, versio. nunquid e-
nim, & ibi glos. verb. sacrilegum, de elect. Rebus. ibi.
& Corral. d. tit. c. ult. n. 25. Salz. ad Bernard Diaz d. c.
87. addit. 1.

Sacrilegi autem t̄ insequentes, percutientes, aut cā-
175 pientes Cardinalem, sunt ipso iure priuati benefi-
ciis, vt in c. felices, de pœnis in 6. vbi alia etiam pœ-
næ in eos ponuntur, Rebus. supra nu. 39. & Corral. d.
cap. ult. nu. 14. Et similiter t̄ etiam percutientes, aut
176 capientes, seu barnientes Episcopum, sunt ipso iure
beneficiis priuati, vt in Clem. 1. de pœnis, & notat Re-
bus. ibi num. 40. Et t̄ etiam procurantes capi viros
ecclesiasticos, vt suis renuntient beneficiis, aut ne
177 citari vadāt ad Curiam Romanam, Clem. 2. de pœnis,
Corral. l. n. 14. Quamuis alias t̄ percutientes cleri-
178 cum, & sic sacrilegium committentes, non sunt priu-
ati, imo nec regulariter priuandi beneficiis, sed in-
currunt excommunicationem can. si quis suadente
diabolo 17. c. 4. De cuius canonis excommunicatio-
179 ne vide Rebus. in repetit. eiusdem, Nauar. in man. cap.
27. à num. 67. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordin. Iu-
lium Clarum lib. 5. §. 77. à numero. 2. Follerium in
pract. crim. ca. 2. p. c. 17. Salzedo d. c. 87. 2. addit. Caiet.
verb. excommunicatio capit. 10. Syluest. excommuni-
catio excomm. 1. Angles in floribus Theolog. q. de ex-
communicatione art. 5. Colman Philarcum de officio
sacerd. 1. p. lib. 3. capit. 22. 23. & 33. Grassis in decis. au-
reis casuum conscientie lib. 2. c. 49. per totum, summam
Coronam 3. p. tract. de excommunicatione nu. 15. Lud.
Lop. instruct. conscientie 2. tom. 2. p. c. 20. (qui sequitur
Nauarum supra) Man. Rodriguez in sum. 1. tom. cap.
80. Vegam in sum. 1. p. cap. 85. casu 147. ad 150. To-
letum in sum. in editione Rom. lib. 1. c. 31. cum seq. ad 34.
Sairus de censuris lib. 3. capit. 26. 27. c. 28 & Suarez 5.
tom. disp. 22. sect. 1. à numero quarto, Auilam de censu-
ris 2. p. c. 5. disp. 3. Molina de instit. tract. 3. à disp. 50. vs-
que ad 65. qui late agunt de materia dicti canonis.

180 Et de sacrilegis t̄ generaliter vltra Panorm. & a-
lios in cap. conquestus. de foro compet. vide Bernardum
Diaz d. c. 87. & ibi Salzedum, Iulium Clarum lib. 5. §.

sacrilegium, Follerium d. 2. par. c. 17. Maiolum de irre-
gularitate. li. 3. c. 30. Meno. de arbitrariis li. 2. casu 289.
Grillandum de pœnis omnifariam coitus q. 1. D. Ioan.
Vela de pœnis delict. cap. 30. Syluest. & alios summi-
stas verb. sacrilegium, & vide Suarez d. disp. 22. sect. 2.
à nu. 4. c. disp. 43. sect. 4. à n. 5. & de relig. 1. tom. tract. 3.
lib. 3.

Sexto dubitatur t̄ de concubinariis, an sint priua-
ti, seu priuandi beneficiis, & dicendum est non esse
priuatos, nec priuandos, seu deponendos, sed suspen-
sionis pœna puniendos, gloss. in cap. Maximianus 81.
distin. verb. remoueantur, Imola num. 11. Felin. 14. De-
cius 225 alias 36. Berouius à num. 165. in cap. at si cleri-
ci, in princip. de iudic. Corsetus in singul. verb. fornicatio,
Selua de benef. 3. part. quest. 3. num. 7. alias à numero
13. Lamber. de prob. par. 1. par. 2. lib. quest. 9. artic. 20.
Iulius Clarus lib. 5. §. fornicatio, numero 3. Follerius
in pract. crimin. can. fol. 221. numero 6. Duennas regul.
101. in princip. & Ioan. Gutierrez can. quest. lib. 2. cap. 7.
numero 54. qui dicunt communem, & plures alios
referunt.

Limitatur t̄ tamen prædicta resolutio, nisi fuerint
moniti, & ad secundam, vel tertiam monitionem
non destiterint, nam tunc sunt priuandi beneficiis
cap. sicut, & cap. si autem de cohabitatione clericor-
um, vbi Dd Staphil. d. tit. de variis modis vacationis.
§. quando quis veniat priuandus beneficio numero
quarto d. nu. 7. alias 16. Corral. 3. part. cap. ult. nume-
ro 28. & Mandos. tit. de priuatio. verb. concubinariis:
Et t̄ hodie debet præcedere tertia monitio ex sacro
Concilio Trident. sess. 25. de reform. cap. 14. vbi præfi-
gitur ordo, & modus procedendi, & puniendi con-
cubinarios.

Vnde in vna t̄ Tullen. monasterij sancti Man-
fueri 27. Ianu. 1597. coram D. Penna fuit per Rotam
resolutum, Quod clericus concubinaris, etiam publi-
cus, non est ipso iure beneficiis priuatus, nec venit pri-
uandus, nisi quando post legitimas monitiones indurato
animo in concubinato persistit, cap. sicut, cap. si autem
de cohabitatione clericor. Conc. Trident. sess. 25. cap.
de ref. Probus ad pragm. sanctionem tit. de concubi-
nariis §. nec non, verb. priuet, & ad effectum priuatio-
nis necessaria t̄ terna, & concludens probatio illius, e-
tiam si civiliter, eretur, nec sufficit probatio de publica
voce & fama, &c.

Et de pœnis concubinariorum t̄ videndi sunt
Abbas, Felin. Decius, & alij in d. cap. at si clerici, Ber-
mon. de concubinariis, Lamber. d. artic. 20. Rebus. in
concord. tit. de publicis concubinariis, Bern. Diaz in
pract. cap. 79. alias 72. & ibi Salzedo, Iulius Clarus
d. §. fornicatio, Maiol. de irregular. li. 5. c. 37. Ant. Gome-
mez in l. 80. Tauri à nu. 18. l. 43. tit. 6. p. 1. & ibi Greg.
Lopez, Aucend. de exequen. mandatis 2. part. cap. 26. A-
uiles in cap. pratorum. cap. 47. Didac. Perez in leg. 21.
cum seq. tit. 3. lib. 1. ordin. l. 1. cum seq. tit. 19. li. 8. recop. &
ibi Azeuedo, Matienço in l. 6. tit. 8. lib. 5. recop. glos. 2.
Menoch. de arbitrariis lib. 2. casu 418. D. Ioan. Vela
de pœnis delict. cap. 6. late Ioan. Gutier. d. c. 7. Abulen-
tract. de clericis concubinariis, Ang. Syluest. Armilla,
& alij summissa verb. concubinariis, Man. Rodriguez
in sum. 1. tom. capit. 10. 2. Vega 1. part. capit. 56.
casu 3. & Pet. Ledesma 2. p. summa tract. 2. 7. c. 18.

Et vide sacrum Concilium Trident. t̄ sess. 24. c. 8.
& sess. 25. d. c. 14. de reform. super quo sacra Congreg.
sic censuit, Hoc decretum de concubinato, & impu-
dicitia fornicationis clericorum, non præcedit in sim-
plicit incontinentia absque qualitate concubinati. Se-
cunda habet locum, etiam si quis clericus modo cum
vna

vna, modo cum alia comprehendatur. Tertia patroni possunt, si ad eos spectat presentatio alicuius beneficii per concubinarium detenti, vel alij laici parochiani pro suo interesse, quia ab iis percipiunt sacramenta, eos accusare, quinimo potest ordinarius procedere contra ipsos prout de iure non expectata forma huius text. & huius literæ, *Ex Congregationis sententia*. Quarta ibi, *Quod si à superioribus moniti, specialiter, non autem generaliter, puta per edictum*. Quinta, *Monitiones*, ex eod. decreto faciendæ non tantum in visitatione, sed aliis quoque temporibus. *Fieri possunt*. Sexta, *Tempus quod* inter vnam & aliam monitionem intercedere debet, arbitrio Episcopi, *Relinquitur*. Septima, *Potest Episcopus* contra eos procedere, etiam incarcerando, quando timetur de fuga iuxta formam traditam in *6. sexto absque monitione*. Octava Episcopo Salamantino, *Ordinarius potest ipse solus*, ex decreto Concilij *ses. 25. c. in crimine concubinarum* ad informationem summarie, & incarcerationem procedere, vbi de fuga timetur, idque absque forma & monitione illa, quæ præscripta est decreto Concilij Tridentini *ses. 25. c. 14. 2. lun. 1575*. Nona, *Pœna de qua in vers. quod si à superioribus moniti*, non habet locum in clericis, qui primo deliquerint, etiam si edicta generalia ordinaria præcesserunt, sed incurritur vbi clericus secundo deliquit: in primo enim puniri debet aliis pœnis à sacris canonibus, vel statutis ecclesiarum impositis, & demum si monitus fuerit, & quidem speciali monitione, & secundo delinquit, priuatus est tertia parte fructuum, non tamen distributionibus quotidianis, quas ratione canoniciatus, vel dignitatis diuini interessendo, percipit præter fructus præbende distinctæ. Decima, eadem pœna censetur repetita in *vers. si in vero in delicto eodem*, si secundæ monitioni non paruerit, quia suspendendus est ab administratione beneficiorum, & cum non possit interesse choro, amittit etiam distributiones quotidianas. Undecima, *Episcopus potest procedere per denuntiationem, inquisitionem ex officio*, vel quo alio sibi videbitur modo. Duodecima, *Prediclam executionem, exemptio, aut appellatio ante, vel post diffinitam sententiam suspendere non potest*. Decimatercia, *In hac cap. qui sunt subcolletores, vel commissarii spoliatorum, non comprehenduntur sub dispositione ordinariorum, sed Nuntij Apostolici iuxta eorū privilegia, quemadmodum respondit S. D. N. Gregor. XIII.* Decimaquarta ibi: *Non ad Archidiaconos, Congregat. censuit hoc non intelligi in memoriali*, Et vide declarationes adductas *1. part. cap. 5. numero 299. & 304.*

187 Et aduertendum est Pium V. in sua constitutione 5. in ordine bullarij monere omnes locorum ordinarios, & in virtute sanctæ obediencie eis præcipere vt statuta Trid. Concil. contra concubinariorum rā clericos, quam laicos edita districtè faciant obseruari, reddituri Deo, ac sibi, si id omiserint, rationem, & aduertit Io. Gutier. d. c. 7. n. 68. & seq.

188 Nihilominus tamen ordinarij ea non obseruant, nec obseruari curant, nec puniunt concubinariorum iuxta formam, & dispositionem Concilij, sed semper contra eos vtuntur pœnis pecuniariis, etiam si bis, ter, quater, aut pluries deliquerint, ita vt censum annuum à concubinariis extorquere elaborēt, quo soluto adhuc indurato animo peccatis fordescant, quia nullam reus pertimescit culpam, maxime concubinariorum, & carnalis, quam redimere nummis existimat, vt recte inquit Segura de Aualos in directorio iudicum ecclesiasticis fori 2. par. cap. 10. num. 1. vbi merito inue-

hit contra huiusmodi pœnas pecuniarias, maxime in delictis persequantiam, & actum successuum habentibus, vt concubinatu, & similibus. Et t certe huiusmodi pœnæ pecuniariæ non solum non causant emendationem, & correctionem delinquentium, maxime concubinariorum, sed potius scandalum, & notam contra ipsos iudices, & Episcopos, maxime quia eos conducunt à rege, seu Commissario bullæ Cruciatæ eas Regi applicatis in expeditionem bellis quod non esset faciendum, sed quod colligerentur Regi, aut locarentur aliis.

Aduertendū etiā est, quod illa t pœna priuationis fructuum, quæ ipso facto imponitur à Concilio d. cap. 14. non videtur recepta in conscientia ante condemnationem, nunquam enim vidimus, audiimus, aut intelleximus aliquem clericum concubinarium, cum sint multi, semel, & bis, & pluries moniti, eos restituere, & ideo tanquam non recepta non videtur obligare in conscientia, iuxta supradicta c. 5. à num. 150. quamuis deberent iudices nihilominus eam exequi, &c.

Septimo dubitatur t de sodomitis, an sint priuati beneficiis ipso iure, an priuandi in quo Rebu. in praxi tit. de modis amittendi beneficia numero 38. tenet 9 quod ipso iure perdit beneficium is, qui crimen sodomiticum commisit, grauissimum enim est crimen, &c.

Sed id non est t expressum, nec probatur in iure, sed quod sunt priuandi, & deponendi cap. clericis de excessib. prelator. & notant Staphil. tit. de variis modis vacationis, §. quando quis veniat priuandus beneficio numero 4. Mandos. de signatura gratie tit. de priuatione vers. fortius procedere, Bernard. Diaz in praxi. cap. 86. alias 80. vbi Salzedo, Bermon. de publicis concubini. cap. de peccato sodomia, Duennas regul. tot. in fin. Menoch de arbitrar. casu 286. Grillandus questio. 2. c. 8. & D. Ioan. Vela cap. trigesimo tertio. Qui t & Iulius Clarus §. sodomia, Anton. Gom. in l. 80. Tauri à numero 32. Azueudo in l. 1. tit. 21. libro 8. recopil. & alij per eos relati videndi sunt de hoc crimine, & eius pœnis.

Nec etiam est t expressum in iure, quod sint ipso iure suspensi, aut irregulares, quamuis eos esse irregulares dicant Specul. de dispensat. §. iuxta numero 19. & Maiolus libro 5. cap. 43. & esse suspensos, & celebrando irregulares Dd communiter, quos sequuntur Lambert. 1. part. 2. lib. quest. 9. art. 18. Couarruu. in Clem. si furiosus 1. part. §. 1. numero 6. Iulius Clarus numero 5. Salzedo, Azueudo num. 20. D. Ioan. Vela, & alij ibi.

Contra quos t tenent Aret. in c. cum non ab homine, de iudic. num. 90. Nauar. in man. cap. 27. num. 249. Vgol. de irregular. cap. 43. §. 2. num. 4. Candelabrum aureum de suspens. num. 172. Graffius lib. 2. cap. 90. n. 2. Enriquez in summ. lib. 13. cap. 36. & lib. 14. c. 5. §. 1. in tex. & glos. Ludou. Lopez 2. tom. cap. 23. Man. Rodrig. in sum. 1. tom. cap. 208. num. 1. Valentia 4. tom. disput. 7. q. 19. punct. 3. de quinta specie irregularitatis, Toletus lib. 1. c. 74. num. 3. Pet. Ledesma 2. part. summe tractat. 27. c. 15. circa 3. conclus. Auila de censuris 3. part. disput. 5. dub. 3. & 7. p. disp. 4. dub. 7. & Prosper de Augustino in addit. ad summam bullarij Quarantæ verb. sodomia, 1. dimitat.

Hodie vero t ex constitut. 70. Pij V. in bullario omnes clerici tam dirum nefas exercentes omni priuilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio ecclesiastico presentis canonis autoritate priuantur, ita quod per iudicem ecclesiasticum de-

gradati potestati statim seculari tradantur, &c. & sic ipso iure priuantur beneficiis, officique executione, & sunt ipso iure depositi, & in effectu irregulares, Nauar. d. c. 27. n. 249. & alij infra relati.

197 Quod habet locum, & procedit etiam in foro interiore & in occulto, saltem quoad priuationem executionis officij, & inhabilitatem, seu in effectu irregularitatem, Nauar. ibi iuxta dictum supra num. 9. quicquid dicant Grassii a num. 4. Enriquez, Man. Rodriguez num. 2. Vgol. Toletus, Pet. Ledesma circa 4. conclus. vltim. difficul. Auila d. dub. 7. Prosper de August. 5. limit. ubi supra, & Suarez 5. tom. disput. 31. sect. 4. numer. 22. Quorum sententia solum posset procedere in priuatione beneficiorum obtentorum iuxta supradicta a num. 7. an autem ea constitutio in foro conscientie vsu recepta sit, an non, vt ait Vgol. & inclinant Enriq. Auila, Prosper de Augustino supra & Acor 2. par. li. 7. c. 18. in fin. res facti est, seu questio de facto ad quam respondere non est iurisconsulte, vt inquit Nauar. supra.

198 Sed cum de exercentibus & sodomie crimen ista constitutio loquatur, non habebit locum in eo, qui femel aut iterum illud perpetraverit, sed solum in eis qui quasi ex vsu continuo id exercent, & qui sic labantur in tale crimen, vt arbitrio boni viri dici possint exercitores eius, argum. l. sciendum. §. illud ff. de adulterio adit. & quae tradunt Casian. in consuetud. Burgundiae rubric. 4. §. 1. fol. 131. B. Straccha de mercatura part. 1. a num. 6. & Salzedo in praxi cap. 55. versic. & vt huius, ita Nauar. supra dicens, ita sibi respondisse Gregor. XIII. & Matthæum Contarellum eius datarium, sequuntur Cosmas Philarcus de officio sacerdotis 1. p. lib. 4. c. 15. Candelabrum aureum supra, & Grassii a num. 3. Enriquez dicit. cap. 36. in glos. lit. N. & d. cap. 5. glos. lit. F. Ludouic. Lopez d. cap. 23. Man. Rodriguez supra num. 2. & quest. regul. 1. tom. quest. 30. art. 19. Vgol. supra, Marcus Anton. Genuen. in praxi Archiepiscopali curiae Neapolitanae cap. 80. numero 1. Sairus de censuris lib. 7. cap. 12. num. 23. Auila d. dub. 7. Suarez d. sect. 4. a nu. 20. Prosper de Augustino supra 4. limit. & Acor d. c. 18. quest. vlt. circa fin. & videtur Mar. del Rio de magia lib. 5. sect. 16. vers. 2. loco pag. 408.

199 Licet contrarium, & nempe dictam constitutionem habere locum in clerico, qui vnicum crimen tantum sodomie commisit, teneant Salzedo d. cap. 86. addit. 2. (quem sequuntur D. Ioan. Vela, & Azcuedo numero 22. & 23. ubi supra, & Zauillos qu. 228. numero 4.) ex alia constitutione anteriori, cuius illa meminit eiusdem Pij V. quinta in ordine, ubi statuit, quod si clericus crimen nefandum contra naturam perpetraverit, degradatus curiae seculari puniendus tradatur, & non verb. Exercentis, sed perpetraverit vtitur, quod non exposcit criminis reiterationem, &c.

200 Sed & bene respondet Man. Rodriguez d. art. 19. quod licet poena istius primae constitutionis (de qua loquuntur D. Ioan. Vela, & Azcuedo) comprehendat perpetrantes, poenae tamen secundae, quae sunt grauior, comprehendunt tantum exercentes.

201 Et ista responsio est melior & illa, quam ponit idem Man. Rodriguez in sum. d. c. 208. n. 2. & cum eo Pet. Ledesma dicens ambas sententias probabiles supra 4. conclus. 1. difficultate. quod secunda constitutio ponens di. verbum Exercentes, declarat primam solum ponentem verbum perpetraverit.

Sicut etiam ista secunda & constitutio non habet locum in laicis, vt habet prima, sed solum in clericis,

de quibus tantum agit Nauarj Grassii n. 11. Vgol. Toletus, & alij supra.

Nec comprehendit ista & constitutio exercentes pollutionem extraordinariam, seu extra vas, sed solum exercentes copulam sodomiticam, vt per Nau. supra, quem caeteri relati sequuntur.

Sed est difficultas, & an comprehendat exercentes vitium bestialitatis, & comprehendere tenent Man. Rodriguez d. cap. 208. num. 2. Pet. Ledesma supra circa 4. conclus. 2. diff. & Prosper de Augustino 2. amplia. quia bestialitas, etiam est peccatum contra naturam, & grauius sodomia, & lex poenalis extenditur de vno casu ad alium grauiorem, in quo est eadem ratio, glos. in c. 1. de temporibus ordin. in 6. verb. Italiae.

Contrarium tamen & mihi videtur verius, nempe, quod ista constitutio non comprehendat exercentes bestialitatem, saltem quoad poenas ipso iure impositas; nam licet sit crimen grauissimum & contra naturam, & grauius sodomia, non tamen est sodomia, sed species distincta a Sodomia, D. Thom. 2. q. 154. art. 1. & ibi Caiet. D. Ant. 2. par. tit. 5. c. 4. Sylu. verb. luxuria, §. 1. Lud. Lopez 1. tom. c. 73. Pet. Ledesma supra 2. conclus. 1. diff. & alij.

Et in poenalibus non fit extensio, etiam ex identitate, seu maiori ratione, ex reg. odia in 6. & cap. poena, de poenitentia dist. 1. ubi Nauar. a. h. n. 1. reprobandus illam glos. verb. Italiae, Domin. num. 9. & Franc. 5. in d. cap. 1. de temporibus ordin. in 6. Iason in l. cum quidam, ff. de liberis & posthum. a numer. 9. Decius in l. si quis, ad quod. num. 47. ff. de iurisdict. omnium iudic. & in l. factum cuique §. in poenalibus, de regulis, Aymon de antiquitate temporis 4. p. sect. videamus modo num. 24. Euerardus loco a ratione legis larga a nem. 65. Duennas regul. 287. Castro de potestate legis poenalis lib. 1. cap. 7. docu. 3. Auila de censuris 7. p. disp. 7. dub. 5. cum aliis, praesertim cum poena ipso iure imponitur, Tiraq. in l. si vnquam, verb. reueratur a nu. 248. seu 303. & Villaguta de extensio. tit. de extensione legis poenalis respektu mera poena, maxime, quia in bestialitate cessat illa frequentia (raro enim istud crimen committitur) qua videtur motus Pius V. ad sodomie crimen comprimendum, vt ex ipsa constitutione colligitur, & ita plane tenet Bannes de iust. & iure 2. 2. quest. 64. art. 8. circa princip. qui ait, quod si sit imposita irregularitas contra sodomitas, non sequitur, quod committentes peccatum bestialitatis incurrant illam.

Recte tamen & ait Prosper de Augustino supra in princip. dictam constitutionem procedere non solum in clerico sodomita masculorum concubitore, sed & in eo qui feminam praepostera venere cognouerit: cum in hoc casu sodomia proprie committatur, vt per citatos supra n. 162. & 193. & alios.

§. 3.

De violento beneficij possessore, & intruso.

SVMMARIA.

An ob violentam beneficij apprehensionem seu occupationem, quis priuetur beneficio, Corrasius dicit, quod sic ex cap. cum qui, de praeben. in 6. numero 208. quem tex. explicante relati, num. 209. & quando dicitur violentus possessor remissus, numero 210. sed id intelligitur

intelligitur respectu iuris, quod in beneficio violenter occupato, vel ad illud taliter occupanti competebat, num. 211. & non esset priuatus ipso iure qui possessionem apprehenderet, nisi violentiam adhiberet illi qui iam est in possessione, quamvis capiens propria auctoritate possessionem beneficii ab alio occupatam, debeat puniri, etiam si violentiam non adhibeat, nec lucraretur fructus, nec esset manutenendus secundum Rebus. n. 212.

Ad de manutentione intelligitur, nisi possessor habeat se pro spoliato: nam etiam spoliatori, & detentori conceditur mandatum de manutentione, etiam contra spoliatum, & c. n. 213.

Quod non esset priuatus iure, qui apprehenderet possessionem, nisi violentiam adhiberet possessori, intelligitur de habente ius in re, secus in habente ius ad rem, n. 214. nam is priuatur eo iure intrudendo, & ingerendo se administrationi beneficii, etiam si vacet, & nemo illud detineat, ex cap. avaritiae, de elect. in 6. quod procedit in quibuslibet beneficiis, & in presentatis, seu nominatis, num. 215. & seq. nec excusatur ab illa poena, etiam si sit institutus, si institutio sit nulla ex defectu iurisdictionis, vel alias, ut quia fuit facta non propositis edictis, num. 217. & seq. nisi excusaret error facti, aut iusta credulitas, vel sententia superioris declarantis non esse necessaria edicta, numero 219. & 220. & adducitur resolutio Rotae, n. 221. Non habet locum poena d. c. avaritiae, in capiente possessionem, nisi se ingerat administrationi, aut fructus percipiat, n. 222.

Videtur quod capiens possessionem, etiam si non se ingerat administrationi, nec fructus percipiat, ac etiam si violentiam non adhibeat, sit priuatus iure ad rem: quia eam capiens ante collationem, & ius in re, est intrusus, cum eam capiat sine titulo numer. 223. & intrusus non solum cadit a iure, si quod habet ad beneficium, sed etiam sit inhabilis ad illud, num. 224. intrususque tenetur in gratia illius facere mentionem de sua intrusione, alias gratia est surreptitia, & nulla, n. 225. & seq. ubi adducitur resolutio Rotae. Et etiam de fructibus, si quos percepit, tenetur mentionem facere, nam si nullus indebit percipiens inhabilis sit, & rehabilitatione indiget, n. 227. quod tamen non habet locum in distributionibus, quando alias habet fructus praebenda, alioquin idem esset in eis saltem ingressa, num. 228. & gratia non facta mentione de fructibus male perceptis non suffragatur, n. 229. iuxta quod erit accipiendum, quod tradit Nau. & Enriquez citati n. 230.

Ad ista dicitur verum esse de intrusione faciendam esse mentionem, etiam si intrusus non administraverit, nec fructus perceperit, & si fructus perceperit, etiam de illis faciendam esse mentionem, n. 231. nisi fructus debeantur tertio, numero 232. vel nisi quando adest lis, ex qua timere potest restitutionem fructuum, numero 233. ubi adducitur resolutio Rotae, nullibi tamen recte probari, quod intrusus, aut percipiens fructus indebit, sit inhabilis ad beneficium illud, nisi in casu capiti, quisquis de electione, numer. 234. & quamvis de stylo Curiae videtur intrusus, quamdiu illos habet, esse inhabiles ad illud beneficium, nam de stylo datur illis rehabilitatio, tanquam inhabilibus, cum compositione tertia partis fructuum perceptorum, tamen id non procedere in eo, qui habet ius ad rem intrusus se in beneficio per solam possessionem abque eo quod se ingesserit administrationi, vel fructus percepit, & c. n. 235. & 236.

Secundum Mandos. stante in supplicatione clausula, nec non cause annullatiua, & infectiua, etiam proprii tituli, ac possessionis exprimi possunt, & c. non obstitisse procedens occupatio, & intrusio, nec etiam mala fructuum perceptio, etiam si de illis non esset alias facta mentio, & c. n. 237. qui bene ait non obviare tunc intrusionem, male tamen non obviare malam fructuum perceptionem, n. 238. & 239.

Dicitur stylos non videtur procedere in impetrante non habente alias bonum titulum, ad cuius utilitatem, & instantiam fuit capta possessio nomine Camerae, antequam ei cessasset, num. 240. nec etiam in eo qui se intrusus in aliquo beneficio tanquam unio accessorie alteri, & sic non ut titulo, si postea impetraret in titulum, quamvis procederet si de nouo impetraret unionem, n. 241.

Non procedit etiam in bona fidei possessore, ut in decis. Rotae posita, numero 242. & licet alias contra eam tentum est possidentem beneficium reservatum ex provisione ordinari, etiam cum bona fide, non facere fructus suos, etiam si reservatio non sit clausa in corpore iuris, nec de certo beneficio, adhuc tamen potest in eo procedere ad effectum, ut in impetratione nouae gratiae non teneatur facere mentionem de fructibus perceptis, nec se super illis componere, & c. n. 243.

Hoc quod dicitur de bona fidei possessore videtur posse procedere, etiam si tempore impetrationis noua gratia dubitet, seu habeat iam notitiam de suo malo titulo, si statim confugit ad remedium, & ad Papam pro noua gratia, nec fuit in mora, etiam si interim permaneat in possessione, & c. n. 244.

Octavo & ultimo traditur, an ob violentiam beneficii apprehensionem, seu occupationem, quis priuatur beneficio: & quidem Corra. de benef. 3. p. ca. vlt. numero 14. inter alia dicit, quod etiam violenta beneficii apprehensio ipso facto priuat beneficium ex cap. eum qui de preben. in 6. Quem tunc praeter ordinarios ibi, & alios explicant Ripa in c. saepe de restitut. spol. n. 68. add. capelle Tolosanae dec. 444. Rebus. de pacificis possessor. ex nu. 186. alias 131. & Pontanus de spolio lib. 1. c. 9. a num. 91. Et quando traditur violentus possessor, vide Lapum allega. 127. & ibi Mandos. Francum in d. c. eum qui, & in super nu. 3. & ibi Probum ad Monach. Rebus. supra, Couar. li. 3. variarum c. 16. n. 7. quem sequitur Molina de iustitia 10. l. 1. tra. 2. disp. 16. Sed istud intellige respectu iuris, quod in beneficio violenter occupato, vel ad illud taliter occupanti competebat, ut patet in d. c. eum qui vers. in super, ubi Dd. & notat Lapus supra n. 4. Cosmas in pragmatica sa. & tit. de pacificis possessor. verb. violentus, & Rebus. supra & in praxi, tit. de modis amittendi benef. n. 28. & tit. de missione in possessionem, n. 3. & 4. ubi ait, quod non esset priuatus iure qui possessionem apprehenderet, nisi violentiam adhiberet illi, qui iam est in possessione, quamvis capiens propria auctoritate possessionem beneficii ab alio occupatam, debeat puniri, etiam si non adhibeat violentiam, nec lucraretur fructus, nec esset in illa possessione manutenendus, quia est vitiosa, & c. vt etiam inquit n. 37. & sequitur Rota decis. 21. n. 3. & 6 part. 2. diuers.

Quod tamen de manutentione intellige, nisi possessor habeat se pro spoliato, nam etiam spoliatori, & detentori conceditur mandatum de manutentione, etiam contra spoliatum, donec confiteretur eum iniustum esse possessorem, quia sine causa co-

CAROL
de
Benef.

gnitione possessione priuari non debet, c. in literis. de reit. iur. spoliat. c. licet Episcopus, de preben. in 6. & notat Bart. in l. 2. n. 2. C. si propter publicas pensiones cum alius adductis à Rom. cons. 158. n. 1. Decius 199. nu. 9. & Cephalus 26. a. n. 9. Paleot. dec. 87. in manuscript. quæ est 3. pars diuers. lib. 3. 482. & Rota dec. 50. n. 29. par. 2. & fuit resolutum coram Do. Oriolen. in Romana vinea 23. Iunij 1581. quæ est 1. pars dec. 641. num. 8. & in Abulen. Capellanæ 27. Aprilis 1594. coram illustrissimo Mantica.

214 Præterea id quod ait Rebus. quod non esset priuatus iure, qui apprehenderet possessionem, nisi violentiam adhiberet possessori, intellige de habere ius in re beneficio contra Pontanum, supra n. 93. & seq. fecus in habente ius ad rem.

215 Nam si priuatur eo iure intrudendo, & ingerendo se administrationi beneficii, etiam si vacet, & nemo illud detineat, ex c. auaritia. de elect. in 6.

216 Quod si procedit in quibuslibet beneficiis, & in presentatis seu nominatis, Lopus allegat. 8. sub num. 4. & ibi Mandos. sub liter. T. Francus ibi sub nu. 2. Roccus de iure patron. verb. honorificum, quæst. 39. numero 71. Rebus. in praxi 3. par. signaturæ, verb. nec non iuris patronatus à n. 54. & reg. 29. cancell. vers. secundo etiam, ad fin. & tenet Rota, Crescen. dec. 6. de iure patr. Cota dec. 127. in vna Eugubina canonicatus de anno 1561. Mandos. de signaturæ gratia, in de priuat. vers. dubitabitur, & Hieron. Gabr. consil. 199. lib. 1. Prosper de Augustino in addit. ad summam bul. ari. Quarenta vers. beneficiorum possessio liter. D. & in append. ad eum locum pag. 516. licet contra teneat Lessius de iust. & iur. lib. 2. cap. 34. num. 15. ex Rebus. supra d. reg. 29. & Rocho supra, qui id non dicunt, sed potius contrarium, ad quod eos citauit, & fuit resolutum in vna Iunenacen. beneficii 15. Decemb. 1593. coram D. Mantica.

217 In qua etiam fuit resolutum, Non excusari ab illa pœna, etiam si sit institutus; si tamen institutio sit nulla ex defectu iuris dictionis, & sic intelligi Millis in reper. verb. pœna decretalis auaritiæ, Hieron. Gabriel. supra: nec iuris ignorantia, nisi probabilis, & iuris dubij: n. in alias iuris ignorantia non excusat in compendiis, & c. ita in d. dec. Et idem si dicit Hieron. Gabr. ibi, etiam si non sit nulla ex defectu iurisdictionis, sed alias, vt quia institutio fuit facta non propositis editis contra Millis supra cum gloss. in cap. fin. de elect. in 6. verb. inanes, & ibi Ioan. And. Domin. n. 18. & Fran. num. 8.

218 Quod intellige nisi excusaret error facti, quia credidit edicta proposita glo. ibi & Dd. aut alias iuste credere potuit seruatum esse debitam formam, vt in illa Casleni, parochialis 9. Nouem. 1597. supra relata 9. par. c. 2. n. 95.

219 Et nisi excusaret sententia superioris declarantis non esse necessaria edicta, vt per Puteum dec. 484. li. 2. Et si facit dec. facta in causa Calagurritana abbatisatus coram D. Peregrino, vbi tentum fuit, Quod electus administrans in vna confirmationis nulle defectu iurisdictionis, vel noua prouisionis non gratus, aut surreptitius, efficitur inhabilis non obstante dicto Millis in verb. pœna decretalis, vt per Pap. in addit. ad Rotam dec. 6. de elect. in nouis, n. 5.

220 Non tamen habet locum pœna d. cap. auaritiæ, in capiente possessionem, nisi se ingerat administrationi, aut fructus percipiat: loquitur enim de ingerente se administrationi: ita Puteus dec. 45. lib. 3. & Cota dec. 129. in d. Eugubina canonicatus, & fuit resolutum in d. Iunenacen. beneficii.

Sed videtur, quod capiens possessionem, etiam si non se ingerat administrationi, nec fructus percipiat, ac etiam si violentiam non adhibeat, sit priuatus iure ad rem sibi ad beneficium competenti, ex eo quod accipiens possessionem beneficii ante collationem, & ius in re, est intrusus, cum eam capiat sine titulo, cap. cum iam dudum, de prebend. vbi Dd. Rebus. in praxi in declaratione nouæ prouisionis verb. officiali Episcopi numero 7. & titul. de missione in possessionem numero 8. Ioan. Gutierrez consil. 10. numero 12.

Et intrusus non solum cadit à iure, si quod habet ad beneficium, sed etiam efficitur inhabilis ad illud, vt ex dict. cap. cum iam dudum, & cap. per inquisitionem, de elect. docet Cofinas d. iur. de pacificis posses. ad fin. verb. violentus, & ait quod solus Papa potest cum eo dispensare, quod idem tenet Nauar. in c. quando. de rescrip. excepti. 18. n. 6. & in man. c. 27. n. 194. vers. ad quæstionem, & consil. 12. de rescrip. nu. 13. & 14. quitamen isto num. 14. ait non fieri inhabilem qui possessionem beneficii cum titulo quæsitum continuat post titulum ipso iure perditum, Ludou. Lopez in firmit. consens. 2. tom. 2. part. c. 22. Agor 2. part. lib. 6. cap. 4. quæst. 27. & Rebus. d. iur. de reuisione in possessionem, num. 8. vbi ait quod si quis acciperet possessionem arte collationem, esset intrusus, & postea collectio illi facta non valeret, sequitur Ioan. Gutierrez supra.

Intrususque in beneficio tenetur in impetratione, & gratia illius facere mentionem de sua intrusione, alias gratia est surreptitia, & nulla, Abbas in d. cap. cum iam dudum, numero 3. & in cap. præterea, de iure patron. numero 2. Millis verb. gratiam beneficii impetrans, Hier. Paul. in pract. cancell. §. notabilia super vacante non reservatis vers. gratiam beneficii impetrans, Felin. in cap. postulasti de rescrip. ad fin. Ripa inter ceteras numero 22. & in cap. ad aures, numero 41. de rescrip. Selua de benefic. 3. par. quæst. 11. §. qualiter. Villad. de legato quæst. 14. 1. p. num. 118. Rebus. d. verb. officiali Episcopi numero 7. & in concord. in forma mandati Apostolici verb. pro expressis, vers. quæto intrusus, & seq. & in reper. cap. nulla 2. de concess. prebend. 31. qualitate, decisio. Capel. Tolos. 484. & ibi Aufrer. Agid. decisio. 497. seu 498. Cass. 6. de prebend. Aeneas de Falcon. de reservatio. 4. quæst. effectus 35. Mandos. de signaturæ sit. de prouiso. ad fin. & consil. 4. n. 19. Menoch. de arbitrariis lib. 2. casu 201. n. 129. Nauar. supra dict. num. 194. & consil. 2. de etate & qualitat. nu. 2. Flaui. Paris. de signaturæ benef. lib. 10. q. 2. num. 98. Lud. Lop. & Agor supra, Man. Rodrig. in sum. 1. tom. c. 29. num. 6. & Vega in summa. 1. p. c. 36. casu 4. & alij, licet Lessius libro 2. cap. 34. num. 16. dicat intrusum non effici inhabilem ad idem beneficium iterum impetrandum, quia iure non exprimitur, nisi quod amittat ius prioris electionis, citans Felin. in d. cap. postulasti, in fin. qui id non dicit.

Et ideo si in vna Tirafon. capellanæ 18. Decemb. 1559 coram Dom. Oradino fuit resolutum per maiorem partem, Subrogationem in ius defuncti non suffragari propter intrusionem; quia cum ceperit possessionem instrumentalem pendente lue, & hinc ad paucos dies fuerit subrogatus, præsuntur continuatio, & c.

Et si etiam de fructibus, si quos perceperit, tenetur mentionem facere, nam fructus indebite percipiens inhabilis efficitur, & rehabilitatione indiget, Mill. & Hier. Paulus, supra Felin. in c. in nostra, de rescrip. corol. 2. Selua supra, & Villad. Rebus. supra, & 3. p. signa.

signatur & verb. necnon iuris patronatus, nu. 56. & 57. & 71. de dispensat. cum regular. nu. 66. & 67. Cassad. d. dec. 6. de preben. Put. dec. 26. lib. 1. Rota decif. 1922. lib. 3. p. 3. diuer. Mandos. de signatura tit. de absolutione a mala fructuum perceptione, ubi late de hoc, & d. conf. 4. n. 19. & Nau. d. conf. 2. n. 2. & post hæc González §. 7. proæm. a n. 171.

228 Quod tamen non habere locum in distributionibus, quæ inter fructus non computantur & aiunt Cassad. & Gonzal. ibi. Gambarus de offic. legati lib. 6. n. 36. intellige, quando alias habet fructus præbenda, alioquin idem esset in distributionibus, saltem in grossa.

229 Et gratia tamen non facta mentione de fructibus male perceptis non suffragatur, Peregr. dec. 41. in manuscr. quæ est 3. pars diuersor. lib. 1. dec. 41. & fuit resolutum in vna Maceraten. parochialis 29. April. 1580. coram D. Seraphino.

230 Iuxta tamen quod erit accipiendum, quod tradit Nauar. de spoliis, §. 12. num. 4. versic. subinfertur etiam, & consil. 12. num. 11. & 16. num. 4. de rescriptis, & 70. num. 5. & 72. num. 1. & 79. numero 10. de simon. & Enriquez in summ. 7. cap. 36. §. 2. & lib. 13. cap. 3. §. versic. at quia fructus, & cap. 14. §. 3. versic. circa fructus, de quo vide infra num. 244.

231 Sed ad ista dicimus verum esse de intrusione faciendam esse mentionem, vt docent citati, num. 225. ex d. cap. cum iam dudum, & d. cap. per inquisitionem, etiam si intrusus non administrauerit, nec fructus perceperit, & si fructus perceperit, etiam de illis faciendam esse mentionem, vt docent citati, num. 227.

232 Nisi fructus tamen debeantur tertio, vt per Cassad. dec. 7. de preb. Mand. d. tit. de absolutione a mala fructuum perceptione, versic. limitat Cassadorius.

233 Vel tamen nisi quando adest lis, ex qua timere potest restitutionem fructuum. nam tunc de fructibus perceptis non est necessario facienda mentio, nec propterea gratia vitatur, vt fuit resolutum in vna Parmen. prioratus 29. Iunij 1589. coram Dom. Mantica, in qua fuit resolutum, Gratiam non posse dici surreptitiam, ex eo quod non fuerit facta mentio fructuum male perceptorum, quia in casu, quo Iulius Caesar succumbere fructus non deberentur Camera Apostolica, sed Angelo presentato, & ideo cessat vitium surreptionis, Cassad. decif. 6. de preben. & fuit dictum coram D. Pamphilio hoc anno in Toletana parochialis, & c. & in Salamantina dimidiæ portionis 1591. infra adducta n. 242. & in dict. Iuuenacen. beneficii 16. Maij 1594. coram Dom. Mantica.

234 Nullibi tamen recte probatur, quod intrusus, aut percipiens fructus indebite, sit inhabilis ad beneficiū illud, nisi in casu c. quisquis de elect. nam d. c. cum iam dudum, & d. c. per inquisitionem, ad summum probant, quod est indignus, ita quod electio deberet cassari, non tamen inhabilis.

235 Et quamuis tamen de stylo Curie videtur intrusum, quando est intrusus, & qui percepit fructus indebite, quando illos habet, esse inhabiles ad illud beneficium, nam de stylo datur illis rehabilitatio, tanquam inhabilibus cum compositione tertiæ partis fructuum perceptorum.

236 Tamen tamen id non procedit in eo qui habens ius ad rem ad beneficium intrusit se in illo per solam possessionem, absque eo quod se ingesserit administrationi, vel fructus perceperit, nam iste talis non fit inhabilis ad beneficium cum non amittat ius, quod ad illud habet, vt in dict. cap. auaritiæ, & in decisionibus

2. Tom.

relatis supra numero 222.

Aduerte tamen, quod Mandosius d. tit. de prouiso. ad fin. ait, quod stante in supplicatione clausula, Nec non cause annullatiua, & infectiua, etiam proprii tituli, ac possessionis, exprimi possint, & c. quæ concedi solet, non obstitisset præcedens occupatio, & intrusio, nec etiam mala fructuum perceptio, etiam si de illis non esset alias facta mentio, & ita si illa verba, Ac possessionis, fuissent in casu posito per Cassad. d. decif. 6. contrarium decidendum erat, sed in terminis Cassadori, vel dicta verba, Ac possessionis, non fuerunt posita in supplicatione, vel per signaturam deleta fuerant, vt aliquando deleri solent. Hæc Mandos. qui idem ait d. conf. 4. n. 18. & 19.

237 Qui tamen bene ait, quatenus docet stante dicta clausula cum illis verbis, Ac possessionis, (quæ tamen hodie non conceduntur) non obstat intrusionem impetrantis, de qua alias non fuit facta mentio, nam per illa purgatur vitium intrusionis, iuxta dictam decisionem Cassadori, & Achillis 270. seu 7. de preben. & Paleoti 633. num. 8. libro 3. part. 3. diuersorum in impressis.

238 In eo tamen, quod ait, stante dicta clausula, etiam non obstat malam fructuum perceptionem, non bene loquitur: nam cum de fructibus verbum nullum, non purgatur per eam vitium malæ fructuum perceptionis, vt in dict. decif. Cassadori, maxime cum non soleat purgari, nisi cum compositione partis illorum.

239 Aduerte tamen etiam, quod dictus stylus non videtur procedere in impetrante non habente alias bonum titulum, ad cuius utilitatem, & etiā instantiā fuit capta possessio nomine Camere, antequam ei cessa sit, quia donec ei cessa sit, seu translata possessio, non potest ipse vere dici intrusus.

240 Nec etiam tamen videtur procedere in eo, qui se intrusit in aliquo beneficio, tanquam vnito accessorie alteri, & sic non vt titulo, sed vt prædio seu proprietate, si postea impetraret in titulum, quia vt sic non est intrusus, quamuis procederet, si de nouo peteret, & impetraret vnionem, vt vidi in literis Gregorij XIII. vnionis abbatiæ de Parrazes in fauorem Regij monasterij Sancti Laurentij del Escorial, quia tunc est eadem ratio.

241 Rursus, non tamen procedit in bonæ fidei possessore, vt fuit resolutum in dicta Salamantina dimidiæ portionis 1. Aprilis 1591. coram D. Pamphilio his verbis: Fuit resolutum, gratiam si neutri, impetratam per Petrum non esse nullam, ob non factam mentionem fructuum, & distributionum perceptarum, quia tempore impetrationis non constabat fructus istos pertinere ad Camera, ita vt de illis esset facienda mentio, iuxta decif. Cassadori 6. nu. 6. de preben. nondum enim fuerat resolutum in Rota gratiam Ferdinandi fuisse surreptitiam, unde cum potius adhuc esset dubius, an fructus deberentur Camere, vel colliganti, ratione incertitudinis, etiam quod fuisset possessor malæ fidei, non tenebatur illos exprimere, ne alias contingeret ipsum posse affici duplici dispendio, scilicet soluendo Camere, & colliganti, si condemnaretur, Cassad. decif. 7. de preben. præsertim cum Petrus percipiendo istos fructus bona fide, & cum iusto titulo optionis vigore consuetudinis immemorialis à sede Apostolica confirmata, ad notata in cap. fin. de consuetudine in 6. illos suos fecerit, Rota decif. 4. de restitutione spoliator. in nouis, unde illorum expressio non fuit necessaria, quia tantum requiritur in malæ fidei possessore, qui sine titulo se intrusit in beneficio, Cassad. dict.

decifion. 6. de preben. Rebuf. super concord. in forma mandati Apostolici, verb. pro exprefsis, verfic. 5. etiam neque obftare, quod Petrus impetrando gratiam, si neuri, videatur, falum implicite, confiteri, nec sibi, nec colliganti ius competere, & propterea ipsum indebitè percepisse istos fructus ex defectu non iuris sui, vel colligantis, pendente conditione, & sic durante lite, ad notata per Rebuf. in titul. de non promotis infra annum n. 77. cum fequent. neque etiam obftare, quod statim in ipso limine afsecutionis dimidia portionis fuerit Petrus constitutus in mala fide por contradictionem Gasparis de Buftos prouisi ab ordinario, qui contra ipsum litem induxit: quia neque hoc verificatur in facto, cum Gaspar fuerit prouisus de mense Septembr. 1581. & sic per annum post possessionem apprehensam per Petrum vigore sua optionis, neque lis mota impedit, quominus possessor bona fidei lite pendente faciat fructus suos, licet si condemnatur, debeant illos restituere, Bart. in l. 2. n. 5. C. de fructib. & litium expens. neque etiam obftare, quod stante vacatione in mense Aprilis Petrus dicatur intrusus, ex quo aut dimidia portio erat in turno Episcopi, & Petrus fuit in mala fide intrudendo se cum prouisione capituli, aut erat in turno capituli, & tanto magis, quia mensis Aprilis erat reservatus, Cassad. decif. 1. de reftitution. spoliator. nec suffragabatur alternatiua, quia capitulum tantum beneficia, que ad liberam ipsius Episcopi dispositionem pertineant, ut in alia Salamantina dimidia portionis coram R. P. D. Comitulo fuit resolutum, quoniam ista vacatio de mense Aprilis per obitum Didaci Valdes controuertitur, nam vacante canonicali, & prebenda in ecclesia Salamantina per obitum Ioan. de Mendoga de mense Septemb. 1580. & subsecutis optionibus antiquioris canonici, & antiquioris integri portionarij, Didacus antiquior dimidijs optauit integram, & Petrus antiquior capellanus optauit dimidiam, de qua agitur, dimissam per dictum Didacum, & illius possessionem, in qua usque ad præsens existit, adoptus fuit, & sic vacatio potius contigit in mense Septemb. quia ut pluries fuit resolutum, omnes istæ optiones successina habentur pro unica vacatione: & licet coram illustrissimo D. Cardin. Aldobrandano fuerit resolutum, optionem Didaci propter eius cecitatem non subsistere: tamen quicquid dicendum sit, si ageretur pro canonizatione ipsius optionis, ad effectum de quo agitur, ut Petrus tanquam habens titulum coloratum dicatur in bona fide, & fecerit fructus suos, sufficit hæc vacatio de facto per dimissionem Didaci, quia hoc casu non requiritur bona fides possessoris, sed sufficit malam abesse, Rota d. decifion. 4. de reftitut. spoliator. in nouis, & Eid. in cap. grauis n. 40. eodem titul. Cassad. decif. 6. sub n. 9. de prebend. quod procedit etiam in beneficiis reservatis non data certa sciencia reservationis, nisi reservatio sit clausa in corpore iuris, vel sub certo corpore beneficij, aut alias indubitata, & notoria, Puteus decif. 180. lib. 3. & fuit resolutum in causa Salamantina fructuum pro heredibus Francisci de Burgoa de anno 1587. coram D. Gipsio, & ita etiam tollitur, quod dicebatur, dimidiam portionem fuisse in turno Episcopi, non autem capituli, quia stante declaratione, seu concordia, per quatuor annos antea facta inter Episcopum, & capitulum, quod censereetur consumptus turnus Episcopi, & sequens esset capituli, Petrus dicitur in bona

fide, quia hæc declaratio, licet erronea, præbet sibi instam causam, & bonum titulum ad effectum acquisitionis fructuum, ut in similibus terminis fuit pluries dictum in præfata causa Salamantina fructuum. Vltimo non obftat, quod ex stylo datariæ, qui in dignoscenda surreptione est attendendus, Cassad. decif. 12. n. 4. de preben. Peregrin. decif. 4. lib. 1. hæc gratia cum mentione fructuum perceptorum non fuisset expedita absque compositione, quia iste stylus, ut sit conformis iuri communi, prout esse debet ex Sarnen. in reg. de impetratibus per obitum familiarium Cardinalium q. 6. debet intelligi in casu, in quibus de iure requiruntur exprefsis fructuum perceptorum, ut puta si spectarent ad Cameram, vel versarentur in mala fidei possessore intrudente se in beneficio absque titulo, non autem quando ista exprefsis non est necessaria, ut in possessore bona fidei: & quando fructus non pertinent ad Cameram, ut per Cassador. d. dec. 6. & sequen. de preben.

De qua t. decifione meminimus supra 5. part. cap. 243. n. 28. & licet ibi contra eam tenuimus possidentem beneficium referuatum ex prouisione ordinarij, etiam cum bona fide, non facere fructus suos, etiam si referuatio non sit clausa in corpore iuris, nec de certo beneficio: adhuc tamen hæc decifio potest in eo procedere ad effectum, ut in impetratione nouæ gratiæ non teneatur facere mentionem de fructibus perceptis, nec se super illis componere, sufficit enim ad istum effectum, quod illos bona fide, & non mala perceperit, licet illos non fecerit suos, ex quo cessat vitium intrusionis, & mala perceptio fructuum, Cassad. d. decif. 6. numero 9. de preben.

Vnde etiam hoc, quod dicitur t. de bonæ fidei possessore, videtur mihi posse procedere, etiam si tempore impetrationis nouæ gratiæ dubitet, seu habeat iam notitiam de suo malo titulo, si statim confugit ad remedium, & ad Papam pro noua gratia, nec fuit in mora, ex quo cessat in eo mala fides, etiam si interim permaneat in possessione, & fructus occurrentes percipiat, iuxta tradita per Enriquez dict. lib. decimo tertio, cap. decimo quarto, §. 2. & sic non videtur habere necessitatem narrandi fructus perceptos, nec se componendi super illis, cum illos sine mala fide perceperit, nec egere rehabilitatione, & tunc recte intrabit doctrina Nauarri, & Enriquez, de qua supra n. 230. quod ad eum tanquam successorem spectabunt.

De intruso tamen, & modis intrusionis, vide Felin. num. in cap. in nostra, de rescript. corol. 2. & in cap. veniens, de accusat. n. 23. Decium consil. 121. n. quarto, Seluam de beneficio. 3. part. quest. 11. n. 5. Sarnen. in regul. de trienali, quest. 27. & 47. Rebuf. in praxi super reg. de subrogandis colligan. gloss. 4. late Gigan. tract. de intruso, Mandos. dict. reg. de subrogan. quest. 4. & de minoribus quest. 60. n. 40. Bernard. Diaz in pract. crimin. cap. 49. Mascard. de probatio. conclus. 937. Flamin. Parifum de resignat. benefic. lib. tertio, quest. 1. n. 39. & libro septimo, quest. 1. à num. 107. & Zerolan in praxi Episcopali, verb. intrusus, & Mosconium de maiestate militantis ecclesiæ libro 1. part. 3. cap. 2. pag. 427. & seq.